

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

2 december 2005

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2006**

BELEIDSBRIEF

**Onderwijs en Vorming
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw Sabine Poleyn
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heren Karlos Callens, Gilbert Van Baelen, mevrouw Marleen Vanderpoorten;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh;

de heer Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex, de heer Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

13 (2005-2006)

– Nr. 1-A en B: Toelichtingen bij de begroting

16 (2005-2006)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

Zie ook:

551 (2005-2006)

– Nr. 1: Beleidsbrief

– Nr. 2: Motie van aanbeveling

Zie:

15 (2005-2006)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 en 3: Amendementen
- Nr. 4-A: Verslag namens de Commissie voor Binnelandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 4-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 4-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 4-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Nr. 4-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
- Nr. 4-F: Verslag namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
- Nr. 4-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

12-A (2004-2005)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming	4
1. Algemene inleiding	4
2. Macrogegevens onderwijs	8
3. Aanpassingen aan het loonmodel en de werkingsmiddelen van het leerplichtonderwijs	9
3.1. Algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel	9
3.2. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs	10
4. De belangrijkste beleidselementen per onderwijsniveau	10
4.1. Basisonderwijs	10
4.2. Secundair onderwijs	11
4.3. Hoger onderwijs	11
5. Een aantal specifieke accenten rond bepaalde thema's	11
5.1. Aanvullende middelen in de Rand	11
5.2. Schoolinfrastructuur	12
5.3. REG of rationeel energiegebruik	13
5.4. Stookolie	13
5.5. Gelijke onderwijskansen in het basisonderwijs en het secundair onderwijs	13
II. Beleidsbrief Onderwijs en Vorming. Beleidsprioriteiten 2005-2006	13
1. Algemene vragen en opmerkingen	13
2. Bespreking volgens de thematische structuur van de beleidsbrief	20
III. Begroting 2006: Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming	58
1. Decreetbepalingen	58
2. Begrotingstabel	58
Bijlage: Premie t.b.v. leerlingen in studierichtingen en opleidingen die toeleiden naar knelpuntberoepen	67

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie heeft de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2006 (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 15/1*), besproken tijdens haar vergaderingen van 17, 21, 24 en 29 november en 1 december 2005.

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met:

- het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006 (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 567/1*);
- de Beleidsbrief Onderwijs en Vorming. Beleidsprioriteiten 2005-2006 (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 555/1*).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICE-MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING

1. Algemene inleiding

De *minister* verklaart dat de opmaak van de initiële begroting 2006 voor de sector Onderwijs zoals steeds een grote oefening is geweest aangezien bij een initiële opmaak zowel het constant beleid als de nieuwe initiatieven aan bod komen.

Bij deze toelichting van de begroting voor 2006 is het niet zijn bedoeling om exhaustief alle deelcomponenten van de begroting onderwijs voor te stellen. Hij verwijst daartoe naar de teksten van de memorie van toelichting bij de verschillende programma's en de tekst van zijn beleidsbrief waarin de projecten die dit jaar worden uitgevoerd, uitgebreid aan bod komen.

De onderwijsbegroting 2006 is de budgettaire vertaling van de verdere kwaliteitsvolle invulling van het onderwijsbeleid. De beleidsaccenten in deze begroting zal hij verder toelichten. Daaraan voorafgaand vestigt de minister de aandacht op een aantal prioriteiten die hij in zijn beleidsbrief uiteenzet en niet meteen zichtbaar zijn in de onderwijsbegroting.

In het komende werkjaar zal een reeks plannen en projecten, waaraan gedurende het eerste jaar werd gewerkt, hun fase van concretisering bereiken. Het gaat daarbij onder meer over het decreet lerarenopleiding, het decreet financiering hoger onderwijs, de uitwerking van de kwalificatiestructuur, de inhaaloperatie scholenbouw, de talrijke initiatieven op de brug tussen onderwijs en arbeidsmarkt én op het snijvlak van onderwijs, vorming en opleiding, de eenmalige injectie hogescholen enzovoort.

Een aantal minder baanbrekende maar daarom niet minder belangrijke decreten die eveneens op stapel staan, zijn het 'minidecreet' en het basisdecreet hoger onderwijs, decreten over de Hogere Zeevaartschool en het hoger kunstonderwijs, het decreet leerlingenvervoer, de wijziging van het decreet VCOS enzovoort. Aan andere belangrijke projecten zal intensief verder worden gewerkt: bijvoorbeeld het decreet volwassenenonderwijs, het decreet tertiair onderwijs, de voorbereidingen rond het nieuwe financieringssysteem leerplichtonderwijs en de kosteloosheid basisonderwijs.

In het komende jaar zal ook een nieuw verzamelonderwijsdecreet XVI het licht zien. Ten slotte staan voor dit werkjaar de besprekingen met de vakorganisaties en de inrichtende machten die moeten leiden tot een nieuwe cao voor het onderwijs en voor het hoger onderwijs, op de agenda. Deze cao zal tevens de gelegenheid bieden om een aantal projecten inzake loopbaanbeleid gestalte te geven.

De minister vervolgt dat in de beleidsbrief, aan de hand van de structuur die ook in de beleidsnota werd gevolgd, de ontwikkelingen en de stand van zaken voor de verschillende beleidslijnen worden geschetst.

Om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren en levenslang leven te stimuleren, maakt hij werk van een geïntegreerd onderwijs en vormingsbeleid. Dat vertaalt zich in zowel de versterking van de structuren als de uitwerking van een aantal prioritaire beleidslijnen:

- indien men wil verhinderen dat EVC een dode letter blijft, moet de kwalificatiestructuur dringend vorm worden geven. De grote uitdaging daarbij is de eis voor een vlotte aanpasbaarheid en openheid combineren met maatschappelijke draagkracht en relevantie van de kwalificaties;

- naast het uitbouwen van een voltijds engagement in de centra voor leren en werken, wil hij werkplekleren als een volwaardig initiatief voor schoolse vormen van leren uitwerken;
- om levenslang leren te kunnen dynamiseren, is er behoefte aan een visie op het opleidingsgebeuren en moet men zoeken naar synergie tussen al degenen die daarin een rol spelen.

Op basis van de conceptnota en de besprekingen in het onderwijsveld bereidt hij een ontwerp van decreet voor het volwassenenonderwijs voor. De bedoeling is dat het volwassenenonderwijs zich hiermee een duidelijkere plaats kan verwerven in het onderwijslandschap en het slagvaardiger wordt om de participatie aan levenslang leren in Vlaanderen te verhogen. Daarom zal in de missie voor het toekomstige volwassenenonderwijs meer aandacht uitgaan naar een specifieke doelgroepenwerking, een individuele trajectbegeleiding en een gericht intakebeleid.

In het kader van de voorbereiding van de herziening van het financieringssysteem van het leerplichtonderwijs zal volgens de minister tijdens het huidige werkjaar de aandacht gaan naar de indicatoren die daarvoor in aanmerking komen en de simulatieoefeningen die op basis daarvan zullen worden gemaakt. Tegelijk zal hij voorstellen uitwerken om de kosteloosheid van het basis- en het secundair onderwijs te verzekeren. Voor het hoger en het volwassenenonderwijs zullen de voorstellen voor de herziening van het financieringssysteem dit jaar in een decreet worden gegoten. Tegen het einde van dit academiejaar, bij de opmaak van de begroting 2007, zal hij ook de nodige voorbereidingen treffen om al een eerste stap te zetten in de richting van de gelijkschakeling van de sociale toelage per student voor de universiteiten en de hogescholen.

De minister wil scholen in de mogelijkheid stellen zelf hun beleid en hun praktijk in te richten zodat ze hoge kwaliteit bieden aan alle leerlingen. Dat resultaat kan maar bereikt worden als er een productief samenspel bestaat tussen beleidsvoerend vermogen, beleidskracht van scholen en centrale sturing. De overheid moet fundamentele beleidskeuzes en heldere doelstellingen en ambities kunnen formuleren, maar scholen moeten de noodzakelijke beleidskracht hebben om de voorwaarden te creëren om die doelen te realiseren in dialoog met het pedagogisch project. Beleidskracht is een positieve invulling van het begrip autonomie: hoe kan men erin slagen om samen, beleid en sector, het onderwijsleerproces en het samenleven van leerlingen

op school te verbeteren, met het oog op gelijke kansen én hoge kwaliteit? En ten tweede: welke zijn de (rand)voorwaarden waaraan het beleid moet werken om die doelen dichterbij te brengen?

Daarmee komt men uit bij de output en hoe men die kan meten, wat men daaruit leert en hoe men bijstuurt. Als er in een school weinig beleidsvoerend vermogen wordt vastgesteld, kan worden overwogen om tot een verplichte begeleiding door de begeleidingsdiensten over te gaan. Dit vereist ook een nauwe samenwerking met de inspectie en de gegevens die zij via hun doorlichtingen verzamelt. Volgens de minister moet men durven de vraag stellen of men kan evolueren van loutere beoordeling naar aanmoediging van verbetertrajecten.

Om goede leerkrachten aan te trekken en te behouden, werkt hij aan de hervorming van de lerarenopleiding, maar wil hij ook werk maken van een dynamische loopbaanontwikkeling. Daarbij denkt hij aan meer mogelijkheden tot taakdifferentiatie, meer begeleiding van jonge leerkrachten, meer uitdagingen voor oudere leerkrachten. De regelgeving moet de scholen en scholengemeenschappen maar ook de leerkrachten ruimte geven om een dynamisch personeels- en loopbaanbeleid uit te tekenen. Dit veronderstelt een vernieuwde rechtspositieregeling waarin deregulering en lokale verantwoordelijkheid centraal staan en de rechtsbescherming van de personeelsleden verzekerd blijft. Lokale samenwerkingsverbanden zoals scholengemeenschappen en scholengroepen moeten een draagvlak bieden om een personeelsbeleid te ontwikkelen dat het opnemen van meer verantwoordelijkheid op het lokale niveau stimuleert.

Doorheen, maar ook naast die vier speerpunten van zijn beleid, wil de minister verder investeren in het realiseren van wezenlijke gelijke kansen. Zijn beleid moet gelijke kansen op hoge kwaliteit garanderen. Voor de sterke leerlingen slaagt men daar al zeer goed in, voor de anderen minder. Dit betekent dat het beleid goed moet blijven voor de sterken en sterker moet worden voor de zwakken. In de uitdrukking 'sterk voor de zwakken' verwijst 'sterk' naar 'structuur'. Ongeacht of het gaat over sociale politiek, onderwijs, of veiligheid heeft wie zwak staat meestal nood aan structuur; wie sterk staat, zorgt zelf wel voor structuur.

Elke school moet uitgroeien tot een GOK-school die gelijke kansen en onderwijskwaliteit combineert. Om dat te stimuleren, neemt hij het initiatief om begin volgend jaar interactief met de scholen te commu-

niceren over de implementatie van een beleid voor gelijke kansen. Hij zal meer duidelijkheid verschaffen over wat van hen wordt verwacht op het vlak van de leerprocessen en op het vlak van de output, namelijk leerresultaten.

Via de financiering van het hoger onderwijs zal hij de hogescholen en universiteiten aanmoedigen om bepaalde doelstellingen inzake gelijke kansen te realiseren, bijvoorbeeld om studenten van allochtone oorsprong of studenten met een handicap of functiebeperking succesvol door bepaalde opleidingstrajecten te leiden. Verder zal hij de tweede fase van de ondertekening van de 'Engagementsverklaring Diversiteit' van nabij volgen. Na de ondertekening door de koepels eind vorig academiejaar, is het nu aan elke individuele instelling om zich binnen het jaar achter de verklaring te scharen en de engagementen om te zetten in concrete maatregelen. Als overheid wil hij alvast het goede voorbeeld geven door in het nieuwe financieringssysteem de instellingen te compenseren voor de lagere studiegelden die zij van beursstudenten ontvangen.

Op basis van een evaluatie van het spijbelbeleid werden de knelpunten ervan in kaart gebracht en acties geformuleerd, die tot een effectievere aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag moeten leiden. De evaluatie en de geplande acties worden in het parlement voorgesteld. Uit het debat dat ter zake zal worden gevoerd, moet blijken op welke plaatsen de algemene aanpak volstaat en welke doelgroepen een specifieke aanpak vragen. Het is de bedoeling om nog in 2005:

- de efficiëntie van de leerplichtcontrole te verhogen;
- overleg te starten met diverse belangrijke partners voor scholen en CLB's: huisartsen, justitie, welzijn, politie;
- een sensibilisatiecampagne op te zetten.

De minister vervolgt dat de beheersing van het Nederlands cruciaal is voor het welslagen van de leerlingen in het onderwijs. Zowel autochtone als allochtone leerlingen die thuis geen Standaardnederlands praten, riskeren schoolachterstand op te lopen. Uit internationaal vergelijkend onderzoek is bovendien gebleken dat de prestatiekloof tussen wie thuis de instructietaal spreken en wie dat niet doen, nergens in de OESO-landen zo groot is als in Vlaanderen. Daarom overweegt hij taaltoetsen in te voeren, die zullen worden afgenomen bij de overgang

tussen twee onderwijsniveaus. Het is de bedoeling na te gaan of een leerling het Standaardnederlands voldoende beheerst om een bepaald onderwijsniveau te beginnen.

Hij wil onderzoeken of een veralgemeende invoering van taaltoetsen realiseerbaar is. Het advies van experts zal ingewonnen worden om een antwoord te vinden op een aantal vragen, bijvoorbeeld hoe de taaltoetsen zinvol kunnen aansluiten op de huidige diagnostische of schoolrijpheidstesten en op de organisatie van peilingen naar de realisatie van de eindtermen. Een vraag is ook of taaltoetsen het best afgenomen worden bij het einde of bij de start van een onderwijsniveau. Hierover komt ook consultatie en overleg. Via proeftuinen zal hij proberen meer duidelijkheid te krijgen over mogelijke keuzes. Het moet alvast duidelijk zijn dat Nederlands leren niet kan worden verengd tot een voorbereiding op de taaltoetsen.

Talenkennis is een economische troef die Vlaanderen blijvend moet uitspelen. Vlaanderen scoort reeds hoog en heeft een uitstekende reputatie in taalonderricht. Dit mag echter niet leiden tot zelfgenoegzaamheid. Recente maatschappelijke ontwikkelingen vergroten de nood aan een goede talenkennis. De Europese Unie vertaalde die nood in de resolutie die naast de moedertaal de kennis van twee of meer andere talen vooropstelt. Ze dringt er ook op aan zo vroeg mogelijk met het leren van vreemde talen te starten. De minister wil in Vlaanderen dan ook verder investeren in een kwalitatief vreemdetalenonderwijs en er zo voor zorgen dat de talenkennis van de bevolking op een hoog peil blijft. Het talenbeleid moet ook gelijke kansen op hoge kwaliteit nastreven.

In het onderwijscontinuüm wil hij een keten van mogelijkheden creëren gaande van het gewoon tot het buitengewoon onderwijs en alles wat daartussen ligt, zoals GON-ondersteuning. Alle schakels van de keten moet stevig aan elkaar gekoppeld zijn en in een vlotte samenwerking de leeransen en de integratie van alle leerlingen maximaliseren. Het onderwijscontinuüm betekent dus geen keuze voor of inclusief of buitengewoon onderwijs. Het is een én-én-verhaal.

Vanuit de beleidsdomeinen onderwijs, sport, cultuur, jeugd en welzijn zal dit schooljaar – in samenwerking met het Steunpunt GOK – gewerkt worden aan een gezamenlijke visie op de 'brede school'. In het voorjaar 2006 plant de minister een rondetafelconferentie waarop de geïntegreerde visie op de 'brede school'

ter discussie zal voorgelegd worden aan alle betrokkenen. In september 2006 zal de eerste lichterproeftuinen brede school van start gaan.

Naast het stimuleren van schoolsport en bewegingsopvoeding, zal hij in samenwerking met het beleidsdomein welzijn acties opzetten die schoolgaande jongeren aanzetten tot een gezonde levensstijl. Voor de uitwerking en de toepassing van het actieplan 'Op uw gezondheid!' wordt een protocol met de VLOR gesloten. Vanaf dit schooljaar zal een gezondheidscoördinator worden aangesteld, die tegen eind 2005 een strategisch plan gezondheidsbevordering zal ontwikkelen. Met dit plan kunnen de scholen aan de slag, om aan de hand van de noden en behoeften van hun leerlingen, een gezondheidsbeleid op maat te ontwikkelen. Tegen 1 september 2007 wil hij dat elke school in staat is om haar leerlingen een omgeving aan te bieden die een gezonde levensstijl stimuleert.

Op basis van het voorstel van de ingestelde Task Force wil de minister vanaf 1 januari 2006 in samenwerking met gemeenten proefprojecten starten van netoverstijgend leerlingenvervoer. Daarvoor zal het Overlegorgaan Onderwijs – Gemeente (OOG) worden geïnstalleerd. Daar zullen de schepen van mobiliteit, de schepen van onderwijs, de directies van de scholen basisonderwijs, een verkeersdeskundige van de politiezone en/of een mobiliteitsambtenaar en een vertegenwoordiging van De Lijn de nodige afspraken maken. Het project wordt gestart voor drie jaar. Regelmatige, tussentijdse evaluaties zullen het concept zonodig bijsturen. De Lijn werkt aan de verdere uitbreiding van het net van openbaar vervoer in functie van attractiepolen. Daarbij zijn ook de scholen voor secundair onderwijs. Het is de bedoeling het aanbod van openbaar vervoer uit te tekenen op basis van gegevens over leerlingstromen. Uiteraard zal daarbij ook rekening worden gehouden met de vrije keuze. Om de lange ritten in het leerlingenvervoer van het buitengewoon onderwijs te vermijden, zal zijns inziens de vrije keuze in het buitengewoon onderwijs herbekeken moeten worden. Men kan zich afvragen of de vrije keuze niet zou kunnen beperkt worden tot het vrij en officieel onderwijs, zoals nu al het geval is in het gewoon basisonderwijs. Zo kunnen de ophaalgebieden binnen het buitengewoon onderwijs verkleinen, waardoor de tijdsduur van de ritten afneemt.

In het kader van de besprekingen rond de meerjarenbegroting zijn er zowel binnen het departement

Onderwijs als binnen de Vlaamse Regering grondige discussies gevoerd.

Intern werd nagegaan waar de meest dringende noden zitten. Zo heeft hij reeds een aantal prioriteiten gesteld voor de periode 2006-2009. Andere initiatieven zijn nog niet definitief ingevuld en staan daarom nog ingeschreven op een provisie binnen de onderwijsbegroting. Dit maakt het mogelijk de nodige ruimte te scheppen voor de onderhandeling met de sociale partners. Deze initiatieven zijn mogelijk omwille van de eigen vrije ruimte die hij voor Onderwijs heeft gecreëerd door het op kruissnelheid komen van de besparingsbeslissingen die conform de afspraken in de Vlaamse Regering bij de initiële begroting 2005 moesten doorgevoerd worden. Ook de afschaffing van de vervangingspool zorgt voor extra budgettaire middelen.

Tevens is de minister erin geslaagd om extra budgettaire zuurstof te voorzien voor Onderwijs. Recente regeringsbeslissingen hebben er toe geleid dat er vanuit de algemene beleidsruimte middelen voor Onderwijs zijn vrij gemaakt voor onder andere maatregelen in het kader van de oprichting van moderne en aangepaste schoolinfrastructuur, het Limburgplan, de Vlaamse Rand, en de basisuitrusting voor technisch en beroepsonderwijs.

Ook zijn in het kader van de meerjarenbesprekingen de nodige middelen voor de invulling van cao VIII en cao II ingeschreven. Tegen het einde van de legislatuur wordt 214,9 miljoen euro voorzien. Voor 2006 kan reeds 42,5 miljoen euro aangewend worden. Dit budget staat ingeschreven op een algemene interdepartementale provisie.

Volgende inhoudelijke elementen van de onderwijsbegroting licht hij verder toe:

- een aantal macrogegevens van de Vlaamse onderwijsbegroting;
- het loonmodel en de werkingsmiddelen;
- de belangrijkste beleidselementen per onderwijsniveau;
- een aantal specifieke accenten rond bepaalde thema's.

2. Macrogegevens onderwijs

Heel regelmatig worden in discussies over de kwantiteit van middelen voor onderwijs de volgende parameters gehanteerd: de evolutie van de inflatiegezuiverde middelen, die de reële groei weergeeft, het aandeel in het BRP en het aandeel in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Als eerste parameter geeft de minister de evolutie van de inflatiegezuiverde middelen weer. Hier gaat het dus over de reële groei van de onderwijsmiddelen. In absolute cijfers evolueert de begroting onderwijs inzake beleidskredieten als volgt: ten opzichte van de begroting 2005 stijgt het onderwijsbudget in 2006 met 3,6%. De reële stijging bedraagt 1%.

Tabel : Evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting

	in duizend euro	%-stijging per jaar	%-stijging per jaar (inflatie gezuiverd) ¹
1995	5.715.867		
1996	5.854.673	2,4	0,8
1997	5.976.029	2,1	0,7
1998	6.112.482	2,3	1,0
1999	6.312.214	3,3	2,3
2000	6.554.332	3,8	1,9
2001	6.863.584	4,7	1,9
2002	7.244.700	5,6	3,7
2003	7.591.367	4,8	3,3
2004	7.862.181	3,6	1,7
2005	8.067.878	2,6	0,1
2006	8.354.865	3,6	1,0

De minister vervolgt dat deze groei op zich niet spectaculair, maar in vergelijking met 2005 toch opnieuw merkbaar hoger is.

Het cijfermateriaal op het vlak van het BRP is slechts beschikbaar tot 2004. Het aandeel van de onderwijsbegroting in functie van het BRP kent een fluctuerend verloop, namelijk van 4,4 percent in 2001, over 4,5 percent in 2002 en 4,6 percent in 2003 naar 4,5 percent in 2004.

De minister wil hierbij benadrukken dat deze percentages niet mogen worden verward met deze die in internationale publicaties gebruikt worden. In internationale context gebruikt men de definitie van de OESO waarbij alle uitgaven naar de onderwijsinstellingen in kaart worden gebracht. Dit betekent dat niet enkel de cijfers met betrekking tot de feitelijke onder-

¹ Inzake inflatie is er rekening gehouden met de cijfers van het Planbureau m.b.t. de gezondheidsindex

wijsbegroting maar ook de uitgaven van de gemeenten, de uitgaven van het VIZO, alle uitgaven voor Onderzoek & Ontwikkeling, de kosten van de administratie, het kindergeld van de 18-25-jarigen en de Europese middelen worden verrekend. Ook omvatten de Vlaamse cijfers nu – zoals de ons omringende landen – de pensioenlasten.

Het recentste cijfer volgens de OESO-definitie heeft betrekking op de begroting 2002 en bedraagt 5,75 procent. Hierdoor komen de Vlaamse middelen voor onderwijs zelfs boven het gemiddelde van de OESO-lidstaten uit.

Het aandeel van de beleidskredieten in de totaliteit van de Vlaamse begroting tenslotte bedraagt voor 2006 40,83 procent. Ten opzichte van de begroting 2005 is dit een lichte daling.

Tabel : Aandeel onderwijsbegroting in totale begroting van Vlaanderen

	Aandeel in %
BC 1998	43,5%
BC 1999	42,7%
BC 2000	42,1%
BC 2001	41,1%
BC 2002	41,8%
BC 2003	42,2%
BC 2004	41,8%
B 2005	40,96%
I 2006	40,83 %

Wanneer men dit aandeel vergelijkt met het aandeel in 2004 ten bedrage van 41,8 procent, dan lijkt er op het eerste zicht een sterke daling te zijn tussen de begroting 2004 en deze van 2005 en 2006.

Daarom wil de minister hierbij een aantal kanttekeningen maken:

- in de algemene toelichting bij de begroting worden in de tabel van de beleidskredieten een aantal correcties doorgevoerd, die nodig zijn in het kader van ESR. Een duidelijk voorbeeld hiervan voor onderwijs is de 55 miljoen euro van het RSZ, i.e. een voorschot van november wat ESR-matig niet moet verrekend worden. Wanneer men dit krediet in rekening brengt, dan stijgt het aandeel van onderwijs naar 40,99 procent;

- bij de start van deze regering werden een aantal bevoegdheden overgeheveld. Zo worden de kredieten inzake Inburgering niet langer toegewezen aan onderwijs. Een correctie hiervan doet het aandeel stijgen tot 41,00 procent;
- ook de consolidatie van de uitgaven van bepaalde overheidsinstellingen, zoals de Vlaamse Vervoermaatschappij, in de totale uitgaven van de overheid, leidt tot een aanpassing van de relatieve aandelen van verschillende beleidsdomeinen, zonder dat er in de praktijk iets verandert.

De minister wil hiermee verduidelijken dat een schommeling in dit aandeel door velerlei factoren kan veroorzaakt worden. Het belangrijkste is dat de kredieten voor onderwijs nog steeds een stijgende groei kennen.

3. Aanpassingen aan het loonmodel en de werkmiddelen van het leerplichtonderwijs

3.1. Algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel

De lonen maken het leeuwenaandeel uit van de begroting onderwijs. De evolutie van deze middelen is sterk gebonden aan factoren zoals inflatie, leerlingevoluntie, de vergrijzing en de lopende akkoorden van sectorale programmatie voor onderwijs.

De loonkredieten 2006 worden geraamd vanuit de gekende loonuitgaven 2004. Bij de raming van de budgettaire fulltimes wordt onder meer rekening gehouden met de reële cijfers tot en met april 2005 inzake de vervroegde uitstap (TBS). Er wordt voor 2006 uitgegaan van een stijging van 5 procent. Anderzijds is er ook een grote cohorte van personen die met pensioen gaan. Globaal leidt dit tot een daling van het aantal betaalde fulltimes.

In 2006 komt de indexsprong (2 procent) van juli, waarbij de lonen vanaf september 2005 aangepast worden, op kruissnelheid.

Een andere belangrijke factor is de zogenaamde ‘vergrijzingscoëfficiënt’. De twee belangrijke componenten van vergrijzing zijn enerzijds het effect van de baremieke verhogingen en anderzijds de vervanging van oudere personeelsleden door jongeren en bijgevolg goedkopere. In de praktijk is deze factor geëvolueerd van -0,454 procent in 2001 over -0,251 procent in 2002 naar 0,173 procent in 2004. Deze component

werd voor 2005 op hetzelfde niveau gehouden van 2004. Voor 2006 werd uitgegaan van een stijging van deze coëfficiënt met 0,273 percent conform de afspraken die hierover gemaakt zijn in het kader van de meerjarenbegroting.

Vanaf deze begroting heeft de minister ervoor geopteerd om de uitgestelde bezoldiging van de tijdelijken voor de periode september-november, die overeenkomstig de bezoldigingsregeling wordt uitbetaald in de maand juli, ook effectief op te nemen in de lopende uitgaven in plaats van in het structureel bijblad, zijnde de loonachterstallen met betrekking tot 2005 te betalen in 2006. Hij geeft toe dat dit strikt juridisch uitgaven zijn met betrekking tot vorig jaar, maar stelt dat de uitbetaling van deze lonen in juli een continu proces is waarbij de integratie in de lopende uitgaven het mogelijk maakt een volledig beeld te krijgen van de loonuitgaven van de tijdelijken. Budgettair is dit evenwel een loutere kredietverschuiving en dus een nuloperatie.

Bij de raming van de loonkredieten 2006 wordt bovendien rekening gehouden met de budgettaire weerslag van het op kruissnelheid komen van de maatregelen die gestart waren in september 2005 in het kader van het lopend akkoord van sectorale programmatie 2003-2004 (cao VII) voor de sector Onderwijs, met bijvoorbeeld aanvullende lestijden lichamelijke opvoeding, uitbreiding bijwedden, uitbreiding van het vaderschapsverlof, bevroren van de zonale en interprovinciale reffectatiecommissies, syndicale bescherming.

Volgens de RSZ-regelgeving dient er elke maand een voorschot betaald te worden op de RSZ-factuur. Tot heden wordt het voorschot voor de maanden november en december echter pas in januari betaald. Daardoor bestaat de kans dat onderwijs een boete opgelegd krijgt. Hij heeft er voor geopteerd om deze situatie in 2 stappen recht te zetten, namelijk in 2006 wordt het voorschot van november correct betaald en vervolgens bijkomend in 2007 het voorschot van december. Het voorschot van november komt globaal neer op 54,3 miljoen euro.

3.2. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs

Er wordt een verdere inspanning geleverd om de werkingmiddelen voor het basisonderwijs op te trekken. Deze operatie is van start gegaan in 1997 met het

zogenaamde Polder/Tivoli-akkoord. De verdere uitwerking zorgt in 2006 voor een extra input van 4,462 miljoen euro. 70 percent hiervan wordt ingeschreven in de werkingmiddelen, 30 percent wordt gereserveerd voor de lonen, namelijk voor de stimuli voor de scholengemeenschappen.

Wat het secundair onderwijs betreft, laat het decreet secundair onderwijs de verhouding tussen de werkingmiddelen van het Gemeenschapsonderwijs en het Gesubsidieerd onderwijs gefaseerd verhogen tot een verhouding 100/76 in 2007. In het begrotingsjaar 2006 moet de verhouding in bedrag per leerling 100-73 percent bereikt worden. Om dit te bereiken is de inschrijving van een extra input van 8,9 miljoen euro voorzien.

4. De belangrijkste beleidselementen per onderwijsniveau

4.1. Basisonderwijs

Verhogen stimulus scholengemeenschappen

De minister stelt dat deze stimulus vanaf het schooljaar 2005-2006 veel ruimer wordt dan tijdens de twee proefjaren, zodat het halen van 63 punten voor elke scholengemeenschap wordt verzekerd. Concreet betekent dit dat elke scholengemeenschap per definitie één voltijds ondersteunend personeelslid met diploma secundair onderwijs heeft.

De ondersteuning neemt thans nóg meer toe met de omvang van de school; ze varieert van 63 tot 360 punten. Deze verhoging van de stimulus komt op kruissnelheid in 2006. Om deze verhoging te verwezenlijken heeft hij 9,7 miljoen euro voorzien.

Hierbij wil hij opmerken dat de scholengemeenschappen een grotere vrijheid hebben om deze punten in te vullen. Ofwel nemen ze personeel aan met een diploma secundair onderwijs (63 punten) voor de ondersteuning, ofwel zoeken ze hoger opgeleiden (120 of 126 punten) voor een middenkader.

Bijkomende instapdatum in het kleuteronderwijs

Tot en met het schooljaar 2004-2005 konden 2,5-jarigen in het gewoon kleuteronderwijs op 6 momenten van het schooljaar in het onderwijs instappen. Vanaf het schooljaar 2005-2006 komt er een zevende instapdatum, namelijk de eerste schooldag na de hemelvaartvakantie. De kost van deze maatregel, namelijk 249.000 euro, is ingeschreven.

Onderwijs aan huis voor chronisch zieke kinderen

Het tijdelijk onderwijs aan huis voor chronisch zieke kinderen kadert in het totaalbeleid rond zorg voor zieke kinderen dat de laatste jaren stapsgewijze gestalte krijgt. Dit totaalbeleid wil het recht op onderwijs ook realiseren voor kinderen die omwille van ziekte niet op school aanwezig kunnen zijn.

Chronisch zieke kinderen vielen in het huidig systeem van tijdelijk onderwijs aan huis tot heden uit de boot. Het gaat hier om kinderen als nierpatiëntjes, astmapatiëntjes, herstellende kankerpatiëntjes enzovoort. Het uitbreiden van het onderwijs aan huis tot deze groep kinderen beantwoordt aan de doelstelling om het leerrecht van zoveel mogelijk kinderen zo goed mogelijk te realiseren en te garanderen. In 2006 heeft de minister voor deze maatregel 151.000 euro vrijgemaakt. Eens deze maatregel op kruissnelheid komt, zal er een bedrag van 602.000 euro worden voorzien.

4.2. *Secundair onderwijs*

Investing in Nijverheidsonderwijs

De Vlaamse Regering heeft recentelijk beslist om eenmalig 10 miljoen euro te voorzien voor de basisuitrusting met betrekking tot technologie en industriële technieken van het technisch en beroepsonderwijs. Concreet is het de bedoeling om voor iedere leerling die les volgt in de studiegebieden Mechanica, Elektriciteit, Hout, Bouw, Auto, Koeling & Warmte en Grafische technieken de werkingsmiddelen van de desbetreffende scholen te verhogen. Op deze wijze wordt de aantrekkelijkheid van het aangeboden onderwijs verhoogd en wordt er geïnvesteerd in moderne basistechnologie. Aangezien het totale initiatief meer kost dan de voorziene 10 miljoen euro, heeft de minister op zijn eigen vrije ruimte van Onderwijs nog eens 503.000 euro voorzien.

Knelpuntfuncties

De scholen en de centra voor deeltijds onderwijs, die opleidingen verstrekken die leiden tot de invulling van knelpuntfuncties, namelijk slagerij, brood- en banketbakkerij, vrachtwagenbestuurder, logistiek, thuis- en bejaardenzorg, zullen een premie ontvangen van 250 euro per leerling, die door de scholen kan aangewend worden voor de bekostiging van opleidingsspecifieke kosten die voorheen aan de ouders/leerling doorgerekend werden. De minister refereert

hier naar het ondertussen klassiek geworden voorbeeld van de messensets voor de leerlingsslagers.

4.3. *Hoger onderwijs*

Financiële injectie hogescholen

In de werkgroep Financiering worden thans voorstellen uitgewerkt voor een nieuw financieringssysteem dat in werking zal treden op 1 januari 2007. Intussen heeft hij het initiatief genomen om in de tussenperiode de ergste noden bij de ondergefinancierde hogescholen te lenigen door middel van een 'financiële injectie' in hun werkingsuitkeringen. Deze bedraagt voor 2006 12,5 miljoen euro.

In de voorstellen, die de minister indiende in het kader van de tweede begrotingscontrole 2005, wordt reeds 2,1 miljoen euro voor deze financiële injectie voorzien.

Vanaf 2007 komt het budget dan op kruissnelheid en bedraagt het 25,0 miljoen euro.

Investeringsmiddelen hogescholen en universiteiten

De investeringsmiddelen voor hogescholen en universiteiten werden in 2004 en 2005 om budgettaire redenen verlaagd. In 2006 zijn deze terug op het niveau vastgelegd zoals initieel decretaal werd voorzien.

Sectoraal vormingsfonds hoger onderwijs

In het kader van de afgesloten cao I Hoger Onderwijs is het recht op bezoldigde vorming voor de personeelsleden van het hoger onderwijs erkend. In verband hiermee wordt een centraal paritair beheerd fonds opgericht dat met een gelijkwaardige inbreng enerzijds wordt gefinancierd door de overheid en anderzijds door de instellingen. Voor 2006 bedraagt de inbreng van de Vlaamse Regering 1,070 miljoen euro.

5. Een aantal specifieke accenten rond bepaalde thema's

5.1. *Aanvullende middelen in de Rand*

Gezien het grote aantal anderstalige leerlingen in de Nederlandstalige scholen in de Rand, krijgen

deze scholen vanaf 2006 bijkomende ondersteuning om anderstalige kinderen goed te integreren. Voor de Vlaamse Rand wordt in totaal een budget van 5 miljoen euro ingeschreven. Voor het luik Onderwijs hierin gaat het om 2,7 miljoen euro in 2006 en 3,7 miljoen euro vanaf 2007.

Het gaat daarbij concreet over de volgende elementen. Sinds het schooljaar 1997-1998 loopt er in het basisonderwijs een tijdelijk project waarbij er extra lestijden taalvaardigheid worden toegekend aan de Nederlandstalige scholen in de faciliteiten- en taalgrensgemeenten als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen. Doel van deze extra lestijden is de integratie van de anderstalige leerlingen te bevorderen, hun taalachterstand weg te werken en taalvaardigheid te kweken. Sinds 1 september 2005 zijn deze extra taallessen structureel gemaakt.

Maar niet alleen de faciliteiten- en taalgrensgemeenten zien zich geconfronteerd met een groot aantal anderstalige leerlingen, alle Randgemeenten krijgen steeds meer anderstalige leerlingen. Bijgevolg zullen deze bijkomende lestijden taalvaardigheid vanaf 1 januari 2006 aan alle Nederlandstalige basisscholen in de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand toegekend worden. Het gaat hier in totaal over 91 extra voltijdse jobs.

Naast de extra lessen taalvaardigheid, zal de minister de schoolteams van de Nederlandstalige basisscholen in de Vlaamse Rand ook op maat ondersteunen voor hun taalonderwijs. Na een analyse van de situatie in de school, zal het schoolteam intensief begeleid worden om in hun school op de beste manier taalvaardigheid aan te leren. Dit ondersteuningsbeleid taalvaardigheid is geïnspireerd op het Voorrangbeleid in Brussel, wat daar met succes werkt.

Een derde project is de Proeftuin Vilvoordse secundaire scholen, namelijk 'Taalachterstand wieden in de Rand'. Vilvoorde kent een migratiesaldo dat bijna viermaal meer is dan het Vlaams-Brabants gemiddelde. Daarom hebben alle Vilvoordse secundaire scholen samen over de netten heen een proeftuinproject ingediend om taalachterstanden bij leerlingen weg te werken, de schoolse achterstand dichterbij het Vlaamse gemiddelde te brengen en de communicatie met en de betrokkenheid van de ouders te bevorderen.

Tot slot is er ook nog de Proeftuin onderwijsopbouwwerk basisscholen Vilvoorde te Houtem, namelijk

'SOEK – Schoolpoort op een kier'. De voornaamste doelstelling van dit project is de betrokkenheid van de ouders te verhogen. Vaak is de betrokkenheid van anderstalige ouders bij de school en de lokale gemeenschap beperkt, voornamelijk omwille van hun beperkte taalkennis.

5.2. *Schoolinfrastructuur*

Het is de bedoeling van de minister om effectief gevolg te geven aan de twee moties die aangenomen zijn door het Vlaams Parlement met betrekking tot de problematiek van de schoolgebouwen. De Vlaamse Regering heeft reeds substantieel gevolg gegeven aan deze moties van aanbeveling door de financiële ruimte voor schoolinfrastructuur in 2006 met 50 miljoen euro te verhogen. Deze bijkomende kredieten passen in het traject van de meerjarenbegroting waarbij deze 50 miljoen euro, die ook voor 2007 geldt, vanaf 2008 stijgt naar een recurrent niveau van 75 miljoen euro. Deze middelen zullen grotendeels gebruikt worden voor het optrekken van de reguliere investeringen in schoolinfrastructuur.

Daarnaast wil hij er op wijzen dat de Vlaamse Regering vorige week een concreet voorstel heeft goedgekeurd om via alternatieve financiering voor schoolgebouwen een grootschalige inhaaloperatie door te voeren van in totaal 1 miljard euro die tegen 2011 volledig zou moeten gerealiseerd zijn. De Vlaamse overheid zal daarvoor een vennootschap selecteren met financiële aandeelhouders waarin ze voor 25 percent zal participeren. Deze vennootschap krijgt de verantwoordelijkheid voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het instandhouden van de bouwprojecten. Ze wordt geen eigenaar van de gebouwen, maar krijgt gedurende een langere tijd, bijvoorbeeld 30 jaar, een zogenaamde prestatiegebonden 'beschikbaarheidsvergoeding' van de schoolbesturen. De projecten worden opgestart via afzonderlijke aanbestedingen, zodanig dat de bouwmarkt volledig kan spelen. De selectie van de projecten wordt gedaan door een selectiecommissie waarin de onderwijsnetten vertegenwoordigd zijn. Deze commissie moet een prioriteitenbeleid ontwikkelen, met onder meer aandacht voor rationeel energiegebruik, architectuurkwaliteit en de rol van de school in haar omgeving. Om over de architecturale kwaliteit van projecten te waken wordt samengewerkt met de Vlaamse bouwmeester.

Deze formule is een nieuwe variant op het zogenaamde DBFM-concept. De formule laat de overheid

toe om op korte termijn een belangrijke inhaalbeweging te realiseren zonder de Europese begrotingsregels, het zogenaamde ESR95, te overtreden. Dit is overigens bevestigd door het Instituut van de Nationale Rekeningen.

Bij de selectie van de projecten wordt rekening gehouden met de meerwaarde inzake rationeel energiegebruik, REG. De PPS-constructie wordt echter ook gebruikt om REG te stimuleren in scholen die niet op de achterstandslijsten staan. De vennootschap zal hiervoor, bovenop het eerder vermelde miljard euro, een REG-investeringsprogramma van 100 miljoen euro doorvoeren dat tussen 2007 en 2011 gerealiseerd wordt.

5.3. *REG of rationeel energiegebruik*

Daarnaast is er in de begroting 2006 ook nog een provisie van 10 miljoen euro ingeschreven voor investeringen in rationeel energiegebruik, waarvan ook een deel inzetbaar zal zijn voor schoolgebouwen.

5.4. *Stookolie*

In de begroting 2006 is een provisie van 5 miljoen euro ingeschreven voor de problemen in verband met de sterk verhoogde stookolieprijzen. Bij de begrotingscontrole 2006 zal nagegaan worden hoe en waarvoor deze middelen juist ingezet zullen worden.

Wat Onderwijs betreft, wil de minister die begrotingscontrole evenwel niet afwachten. In zijn voorstellen voor de tweede begrotingscontrole 2005, heeft hij al een dossier in dit verband ingediend. Hij zal eerst de besprekingen binnen de Vlaamse Regering moeten afwachten om te verifiëren in welke mate er budgettaire marge is om op de vraag van de scholen te kunnen ingaan.

5.5. *Gelijke onderwijskansen in het basisonderwijs en het secundair onderwijs.*

Uit nieuwe registratiegegevens is gebleken dat het aantal leerlingen dat voor GOK-ondersteuning in aanmerking komt, toeneemt. Voor 2005 betekende dit een verhoging van de behoeften voor gelijke onderwijskansen basis- en secundair onderwijs van 1,567 miljoen euro. Vanaf 2006 nemen deze verder toe tot 6,268 miljoen euro.

II. **BESPREKING BELEIDSBRIEF ONDERWIJS EN VORMING. BELEIDSPRIORITEITEN 2005-2006**

1. **Algemene vragen en opmerkingen**

Mevrouw *An Michiels* vraagt zich af of de minister in deze ambitieuze beleidsbrief niet te veel hooi op zijn vork neemt. Sommige zaken zijn al concreet uitgewerkt, maar andere blijven nog heel vaag. Voor de conceptnota tertiair onderwijs wordt bijvoorbeeld al een datum vooropgesteld, namelijk het einde van het schooljaar, hoewel veel zaken nog moeten worden onderzocht. Hetzelfde geldt voor de discussienota financiering leerplichtonderwijs en de generieke kwalificatiestructuur.

Ze merkt tevens op dat scholen op sommige punten steeds minder autonoom zullen kunnen werken. Nochtans was de autonomie van de scholen vorig jaar een belangrijk aandachtspunt voor het beleid. Als voorbeeld haalt ze de spanning aan tussen het inschrijvingsrecht van de leerling en het autonoom inschrijvingsbeleid van de scholen. Ook op andere vlakken gaat de overheid volgens haar steeds meer regulerend optreden. Ze denkt daarbij onder meer aan de taaltoetsen, de periodieke peilingen en de verplichte begeleiding van scholen bij onvoldoende beleidsvoerend vermogen.

Ze stelt vervolgens vast dat het thema 'Gelijke kansen' de rode draad blijft in het beleid. Zoals in het verleden, merkt zij opnieuw op dat het vooral gaat om gelijke kansen voor diegenen die met een tekort kampen. De hoogbegaafden worden in deze beleidsbrief niet vermeld, noch bij gelijke kansen, noch bij het zorgcontinuüm, noch bij het vermelden van een succesvolle schoolloopbaan voor alle leerlingen.

Mevrouw Michiels is van mening dat er meer aandacht moet worden besteed aan de verantwoordelijkheid van de ouders. De visie dat het onderwijs alle problemen moet oplossen, wordt door deze beleidsbrief nog versterkt. Ze denkt daarbij aan thema's als taalverwerving, beheersing van het Nederlands, studiekeuze, leerproces en gezondheidsbevordering. Nergens wordt de verantwoordelijkheid van de ouders benadrukt. Alleen bij het spijbelbeleid is sprake van een sensibilisering waarvan ze hoopt dat die ook naar ouders zal gericht zijn. Haar fractie is van mening dat de ouders ook op andere vlakken zeer veel invloed hebben. Inzake de beheersing van het Nederlands is datgene wat op school gebeurt bijna

een druppel op een hete plaat als de kinderen buiten de school op geen enkele manier in aanraking komen met onze taal. Als er buiten de school geen aandacht wordt geschonken aan gezond eten en voldoende beweging, dan zullen de activiteiten van de school inzake gezondheidsbevordering niet meer zijn dan een lapmiddel. Haar fractie pleit daarom voor een sensibilisering van de ouders, liefst in samenspraak met andere beleidsdomeinen. Voor de visie op de brede school wordt er wel nauw samengewerkt met andere beleidsdomeinen. Zij zou dit willen doortrekken naar de verantwoordelijkheid van ouders in het opvoedingsproces.

Mevrouw *Kathleen Helsen* deelt mee dat de CD&V-fractie akkoord kan gaan met de algemene beleidslijnen van de beleidsbrief, die voortbouwt op de beleidsnota van vorig jaar.

De beleidsbrief geeft een algemene stand van zaken voor de verschillende beleidslijnen. Zij merkt op dat de beleidsbrief in grote lijnen overeenstemt met de bepalingen van artikel 74 van het Reglement, maar vraagt dat de beleidsbrief van volgend jaar ook een stand van zaken zou bevatten van de uitvoering van de decreten. Dat zou bevorderlijk zijn voor een goede opvolging vanuit het Vlaams Parlement.

In de beleidsbrief worden heel wat goede intenties verwoord, waarmee haar fractie het over het algemeen eens is. Ze vreest echter dat de strakke timing niet realistisch is. Het proeftuinendecreet werd retroactief goedgekeurd. In dat verband werd in de vorige regeerperiode een resolutie aangenomen. Het zou dan ook niet correct zijn als het Vlaams Parlement in de toekomst nog decreten retroactief zou goedkeuren. De vooropgestelde timing moet worden gerespecteerd, maar als dat niet haalbaar is, moet men nagaan hoe eventuele problemen kunnen worden opgevangen.

Op basis van de beleidsbrief is het toepassingsgebied van de beleidsopties voor haar fractie niet altijd duidelijk. Mevrouw Helsen vraagt zich bijvoorbeeld af of sommige bepalingen ook van toepassing zijn op de CLB's die op sommige terreinen dezelfde noden ervaren als de scholen. Ze denkt daarbij aan de inspanningen voor de verdere professionalisering van schoolleiding en leerkrachten, aan de nieuwe financieringsformule voor de scholen en aan de maatregelen inzake rationeel energiegebruik.

In de toelichting zei de minister dat de beleidsbrief de stand van zaken schetst van verschillende

beleidslijnen. Mevrouw Helsen stelt echter vast dat de modularisering van het beroepsonderwijs in de beleidsbrief niet wordt vermeld. Ze vraagt zich af wat de stand van zaken is op dit vlak. De beleidsnota stelde immers dat men hierover reeds vroeg in de regeerperiode duidelijkheid moest creëren.

Ze heeft bovendien vragen bij de afstemming van deze beleidsbrief op andere beleidsdomeinen. In het Vlaamse Jeugdbeleidsplan 2006-2009 staat dat het overleg over een leerlingenstatuut wordt opgestart in 2006. In de beleidsbrief Onderwijs vindt ze daarover echter niets terug. Ze vraagt zich af of de minister van Onderwijs daarbij betrokken is en binnen welke tijdsspanne men dit wil finaliseren. Over de timeoutprojecten zegt de minister dat hij ze, in de mate van het mogelijke, structureel wil verankeren. Op dit ogenblik worden deze projecten gefinancierd door de minister van Welzijn, maar in de beleidsbrief Welzijn staat dat niet vermeld. Moet dat in de toekomst volledig door Onderwijs worden gedragen? Werd er overleg gepleegd rond dit dossier? Inzake opvoedingsondersteuning zegt de minister in de beleidsbrief dat hij de relevante onderwijspartners zal meedelen aan de minister van Welzijn. Mevrouw Helsen vraagt zich af of dit dan een dossier wordt van de minister van Welzijn alleen en niet een gezamenlijk dossier van Welzijn en Onderwijs. Nochtans is de minister van Onderwijs dikwijls gevat wanneer het gaat over opvoedingsondersteuning.

Haar fractie heeft vragen bij de gehanteerde volgorde voor de beleidsrealisaties. Volgens de beleidsbrief zal de minister tegen eind 2006 een discussienota voorstellen over de vormgeving van het onderwijslandschap voor volwassenen. Hij zegt echter ook dat de minister werk wil maken van het decreet volwassenenonderwijs en van het decreet tertiair onderwijs: daarover wil hij tegen eind juni 2006 een conceptnota brengen. De minister wil ook werken aan de herpositionering van BIS. Mevrouw Helsen vraagt zich af of het niet wenselijk is om eerst een algemene nota te brengen over het onderwijslandschap voor volwassenen en om daarna pas werk te maken van de verschillende aangekondigde decreten. In de beleidsbrief zelf staat er immers geen timing voor het decreet volwassenenonderwijs of voor BIS, terwijl dat wel het geval is voor de conceptnota tertiair onderwijs.

Zij is bezorgd over de financiële en personele gevolgen van de beleidskeuzes. De overheid mag duidelijk formuleren wat ze van het onderwijs verwacht, maar moet de financiële en personele consequenties daar-

van correct inschatten. De functionerings- en evaluatiegesprekken in het onderwijs zullen bijvoorbeeld heel wat tijd vergen van de directieteams. Daarmee moet rekening worden gehouden bij het invullen van de omkadering. Hetzelfde geldt voor de taaltoetsen en de eventuele remediëring achteraf.

De gelijkheid van kansen moet binnen het onderwijs maximaal worden gegarandeerd. In zijn beleidsbrief stelt de minister dat elke school een GOK-school is, dat alle talenten moeten worden ontplooid. Zowel de sterken als de zwakken moeten worden versterkt. Een gelijkekansenbeleid moet zich richten tot de GOK- en de GON-leerlingen en tot de zorgkinderen die niet tot deze categorieën behoren. In de vorige regeerperiode werden er belangrijke stappen gezet in het zorgbeleid van scholen. Dat werk moet volgens de spreker in deze regeerperiode verder uitgebouwd worden.

Mevrouw Helsen sluit zich aan bij het advies van de VLOR dat de rol van de overheid en van de scholen duidelijk moet worden afgebakend. Als men het beleidsvoerend vermogen van scholen wil verhogen en als men daartoe een informatierijke omgeving wil aanreiken, moet men de juiste instrumenten creëren en die op een correcte manier gebruiken. Een duidelijke bevoegdheidsafbakening tussen de overheid, de inspecties en de scholen is in dat verband heel belangrijk.

De heer *Gilbert Van Baelen* verklaart dat zijn fractie het eens is met de grote lijnen van de beleidsbrief, die trouwens aansluit bij de beleidsnota. Hij is het eens met de vorige spreekster dat de beleidsbrief ook een stand van zaken van de uitvoering van het regeerakkoord en van de beleidsnota zou moeten bevatten. Het zou ook duidelijk moeten zijn wat er voor de verschillende deelaspecten wordt voorgesteld voor het komende jaar. Dat laatste moet dan worden gekoppeld aan de begroting. Op basis daarvan kan er een discussie worden gevoerd over de prioriteiten van de meerderheid of van het onderwijsveld. Nu leest hij vooral dat er onderzoek zal worden gevoerd en dat er overleg zal worden gepleegd. Sommige onderwerpen zullen blijkbaar aan bod komen bij de bespreking van de cao. Hij krijgt de indruk dat deze cao wel heel ruim zal worden. Hij vraagt zich af of het realistisch is om al deze zaken voor 2006 op de agenda te plaatsen. Hij betwijfelt of de timingstabiel wel haalbaar is. Hij meent dat de minister prioriteiten moet stellen. Bepaalde elementen van de beleidsbrief, bijvoorbeeld de kosteloosheid van het onderwijs, doen hem vrezen voor het kostenplaatje en doen hem daarom ook twijfelen aan de haalbaarheid.

Hij mist de zogenaamde bewarende aspecten die vorig jaar werden opgesomd bij de bespreking van de begroting. De term ‘bewaarend’ verwees naar de besparingen bij de budgetcontrole 2005, zoals de navorming vanuit de overheid, de bezuinigingen in het secundair onderwijs en het uitstel van de opstart van het expertisecentrum.

Hij vraagt zich af waar de prioriteit nu ligt. In de vorige regeerperiode werd op een bepaald ogenblik de prioriteit gelegd bij het kleuter- en basisonderwijs. De protestspandoeken in de onderwijssector luidden toen: “Vlaanderen, wees wijs, investeer in het basisonderwijs”. In dit kader vraagt hij of een structurele verschuiving van de budgetten over de verschillende onderwijsniveaus in de nabije toekomst mogelijk is. Het verbaast hem dat de CD&V-fractie hierover niets zegt. Hij ziet in het voorgestelde beleid wél een logische lijn als men vertrekt vanuit het verhaal van de gelijke kansen. Dat verhaal is voor hem echter ruimer dan zorg in de enge betekenis van het woord. Hij mist een algemene lijn en een concrete aanpak van prioritaire zaken.

De heer *Ludo Sannen* stelt dat de sp.a-Spirit-fractie tevreden is met deze beleidsbrief omdat daaruit blijkt dat het onderwijsbeleid na één jaar op snelheid gekomen is. Sommige mensen hebben misschien bedenkingen bij de haalbaarheid van de timing, vooral omdat overlegprocedures soms lang lopen en omdat sommige zaken nog moeten worden onderzocht. Onderzoek en overleg kunnen volgens hem echter het draagvlak van de beleidsmaatregelen alleen ten goede komen. Hij is wel van mening dat zowel het departement als het kabinet de timing van de voorgestelde maatregelen strikt zullen moeten bewaken.

De prioriteit van de beleidsnota blijkt volgens hem duidelijk uit de titel: ‘Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken’. Het gelijkekansenbeleid geldt voor iedereen. Elke school moet aan elke leerling de kans geven om zijn of haar talenten te ontplooiën. Daarom moet er een schoolbeleid groeien waarbij de leerlingen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Het ene hoeft niet ten koste te gaan van het andere. Het is niet de bedoeling de leerlingen al te zeer in groepen op te splitsen. Dat geldt zowel voor het leerplichtonderwijs als voor het hoger onderwijs.

In de beleidsnota werd het belang van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt al benadrukt. De schoolloopbaan moet voldoende succesvol zijn en moet perspectieven bieden voor het leven daarna, ook op de arbeidsmarkt. De heer Sannen wijst erop

dat minister Vandenbroucke trouwens voor beide beleidsdomeinen bevoegd is. Hij meent dat er moet worden nagedacht over de invulling van de voltijdse opdracht van het deeltijds onderwijs. Uit een gesprek met vertegenwoordigers van VOKA en met bedrijfsleiders is namelijk gebleken dat bepaalde initiatieven voor jongeren van het deeltijds onderwijs niet kunnen worden gerealiseerd omdat de organisatie van de productie in het bedrijf niet compatibel was met de organisatie van het centrum voor deeltijds onderwijs.

Gelijke onderwijskansen houden ook verband met het financieringssysteem. Dat geldt niet alleen voor het leerplichtonderwijs: ook in het hoger onderwijs zal deze parameter worden opgenomen. De toename van het beleidsvoerend vermogen van de scholen moet leiden tot een kwaliteitsverhoging. De mate waarin een school erin slaagt de leerlingen hun talenten te laten ontwikkelen is hiervoor een graadmeter. De hervorming van de lerarenopleiding zou het gelijkheidsbeleid nog kunnen versterken. Deze beleidsbrief voerspelt volgens hem een krachtig beleid. Hij hoopt dat de timing kan worden gevolgd en dat er steeds voldoende draagvlak kan worden gerealiseerd. Als het ritme van de voorbije jaren kan worden aangehouden, kan zijn fractie alleen maar tevreden zijn.

De heer *Jef Tavernier* is het eens met de aandachtspunten in deze beleidsbrief, maar vraagt zich af hoe die concreet zullen worden ingevuld. De prioriteiten hangen namelijk meestal samen met de financiering en met de meerjarenbegroting. Groeipaden betreffen echter vaak het einde van de regeerperiode en zelfs de periode daarna. Daarom interesseert hij zich vooral voor het groeipad dat zich binnen de regeerperiode situeert en meer in het bijzonder voor de eerste stap, namelijk de begroting van 2006.

Hij vraagt zich af of men erin zal slagen het personeel bij de aangekondigde hervormingen te betrekken, in de eerste plaats via de gestructureerde vertegenwoordigers van het personeel, namelijk de vakbonden. Hij heeft de indruk dat de contacten tussen die vertegenwoordigers en de minister vrij stroef lopen. De contacten betreffen niet alleen het statutaire en het financiële aspect: de minister stelt zich ook vragen over de inzetbaarheid van het personeel. De participatie op het lokale niveau moet beter worden ondersteund, al dan niet met een steunpunt. Voor dat overleg rekent de minister vooral op de scholengemeenschappen. Dat is geen probleem voor goed gestructureerde scholengemeenschappen. Bij sommige scholengemeenschappen liggen de vestigings-

plaatsen echter vrij ver van elkaar en dat functioneert volgens hem minder goed.

Hij is het eens met het idee van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt, maar heeft vragen bij de praktische realisatie ervan. Wie moet dat betalen en op welk budget? Er zijn voorbeelden van belangrijke beleidsintenties inzake onderwijs, die uiteindelijk gefinancierd werden van een andere begrotingspost. Hij wil weten hoe men de studiekeuze reeds in een vroeg stadium in goede banen kan leiden. Men zoekt de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt vooral op het einde van de studieloopbaan, terwijl heel wat problemen reeds bij het begin van het secundair onderwijs ontstaan. Zelf heeft hij geen pasklare antwoorden. Hij heeft echter de indruk dat deze beleidsbrief op dit vlak geen structurele keuze maakt.

Sommige problemen waarvan hij dacht dat ze opgelost waren, blijven kennelijk voortbestaan. Hij denkt daarbij vooral aan het leerlingenvervoer. Er werden verdienstelijke pogingen gedaan, maar goede oplossingen zijn blijikbaar moeilijk te vinden.

In de beleidsnota mist hij een expliciet programma voor allochtonen. Het element taalvaardigheid wijst in die richting, maar het probleem is ruimer. Heel wat studies, onder meer die van het centrum Krefeld, tonen aan dat het gaat om een specifieke groep, waarvoor men een geconcentreerd beleid dient te voeren. Zo niet evolueert men naar een tweedeling.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, voorzitter, verwijst als reactie op de voorgaande spreker naar de hoorzitting over allochtonen in het onderwijsvak die de commissie nog in december plant. Ze is het ermee eens dat deze beleidsbrief een aantal krachtige signalen uitstuurt. Ze benadrukt dat de minister zich niet onder druk mag laten zetten om de timing te allen prijze te respecteren. Het onderwijs is meer gebaat bij goed onderbouwde decreten. De scholen moeten weten wat ze kunnen verwachten zodat ze een goede planning kunnen maken. Het is beter dat men niet met reparatiedecreten hoeft te werken.

– antwoord van de minister

De minister waardeert de positieve reacties van de commissieleden, maar ook hun kritische opmerkingen.

Hij verwijst naar de opmerking van de heer Van Baelen dat de prioriteiten in de beleidsbrief vrij vaag

blijven. De minister meent dat men deze bedenking al had kunnen formuleren bij de bespreking van de beleidsnota. Het beleid werd immers niet opgebouwd vanuit een nadruk op het ene of het andere onderwijsniveau, maar vanuit belangrijke maatschappelijke speerpunten. Deze speerpunten zijn: de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt; de opleiding, loopbaan en nascholing van de leerkracht; het beleidsvoerend vermogen van scholen en de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs. Telkens moet men vertrekken van een lijn die loopt doorheen de verschillende onderwijsniveaus. Voor de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt moet men zich bijvoorbeeld reeds bij het einde van het basisonderwijs afvragen hoe de aansluiting met het secundair onderwijs zal verlopen. Iets gelijkaardigs geldt voor de andere onderwerpen. Budgettair is er nog altijd een verschuiving ten voordele van het basisonderwijs. De besparingen in het secundair onderwijs gelden immers niet voor het basisonderwijs. Daar zijn zelfs nog wat extra investeringen. In vergelijking met andere landen moet Vlaanderen het basisonderwijs inderdaad nog wat extra ondersteunen.

Er werd opgemerkt dat het beleid zich beperkt tot het onderzoeken van een aantal thema's. De minister meent dat zulks getuigt van een selectieve benadering. Na een maandenlange discussie werd er bijvoorbeeld een belangrijke beslissing genomen over de inhaalbeweging voor schoolgebouwen. Het investeringsniveau van 140 miljoen euro per jaar voor gebouwen van het leerplichtonderwijs kent hierdoor een toename van 200 percent. Binnen het reguliere budget is er een toename van 50 tot 75 miljoen euro. Met de operatie 'alternatieve financiering' komt daar een investeringsimpuls bij van 250 miljoen euro. Dat is dus een verdrievoudiging. Dat is op zich al een heel belangrijke realisatie, zeker binnen een dossier dat al 30 jaar aansleept. De resultaten zullen natuurlijk nog niet onmiddellijk zichtbaar zijn: de implementatie zal beginnen vanaf 2007 en zal een financiële impact hebben vanaf 2008.

De minister beaamt met de heer Sannen dat het beleidsdomein Onderwijs belang heeft bij voldoende onderzoek en overleg. Dit geldt met name voor de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Hij is het eens met de heer Tavernier dat de overgang tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs cruciaal is. Hij benadrukt echter dat er geen mirakeloplossingen zijn. Men moet proefondervindelijk onderzoeken wat er werkt. Met de medewerkers van het departement Onderwijs die de proeftuinen begeleiden, heeft hij bijvoorbeeld gesproken over drie

verschillende proeftuinen – met verschillende methodologieën – rond technische vaardigheden. Op dit ogenblik is het nog onduidelijk wat de meest relevante methodologie is. Men kan echter niet eindeloos blijven experimenteren. Op een bepaald ogenblik zullen er beslissingen moeten worden genomen over studiekeuze en structuur van het secundair onderwijs. De minister wil hierbij doordacht te werk gaan.

Eenzelfde opmerking geldt voor de modularisering van het secundair onderwijs. De conclusie van het onderzoek is zeer genuanceerd. Het is onduidelijk of het welbevinden van deze leerlingen groter is, of er een betere doorstroming is naar de arbeidsmarkt en of de uitval kleiner is. Het is geen eenvoudige zaak noch administratief, noch budgettair. De minister heeft met zijn medewerkers in de administratie en in het kabinet afgesproken dat er nog discussie nodig is vooraleer er over een eventuele veralgemening wordt beslist. Het zou niet goed zijn om een lineair en een modulair systeem naast elkaar te laten voortbestaan in dezelfde school. Even problematisch zou het zijn indien sommige scholen helemaal modulair zouden worden en andere scholen niet. Dan kan er immers een soort van scholenstrijd ontstaan rond dat concept, zoals destijds bij het VSO het geval was.

De minister beseft dat hij de timing van de aangekondigde decreten in het oog zal moeten houden.

Inzake de autonomie van de scholen verwijst hij naar de opmerking van mevrouw Michiels die zich afvroeg of de autonomie van de scholen niet in het gedrang komt door de taaltoetsen, de peilingsproeven of de verplichte begeleiding. Mevrouw Helsen vroeg welke instrumenten er zullen worden ingezet voor het realiseren van de informatierijke omgeving en had ook vragen over de bevoegdheidsafbakening. De heer Tavernier heeft de kwestie zijdelings aangeraakt toen hij het had over de scholengemeenschappen. De minister wil dat elke school een gelijkekansenschool is. Hij wil ambitieuze maatschappelijke doelstellingen realiseren, namelijk een hoge kwaliteit én gelijke kansen. Op dit ogenblik zijn die doelstellingen niet gerealiseerd in het Vlaamse onderwijs. Voor de gemiddelde leerling en voor een grote topgroep wordt er een hoge kwaliteit gerealiseerd. De gelijke kansen op hoge kwaliteit worden echter niet gerealiseerd. Nergens in de wereld is er een dergelijke brutale kloof tussen de top en de groep die slecht scoort, zeker indien men daarbij bedenkt wie thuis de taal van de klas spreekt en wie niet.

De minister vervolgt dat veel ambities op basis van een grote autonomie voor de scholen kunnen wor-

den gerealiseerd. De term ‘autonomie’ kan echter op twee manieren worden ingevuld. De positieve manier impliceert dat de school in staat is om haar eigen project te realiseren, samen met het brede maatschappelijke project. De negatieve invulling impliceert dat de scholen gewoon hun ding kunnen doen, zonder regels of verantwoordelijkheid. De minister is voorstander van een positieve invulling van autonomie. Hij meent dat de samenleving ambitieuze maatschappelijke doelstellingen mag meegeven aan het onderwijs. Hij vraagt zich af hoe men ervoor kan zorgen dat scholen of scholengemeenschappen de nodige beleidskracht hebben om die doelstellingen waar te maken. Dat impliceert onder meer de keuze voor het juiste beleidsniveau. De minister denkt dat de scholengemeenschappen op dat vlak een groter potentieel hebben, hoewel hij ook de beperkingen van dat niveau inziet. De minister stuurt liever een kleiner aantal entiteiten aan op een aantal belangrijke issues. De scholengemeenschappen zullen wellicht voldoende – technische, juridische en financiële, management, leerlingenbegeleiding, zorg, studiekeuze enzovoort – expertise in huis hebben opdat de scholen hun eigen schoolse project zouden kunnen uitvoeren. Men moet de leerkrachten aanmoedigen om over het muurtje van de eigen school te kijken. Dat is gemakkelijker als de andere school heel dichtbij ligt. De minister denkt dat het binnen de huidige scholengemeenschappen mogelijk is om van elkaar te leren.

Tegenover autonomie staat ook verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid voor resultaten. Dit vormt volgens hem een trendbreuk. De overheid kan een aantal strakke maatschappelijke eisen stellen aan de scholen. Voor het realiseren van een informatierijke omgeving moet men de scholen de spiegel van hun resultaten voorhouden. Men moet de resultaten van het Vlaamse onderwijs in het algemeen vergelijken met die van de scholengemeenschap en van de school. Op dit ogenblik is men te uitsluitend bezig met processen. Als men ervan overtuigd is dat proces A leidt tot het gewenste resultaat B, en men stelt vervolgens vast dat iedereen het proces A volgt, dan zou men kunnen besluiten dat alles in orde is. Indien men nooit controleert of het resultaat B wel bereikt wordt, is men evenwel slecht bezig. De minister wil de resultaten onderzoeken, zowel op het systeemniveau als op het niveau van scholengemeenschappen en scholen. Dat is een delicate operatie. De resultaten zijn immers niet altijd makkelijk te meten. Men kan de scholen en de scholengemeenschappen ook ten onrechte culpabiliseren. Het kan ook aanleiding geven

tot allerlei verkeerde ontwikkelingen zoals ‘teaching to the test’, het opstellen van een ‘ranking’ van scholen of een toename van de planlast. De minister is het ermee eens dat hiervoor de nodige middelen moeten worden uitgetrokken. Volgens hem is de scholengemeenschap hierbij een belangrijk niveau.

Hij verwijst naar een gesprek dat hij heeft gehad met een Schotse collega die er een groot kwaliteitsverschil vaststelde tussen de scholen in ‘deprived areas’. De minister ziet een gelijkenis met de grote verschillen, in de PISA-resultaten, tussen de BSO- en TSO-scholen met leerlingen met zwakke sociaal-economische profielen. Hij meent dat men dergelijke verschillen niet mag tolereren. De lat moet hoger worden gelegd. Dat kan alleen door de scholen met die resultaten te confronteren. Deze beleidsevolutie komt tot uiting in de beleidsbrief. Daarover zou de minister het debat ten gronde willen voeren.

Op de opmerking van de heer Tavernier antwoordt de minister dat het beleid sterk zal inspelen op de situatie van allochtonen. Hij is ook bereid dat te benoemen. Alles wat hij zegt over taal, over deeltijds onderwijs en studiekeuze is in hoge mate van belang voor de allochtonen. Als men dat goed aanpakt, zal het beleid goed zijn voor allochtonen. Die grote lijnen zijn berekend inclusief, ze zijn niet louter gericht op allochtonen.

De relaties tussen de minister en het onderwijspersoneel zijn hartelijk. Inzake de cao merkt hij op dat de heer Van Baelen spreekt over een zeer omvangrijke cao, terwijl de heer Tavernier meent dat nog andere onderwerpen bij de besprekingen moeten worden betrokken. De minister bevestigt dat hij streeft naar een brede cao, die bovendien zou moeten gelden voor een langere periode dan normaal. Hierover is echter nog niets beslist. Het gesprek met de vakbonden is niet gemakkelijk, maar dat hoeft ook niet. De vakbonden hebben in de vorige regeerperiode een aantal engagementen gekregen – bijvoorbeeld inzake het vakantiegeld – en die moeten volgens hen ook worden nageleefd. De regering is daartoe bereid indien het past binnen de mogelijkheden. Indien er zoveel middelen van de Vlaamse overheid worden gemobiliseerd, mag daar volgens de minister wel iets tegenover staan, bijvoorbeeld de inzetbaarheid van personeel of de organisatie van evaluatie- en functioneringsgesprekken. Hij is het eens met mevrouw Helsen dat een evaluatie- of functioneringsgesprek niet te detaillistisch mag opgevat worden. Toch blijft hij erbij dat er in het onderwijs een systeem van evaluatie moet komen, zoals in het verleden werd

afgesproken. Bij de besprekingen over de kwaliteit van het onderwijs en over de tewerkstelling wil hij ook de onderwijskoepels, in hun rol van werkgevers, betrekken.

Op de kritiek van mevrouw Michiels dat het gelijkheidsbeleid te veel gericht is op het onderste segment van de leerlingen, antwoordt de minister dat het in essentie inderdaad gaat om die leerlingen die wat kansen dreigen te verliezen. Sommige aandachtspunten van het GOK- en het zorgbeleid zijn echter ook belangrijk voor hoogbegaafden. Zo heeft hij zeer recent een besluit ondertekend dat moet leiden tot een financiële ondersteuning van de vzw Dyslecticus voor de fiches voor hoogbegaafden. Hij ziet geen tegenstelling tussen deze beslissing en de algemene beleidsfilosofie.

Hij is het eens met mevrouw Michiels dat de rol van de ouders heel belangrijk is. Hij wil ook rekening houden met de opmerking van mevrouw Helsen over de opmaak van de beleidsbrief.

Voor wat haar vraag omtrent de CLB's betreft, verwijst hij naar zijn toespraak over studiekeuze en studiekeuzebegeleiding voor de vrije CLB-sector. Daarin heeft hij uitdrukkelijk gezegd dat de CLB's als tweedelijnsorganisaties moeten bijdragen tot de professionalisering van de scholen. Ze moeten ook zorgen voor de nascholing van het eigen personeel. Er zijn geen afzonderlijke beleidsintenties voor de infrastructuur van de CLB's, maar er is ook geen afzonderlijke financieringsmethode. Veel hangt af van het vraagstuk dat voorligt.

De minister gaat er niet vanuit dat de time-outprojecten uitsluitend vanuit het beleidsdomein Onderwijs kunnen worden aangepakt, ook al wordt het thema niet vermeld in de beleidsbrief van minister Vervotte. Hij wil daarin investeren binnen een partnerschap met Welzijn. Hierover zijn op dit ogenblik besprekingen met minister Vervotte aan de gang.

Ook opvoedingsondersteuning moet volgens hem worden geregeld binnen een samenwerkingsverband tussen Welzijn en Onderwijs. Een initiatief terzake waarbij ook leden van de commissie Onderwijs betrokken zijn, zou hij ten zeerste verwelkomen.

Op de vraag wat er eerst moet komen, een decreet op het tertiair onderwijs of op het volwassenenonderwijs of een visie op BIS, antwoordt de minister dat hij niet wil wachten met de noodzakelijke aanpassin-

gen in het volwassenenonderwijs tot hij een complete visie heeft op het opleidingslandschap voor volwassenen. Die omvattende visie blijft natuurlijk noodzakelijk, maar hoeft nog niet uitgewerkt te zijn op het ogenblik dat het decreet volwassenenonderwijs wordt voorgelegd.

Over het sportdecreet heeft hij een aantal voorstellen geformuleerd die heel goed werden ontvangen door de betrokkenen uit de sport- en de onderwijswereld. De Vlaamse Regering kan dat nog behandelen vóór het einde van dit jaar.

– replieken

De heer *Kris Van Dijck* is het eens met de redenering van de minister. Hij heeft inderdaad de indruk dat men de laatste jaren meer aandacht had voor het proces dan voor de resultaten. Hij denkt dat men uit die vaststelling conclusies moet trekken over de opdracht van de inspectie. Op dit ogenblik hebben de doorlichtingen vooral te maken met het procesmatige en minder met de resultaten. Destijds waren er nog vergelijkende examens, in het katholieke onderwijs interdiocesane examens, in het gemeentelijke onderwijs communale examens. Daarbij werd aan de hand van testen het niveau van de kinderen bepaald. Hij wil weten of de minister dat debat wil aanzwengelen.

De *minister* is het ermee eens dat uit zijn betoog moet worden afgeleid dat men moet kijken naar de werkwijze van de inspectie. Er is een inspectiecyclus die binnen een periode van zes jaar – wat overeenkomt met een doorsnee schoolloopbaan in het lager of het secundair onderwijs – alle scholen aandoet. Het is echter onduidelijk of dat volstaat. Er zijn evaluaties, maar eigenlijk zouden er ook verbetertrajecten moeten worden geformuleerd. Men zou bijvoorbeeld kunnen vragen dat men zich laat begeleiden door de pedagogische begeleidingsdienst. Men zou sneller op de bal moeten kunnen spelen als er iets mis begint te lopen.

De heer *Ludo Sannen* merkt op dat men voor een optimale aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt een zicht moet hebben op het hele onderwijstraject. Men moet zich afvragen hoe men ingrijpt in het traject van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. Hij denkt dat men met de opmerking van de heer Tavernier verschillende richtingen uitkan. Men kan tot de conclusie komen dat het basisonderwijs te kort is en dat jongeren te snel een studiekeuze moeten maken, maar men kan ook

tot de tegenovergestelde conclusie komen. De PISA-rapporten tonen aan dat de keuze voor een specifieke richting in de meeste landen later wordt genomen dan in Vlaanderen.

Hij meent dat een schoolbeleid niet alleen kan worden aangestuurd door de overheid, ook niet door een controlerende overheid. Inzake het afdwingen van maatschappelijke doelstellingen is er volgens hem ook een taak weggelegd voor de ouders en voor de leerlingen. Vertrekkend van een informatierijke omgeving, moeten ze bepaalde discussies kunnen aanzwengelen.

Mevrouw *Cathy Berx* voelt veel voor het concept van de informatierijke omgeving en voor het aanspreken van de scholen op hun resultaten. Binnen het model van de heer Sannen, waarin ook de ouders mee sturing kunnen geven, moet men duidelijk omschrijven wat men van wie verwacht.

Uit studies over de wederzijdse beeldvorming tussen autochtonen en allochtonen blijkt dat allochtone jongeren zich erover beklagen dat men ten aanzien van hen vaak een laag verwachtingspatroon heeft, zeker in het beroepsonderwijs. Ze hebben de indruk dat ze onderschat worden, dat men hen onvoldoende uitdaagt om bepaalde resultaten te bereiken. Mevrouw Berx stelt dat men moet nagaan of de positie van allochtonen wel verbetert. Men moet onderzoeken welk effect het beleid heeft op de studierichtingen waarin allochtonen terechtkomen, op de ongekwalficeerde schooluitval en op de schoolachterstand. Dat is ook mogelijk zonder een specifiek beleid voor allochtonen.

De heer *Gilbert Van Baelen* begrijpt dat de minister consistente lijnen binnen de onderwijsniveaus verkiest boven een prioriteit voor een bepaald onderwijsniveau. Toch blijkt volgens hem uit tal van onderzoeken dat er op een bepaald ogenblik toch klemtonen zullen moeten worden gelegd op of binnen bepaalde niveaus en dat die klemtonen financieel zullen moeten worden vertaald.

Het voorbeeld van de schoolgebouwen vindt hij wat ongelukkig gekozen omdat daarover al heel wat studies bestaan. De *minister* repliceert dat het studiewerk van die aard was dat hij is moeten herbeginnen. De heer *Gilbert Van Baelen* vervolgt dat er nog heel wat vragen zullen rijzen in de werkgroep die werd opgestart rond de implementatie. Hij wil niet dat er op het onderwijsveld opnieuw – zoals in de vorige re-

geerperiode – dermate veel verwachtingen worden gecreëerd dat men ze niet kan invullen. Hij zou het beter vinden als men zou zeggen dat bepaalde dingen voorlopig niet aan de orde zijn. De minister zegt bijvoorbeeld dat hij een decreet wil voor het volwasenenonderwijs omdat hij een aantal zaken structureel kan regelen nog vóór de situatie van het tertiair onderwijs is uitgeklaard. Het aanbod van de privé-partner heeft de minister sowieso niet in de hand. Dat vindt hij wel correct, daar maakt de minister wel een keuze. Meer vraagt de heer Van Baelen niet.

Mevrouw *Kathleen Helsen* begrijpt dat het niet eenvoudig is een beslissing te nemen inzake de modularisering. Toch hoopt ze dat men snel knopen zal kunnen doorhakken. Ze vraagt dat het Vlaams Parlement zou worden geïnformeerd over de conclusies van de studie rond modularisering. De *minister* belooft dat die studie zal vrijgegeven worden. Alleen het begeleidend schrijven, waarin de studie moet worden gesitueerd, vormt nog een probleem.

2. Bespreking volgens de thematische structuur van de beleidsbrief

Het verslag van de bespreking van de beleidsbrief volgt de thematische structuur van de beleidsbrief.

1. Inleiding

Er worden geen opmerkingen geformuleerd bij dit deel.

2. Vier speerpunten voor gelijke onderwijskansen

2.1. Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt

2.1.1. Een integrerende structuur op het snijvlak van onderwijs, vorming en werk

Er worden geen opmerkingen geformuleerd bij dit deel.

2.1.2. Prioriteiten in de beleidsvoorbereiding

Kwalificatiestructuur

Mevrouw *An Michiels* vraagt hoe ver de minister staat met de opzet van de kwalificatiestructuur. Bovendien

is de vooropgestelde timing zeer strak. Zij vreest dat de timing moeilijk gehaald zal kunnen worden omdat de minister deze structuur ook wil afstemmen op het European Qualification Framework (EQF). De Europese Commissie wil dit eind 2006 afronden, wat ongeveer gelijk loopt met de realisatie van de kwalificatiestructuur.

De beleidsbrief maakt een onderscheid tussen een generieke en een specifieke kwalificatiestructuur. Dit onderscheid is volgens mevrouw Michiels niet duidelijk. Zij vraagt daaromtrent enige toelichting.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de generieke kwalificatiestructuur het algemene raam uitmaakt. De specifieke kwalificatiestructuur is de concrete invulling daarvan. Zo heeft men bijvoorbeeld voor het hoger onderwijs een decretale algemene omschrijving van wat een master moet kennen en kunnen. Het generieke hangt dus samen met het niveau in de kwalificatiestructuur. Dit is niet voorzien voor het leerplichtonderwijs, noch voor het tertiair onderwijs.

De specifieke invulling betreft dan het eigene voor bijvoorbeeld een master bioloog. Vermits men aan het hoger onderwijs toelaat het curriculum zelf in te vullen, is dit niet direct relevant voor het Vlaams hoger onderwijs. Het is dat wel voor het secundair onderwijs. Daarbij dient men specifiek aan te geven wat men kan verwachten van bijvoorbeeld een kwalificatie die samenhangt met een bepaalde beroepstitel. Als men het heeft over de beroepsgerichte kwalificaties, is de specifieke invulling een concrete omschrijving van de competenties die iemand moet hebben om aan een bepaald beroepsprofiel te beantwoorden.

De minister verduidelijkt vervolgens de stand van zaken. Het departement is gestart met een consultatie van de onderwijsverstreckers over het EQF. Verder werkt men aan de elementen die nodig zijn voor een generieke kwalificatiestructuur. Daarbij zijn drie punten van belang. Ten eerste is het belangrijk te bepalen over hoeveel en welke niveaus men generiek zal omschrijven. Ten tweede moet men omschrijven wat het niveau inhoudt. Ten slotte moet men een inspanningsindicator bepalen.

Voor het hoger onderwijs zijn daarvoor reeds de credits bepaald. Deze studiepunten vormen daarmee een kwantitatieve inspanningsindicator die vertaald

wordt naar het aantal contacturen, studieuren, enz. Ook de andere niveaus moeten een kwantitatieve inspanningsindicator krijgen. Het is daarbij moeilijk te bepalen wat men eigenlijk wenst te meten. Om een bepaald niveau te bereiken zal men bijvoorbeeld een hoeveelheid contacturen, studieuren, praktijken enzovoort moeten doen die groter is in bijvoorbeeld het secundair onderwijs dan in het volwassenenonderwijs om hetzelfde te bereiken. Er is in ieder geval een indicator nodig die bepaalt hoe groot de inspanning is.

Eind januari 2006 zal het departement klaar zijn met de eerste teksten omtrent het concept. Voor de specifieke invulling is er nood aan een heldere en eenvoudige procedure die kan leiden tot een snellere besluitvorming dan de huidige procedure die voorzien is in het themadecreet omtrent de specifieke eindtermen die beroepsgericht zijn. Bovendien moet dit zowel gedragen worden door alle betrokkenen. Nadien is er een procedure nodig om dit te bekrachtigen.

EVC en EVK in het hoger onderwijs

De heer *Joris Vandenbroucke* brengt aan dat het flexibiliseringsdecreet in het hoger onderwijs vanaf dit academiejaar toelaat rekening te houden met EVC en EVK. Om eenvormigheid in te bouwen, moeten de instellingen van eenzelfde associatie hun EVC/EVK-beleid op elkaar afstemmen. Hij vraagt hoever de autonomie van de associaties daarin mag reiken. Hij pleit ook voor eenvormigheid tussen de associaties. Het gevaar is volgens hem niet denkbeeldig dat het EVC/EVK-verhaal misbruikt zal worden in de strijd om de studenten.

De heer *Gilbert Van Baelen* sluit zich aan bij de heer Vandenbroucke. Dit is van belang, mede omdat de minister zich inschrijft in het Europass-verhaal. Europass van de Europese Commissie doet immers ook mee met het EVC/EVK-gegeven in het hoger onderwijs en reikt bovendien voor het hoger onderwijs Europass-diplomasupplementen uit. Begin 2006 zal bovendien het National Europass Centre (NEC) Vlaanderen operationeel zijn in DIVA. De heer Van Baelen waarschuwt dat men de correlatie tussen die diverse actoren strikt zal moeten opvolgen om de transparantie ten behoeve van de student of de volwassene te garanderen. Bovendien is de vraag hoe dit alles zich verhoudt t.a.v. NARIC-Vlaanderen. Hij besluit dat er op drie niveaus eenvormigheid moet worden nagestreefd: binnen de associaties, tussen de associaties en op het niveau van Europass, waarbij de correlatie tussen de drie niveaus in het oog moet

worden gehouden. Dit is op zijn beurt ook gelinkt met de kwalificatiestructuur waar ook de Europese Commissie weer actief is met het EQF.

De heer Van Baelen benadrukt dat als men de eenvormigheid niet bewaakt, men terecht komt in een vijfstromenland. Het gevaar dreigt dat het voor de student uiteindelijk onoverzichtelijk wordt. Een oplossing kan bestaan uit de opzet van een databank bij Europass waarin een student zelf de eigen EVC/EVK kan plaatsen zodat een gelijke waardering mogelijk is. Als er geen gelijke waardering mogelijk is, zal men een elite creëren in het hogeronderwijslandschap met onevenwichten tussen de instellingen. Een ander verhaal is dan of een universiteit dan van oordeel is of er al dan niet een schakelprogramma of iets dergelijks moet worden gevolgd. Een afstemming daaromtrent is wel nodig om een gelijke invulling van een minimum te kunnen bepalen.

Mevrouw *Cathy Berx* sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Van Baelen waar deze de link legde tussen de EVC/EVK-procedures en NARIC. In die context is het uitermate relevant juist te streven naar eenvormigheid over de associaties heen. Het is belangrijk om deze consequenties in het gesprek met de associaties aan te stippen.

Ook de heer *Ludo Sannen* onderstreept dit gegeven. Hij wijst er nog op dat de kwaliteit van de uitstroom een ander gegeven is dan de kwaliteit van de instroom. Hij is er niet van overtuigd dat men de rechtlijnigheid dat de kwaliteit van de instroom de kwaliteit van de uitstroom bepaalt, ongenueanceerd mag doortrekken. De erkenning van de EVC/EVK mag geen instrument zijn waardoor jongeren geblokkeerd zouden worden.

– antwoord van de minister

De *minister* licht toe dat er momenteel een gesprek loopt met de associaties over het EVC/EVK-beleid. Hij wil daarom nog geen concreet antwoord geven op de vraag of er ook tussen de associaties eenvormigheid moet worden nagestreefd. Hij wijst er wel op dat het Vlaams hoger onderwijs de mogelijkheid heeft gekregen om zelf procedures te ontwikkelen. Uiteindelijk vormt hun eindcriterium de accreditatie van de opleidingen. De kwaliteit van EVC/EVK-procedures zal ook de kwaliteit van de output van de universiteit of hogeschool bepalen.

Hij gaat akkoord met de opmerkingen van de heer Van Baelen en van mevrouw Berx en zal deze opmerkingen meenemen voor verdere reflectie.

2.1.3. Een kwaliteitsvol werkplekleren garanderen

Kritieke succesfactoren en werkplekleren
Centra voor Leren en Werken (CLW).

Mevrouw *An Michiels* stelt dat haar fractie zich kan terugvinden in de opzet van het werkplekleren. Dit leren mag echter niet leiden tot een verenging van het onderwijsgebeuren waarbij leerlingen zeer specifiek worden opgeleid voor een bepaalde werksituatie. De bredere schoolse vorming moet volgens haar aanwezig blijven.

Mevrouw *Sabine Poleyn* is het ermee eens dat jongeren en volwassenen die in aanmerking komen voor werkplekleren zich ervaringsgericht kunnen voorbereiden op de werksituatie. Verder vermeldt de beleidsbrief dat de minister de Centra voor Leren en Werken als nieuwe overlegplatformen tussen de deeltijdse leersystemen zal uitbouwen. Zij vraagt hoe beide instrumenten met elkaar in verhouding staan. Verder is het volgens de minister nodig dat er in het werkplekleren kwaliteitsgaranties worden ingebouwd. Hoe zal dit concreet worden ingevuld?

Met het werkplekleren bundelt men zowel jongeren als volwassenen in een zelfde vorm van leren als alternatief voor het schoolse leren. Uiteindelijk gaat het bij jongeren nog om onderwijs, wat zich onderscheidt van vorming voor volwassenen. Hoe denkt de minister deze met elkaar samen te brengen?

Mevrouw Poleyn merkt op dat de beleidsbrief over de Centra voor Leren en Werken onder meer stelt dat het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarktrapportering (VIONA) een bevraging houdt bij de werkgevers over hoe zij staan tegenover de diverse systemen van afwisselend leren en werken. Die bevraging moet dan inzicht verschaffen in de kosten en baten voor de werkgevers. Is het de bedoeling te besluiten hoe men de werkgevers het best financieel kan ondersteunen of om na te gaan welk systeem het efficiëntst is?

De heer *Kris Van Dijk* leest in de beleidsbrief dat de Vlaamse overheid een voorbeeldrol zal opnemen voor werkervarings- en stageplaatsen. Van de extra werkervaringsplaatsen zou de Vlaamse overheid er twintig organiseren. Hij vindt dit nogal beperkt. Kan de Vlaamse overheid niet meer plaatsen creëren?

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat de minister een extra inspanning heeft gedaan voor de voortrajecten en brugprojecten voor de Centra voor Deeltijds Leren. De voorziene capaciteit zou niet volledig zijn ingevuld. Jongeren uit het deeltijds onderwijs die nog

niet arbeidsrijp zijn, zouden zo vlug mogelijk in een voortraject of brugproject moeten kunnen stappen. Krijgen de centra een bijkomende mogelijkheid voor de invulling van deze voortrajecten en brugprojecten?

Als tweede punt brengt mevrouw Helsen aan dat de minister tijdens de bespreking van de beleidsnota 2004-2009 aanbracht dat hij bezig was met een actieplan voor de Centra voor Leren en Werken. Centraal daarin zou de éénloketsfunctie voor de oriëntering komen. In de voorliggende beleidsbrief is van dit actieplan niets meer terug te vinden. Is de minister inmiddels afgestapt van de destijds geformuleerde opties?

De heer *Ludo Sannen* wil stilstaan bij de rol van de Centra voor Leren en Werken bij het bekomen van een voltijds engagement van jongeren voor het naast elkaar realiseren van onderwijs en werken. Het beroepsonderwijs moet zich enerzijds nauwer aansluiten bij de bedrijfswereld. Anderzijds heeft het beroepsonderwijs te maken met jongeren die schoolmoe zijn, namelijk jongeren die het op school niet meer zien zitten en van mening zijn dat ze hun talenten beter kunnen ontwikkelen via een combinatie van onderwijs en werken waarmee ze ook betere kansen op de arbeidsmarkt zouden kunnen krijgen. Hij is van mening dat het CLW zijn opdracht ook in die richting moet uitbreiden. Het CLW moet een positief verhaal zijn en nauw aansluiten bij het beroepsonderwijs in het voltijds onderwijs. Een hybride benadering is volgens hem nodig. Hij verwijst daartoe naar het vroegere systeem van de leercontracten. Dat was niet alleen een traject voor jongeren die schoolmoe waren.

De heer Sannen stelt vervolgens dat de realisatie van het voltijds engagement bij de jongeren pas mogelijk is als er een draagvlak is bij de sociale partners. Alhoewel er in het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2005-2006 sprake is van 1000 bijkomende werkervaringsplaatsen, kan men niet afdwingen dat de betrokken jongeren effectief een werkervaring zullen kunnen realiseren. Volgens de heer Sannen moet er van de sociale partners, zowel van werkgevers als werknemers een duidelijk en concreet engagement zijn. Aan de andere kant moet er een soepele houding vanwege de onderwijswereld zijn omdat onderwijs niet noodzakelijk 'schools' hoeft te zijn. Er moet wel een onderwijselement, maar geen schools-element in aanwezig zijn. Bedrijven hebben dikwijls een probleem met de praktische invulling van de combina-

tie leren en werken. Een arbeidsinvulling die aangepast is aan het bedrijf vergt de nodige souplesse van de centra voor deeltijds onderwijs. Niets is immers nefaster dan het niet kunnen realiseren van het voltijds engagement. Jongeren moeten als ze kiezen voor het deeltijds onderwijs, een perspectief hebben voor de toekomst. Die jongeren komen anders na drie jaar ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt en hebben gedurende drie jaar voor de helft van de tijd op straat geleefd. Zij hebben daarmee een bepaalde attitude verleerd waardoor ze zelfs mét de nodige vorming van VDAB en dergelijke niet meer ingaan op vacatureberichten voor bijvoorbeeld productiearbeiders.

Mevrouw *Marie-Rose Morel* gaat akkoord met de heer Sannen. Heel wat bedrijven vinden niet voldoende gewone productiekrachten ondanks de hoge werkloosheid. Als het gaat om jongeren uit het deeltijds onderwijs en dergelijke, merken de bedrijven op dat de deeltijdse vorm van werken voor hen heel wat administratieve rompslomp met zich meebrengt. Daarom haken zij dikwijls af. Bovendien hebben zij vandaag dikwijls te maken met jongeren die al wat ouder zijn. Die jongeren hebben inmiddels vanalles en nog wat gedaan, en hebben de attitude van stiptheid en dergelijke verleerd. Bovendien hebben ze het moeilijk om helemaal onderaan te beginnen vermits ze inmiddels ouder zijn dan de deeltijdse beginners, en hebben ze reeds een aantal jaren waarin men de nodige ervaring had kunnen opdoen, laten verloren gaan.

– antwoord van de minister

De *minister* geeft toe dat de beleidsbrief over de Centra voor Leren en Werken vrij algemeen en voorzichtig is. Dit stuk was beter ingeleid door de opmerking van de heer Sannen dat men alternerend leren en werken meer positief moet bekijken en niet alleen als reddingsmiddel voor jongeren die schoolmoe zijn. Als men het niet heeft over jongeren die schoolenthousiast zijn en daarbij iets willen leren buiten de schoolbanken, gaat men nooit een wervend perspectief hebben. Indien men echter een groter percentage leerlingen via werkplekleren wil laten leren, stellen zich een aantal vragen, zoals: hoe meet men equivalenties of wat zijn algemene kwaliteitsvoorwaarden. Dit vormt de boodschap van wat in de beleidsbrief vermeld staat.

Voor wat de vraag naar het doel van de bevraging bij de werkgevers door het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarkttrapportering

(VIONA) betreft, licht de minister toe dat hij ook de economische invalshoek van dit gegeven in kaart wil brengen. Hij wil dan ook de diverse opleidingsvormen waarbij men een beroep doet op een werkgever om dit mee in te vullen, micro-economisch onderzoeken: waarom loopt het ene vlotter dan het andere, welke succesfactoren zijn mee bepalend, wat zijn de kosten en baten voor de werkgever enzovoort.

De opmerking van de heer Sannen was volgens de minister fundamenteel. Naast de aantrekkelijkheid van bepaalde formules voor de werkgever, is er ook de noodzaak van het engagement vanwege de werkgever. Dat maatschappelijk engagement moet uiteindelijk vertaald worden in concrete engagementen. Inmiddels is hier enige vooruitgang geboekt. In het kader van de sectorconvenanten die aansluiten bij het werkgelegenheidsakkoord, zijn er reeds afspraken gemaakt voor enkele honderden deeltijds lerenden. Daarnaast probeert hij met het oog op het voltijds engagement vanwege deze leerlingen bij te dragen via een ESF-oproep. De eerste reacties waren echter niet hoopgevend. Vermits hij niet over een laatste stand van zaken beschikt, zal hij daar bij de begrotingsbespreking 2006 verder op ingaan.

De beleidsbrief is ook niet duidelijk over hoe de Centra voor Leren en Werken concreet zullen worden uitgebouwd. De minister wilde zeker geen model opleggen. Momenteel is er overleg met de sector. Hij stelt voor hier later op terug te komen wanneer dit verder concreet vorm heeft aangenomen.

Op de vraag van mevrouw Helsen met betrekking tot de bijkomende mogelijkheden voor de centra voor deeltijds onderwijs voor de voortrajecten en brugprojecten, antwoordt de minister dat hij een sluitende aanpak wil realiseren. Zijn doelstelling is dat elke deeltijds lerende een voltijds engagement opneemt. Waar dit niet onmiddellijk mogelijk is, tracht hij dit met voortrajecten en brugprojecten te realiseren.

Op 1 juli 2005 werd een ESF-oproep aan de promotoren van voortrajecten en brugprojecten gericht. Daarvoor was via het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 3,1 miljoen euro voorzien. De oproep gold ook voor de promotoren van de brugprojecten omdat er binnen het bestaande ESF-contingent van de dienst Beroepsopleiding van het departement Onderwijs geen mogelijkheid tot uitbreiding meer was. Naast leerlingen uit het DBSO kwamen ook jongeren uit de Syntra-vestigingen in aanmerking.

De minister geeft eerst specifieke informatie over de voortrajecten. Deze trajecten hebben een duur van

drie maanden, eventueel verlengbaar tot vijf maanden. De doelgroep van voortrajecten zijn die jongeren die niet in staat zijn enige contractuele relatie op de arbeidsmarkt aan te gaan omwille van onvoldoende basisattitudes en motivatie, omdat ze weinig keuzebekwaam zijn en vaak verstrikt zijn in een multiprobleemsituatie of omgeving.

Het resultaat van de oproep was dat zes promotoren in het totaal 18 dossiers indienden. Het gaat om Ark-tos vzw: vier regionaal ingevulde dossiers, De Ploeg vzw: één, Groep Intro (voordien Vlaams Centrum Voor Levensvorming (VCVL)): tien, Jeugd en Stad: één, Projectencentrum Don Bosco: één en TISO vzw: één. Eén promotor kreeg geen erkenning omwille van een zeer zwak dossier. Binnen deze 18 dossiers ondertekenden 39 van de 47 Centra voor Deeltijds Onderwijs een samenwerkingsovereenkomst. Van de acht niet-deelnemende centra bieden er zes voortrajecten aan via andere kanalen. Dit komt ook voor bij Centra voor Deeltijds Onderwijs die wel een akkoord met een promotor sloten. Het VIZO engageerde zich in vier dossiers.

Er werden trajecten voor een totaal van 930 jongeren ingediend. Hiervan werden er 914 goedgekeurd. Dit impliceert een budget van ongeveer 846.000 euro vanuit het Vlaams werkgelegenheidsakkoord. Dit vormt 53 procent van de totale inspanning in 2005, naast de ESF-steun. Het vooropgezette cijfer van 2000 voortrajecten uit het Vlaamse Werkgelegenheidsakkoord werd bijgevolg niet gehaald.

De minister vervolgt dat de promotoren daartoe een aantal redenen aanhaalden. Zo was er volgens de hen de strakke timing voor het indienen van de projecten. De oproep werd op 1 juli 2005 gelanceerd, terwijl de deadline voor het indienen van dossiers 19 september 2005 was. De start van de projecten was voorzien tussen 15 oktober en 1 november 2005.

Een tweede reden volgens de promotoren vormde de onvoldoende basisfinanciering en het feit dat de uiteindelijke financiering onzeker was. Die onzekerheid is er omdat de betaling gekoppeld is aan het aantal gerealiseerde trajecten. Knelpunt daarbij is het feit dat de toeleiding van jongeren uit de Centra voor Deeltijds Onderwijs onzeker is. Bovendien is men niet zeker over de effectieve aanwezigheid van de jongere, gezien de doelgroep waarmee men te maken heeft.

De minister onderstreept dat zijn voorstel tot financiering nochtans op voorhand in het veld getoetst en positief onthaald werd.

Vervolgens zijn er de brugprojecten. Deze duren maximaal negen maanden. De doelgroep van brugprojecten zijn die jongeren die door een gebrek aan essentiële attitudes er niet in slagen om onmiddellijk na gewone bemiddelingsactiviteiten een gepaste tewerkstelling te vinden in het economisch circuit. Zij hebben nood aan opleiding en bemiddeling en vooral aan een gestructureerde individuele opvang en begeleiding.

Het resultaat van de oproep was de goedkeuring van 132 extra plaatsen verdeeld over drie promotoren: Projectencentrum Don Bosco: 40, TISO vzw: 42 en TIVO vzw: 50. Het gaat daarbij om een budget van ongeveer 714.000 euro vanuit het Vlaams werkgelegenheidsakkoord. Dit maakt 53 percent uit van het budget in 2005, naast de ESF-steun.

De totale financiering in 2005 vanuit het Vlaams werkgelegenheidsakkoord bedroeg daarmee met 846.620,74 euro voor de voortrajecten en 714.540,22 euro voor de brugprojecten ongeveer 1.560.000 euro. Dit is ongeveer de helft van wat voorzien was, namelijk 3,1 miljoen euro. De andere helft is in 2005 in overleg met de sociale partners herbestemd.

Momenteel wordt een verder plan van aanpak met betrekking tot de voortrajecten en brugprojecten opgemaakt. Dit zal tenminste de volgende aspecten bevatten. Ten eerste zal de evaluatie van de gelanceerde oproep, onder andere via de terugkoppeling met betrekking tot de werkbezoeken aan de promotoren en de Centra voor Deeltijds Onderwijs die al dan niet aan de goedgekeurde voortrajecten en brugprojecten participeren, hier deel van uitmaken. Ook zal het de beslissing bevatten over het tijdstip, in de eerste helft van 2006, van een volgende oproep en de doelgroep. Daarbij worden ook weg te werken problemen aangepakt. Tot slot zal ook de uitwerking van de mogelijkheden met betrekking tot de verbetering van de kwaliteit en de invulling van de voortrajecten en brugprojecten, inclusief de financiële haalbaarheid van projecten in het plan opgenomen worden.

– replieken

Mevrouw *Kathleen Helsen* gaat ervan uit dat men maximaal wil nastreven dat jongeren die deeltijds werken, een voltijds engagement opnemen. Zij vraagt dat er op het eind van het schooljaar een overzicht zou kunnen worden opgemaakt van het aantal jongeren uit het deeltijds onderwijs dat een voltijds engagement heeft opgenomen.

Zoals de heer *Sannen* opmerkte, is flexibilisering belangrijk in het systeem van deeltijds leren. Daarom pleit zij voor een zo flexibel mogelijk inspelen op de noden van de jongeren zelf, hetzij op het vlak van vorming, hetzij op het vlak van voorbereiding op, of op de tewerkstelling zelf. Het aantal uren dat men met de jongeren hieraan werkt, zou maximaal moeten afgestemd worden op datgene wat de jongere nodig heeft en kan.

De huidige systemen laten dit in principe niet toe. Daardoor kunnen de vooropgestelde resultaten niet gehaald worden. Als voorbeeld haalt zij aan dat er in de diverse systemen van deeltijds leren een aantal jongeren zijn die nog niet klaar zijn om gaan te werken, maar omwille van het systeem daar wel toe verplicht zijn. Deze jongeren zouden eventueel kunnen starten met één of een halve dag werken, waarbij zij vanuit de school begeleid worden. Op die manier kan men individueel nagaan wat de jongere al dan niet aankan. Zo is ook psychosociale begeleiding van belang voor deze jongeren. Zij pleit ervoor dit verder uit te werken.

De heer *Robert Voorhamme* sluit zich aan bij mevrouw *Helsen*. Een belangrijk deel van de deeltijds lerende jongeren zijn niet geschikt om van bij de start al deeltijds te gaan werken. Volgens de heer *Voorhamme* zijn vooral de brugprojecten een geschikt instrument om aan de bekommernissen van mevrouw *Helsen* tegemoet te komen. Uit de praktijk blijkt dat jongeren die een eerste deel van een brugproject hebben uitgewerkt, veel makkelijker doorstromen naar deeltijds werken en nadien kunnen doorstromen naar de arbeidsmarkt. Dit systeem verdient in de toekomst volgens hem dan ook meer middelen. De flexibiliteit waar mevrouw *Helsen* naar vraagt is eigenlijk een flexibiliteit op werkgeversmaat. Hij heeft de indruk dat er op het terrein betere afspraken omtrent de voorwaarden moeten gemaakt worden met de werkgevers. Daarnaast moeten de werkgevers ook meer bewust gemaakt worden van hun verantwoordelijkheid terzake. Om te vermijden dat de werkgevers aan 'cherry-picking' gaan doen, moeten ook zij een ernstig engagement aangaan.

Mevrouw *Kathleen Helsen* gaat akkoord met de heer *Voorhamme*, maar stelt dat men ook in de brugprojecten de nodige flexibiliteit aan de dag moet leggen. Heel wat jongeren kunnen dit systeem waarbij men hen in drie maanden tijd moet klaarstomen om naar de arbeidsmarkt te stappen, niet aan. Daarom is het belangrijk te kijken naar de tijd die begeleiders nodig hebben om deze jongeren klaar te maken voor een werkplaats.

Mevrouw *Sabine Poleyn* reageert op de vorige sprekers dat er reeds heel wat andere mogelijkheden bestaan. Zij verwijst naar het systeem van deeltijdse vorming waar men op langere termijn dan drie of negen maanden kan werken en ondertussen aan attitudevorming en dergelijke doet. Ook mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* verwijst naar projecten waarbij de opleider de jongere in zijn tewerkstelling zelf begeleidt. In die zin pleit zij voor meer tewerkstellingsmogelijkheden voor deze jongeren bij overheidsdiensten.

De heer *Robert Voorhamme* merkt bij de laatste spreker op dat de arbeidsmarktvoorwaarden bij die vermelde projecten niet volledig aan de jongere worden opgelegd, maar wel sterk georiënteerd worden naar de toekomstige arbeidsmarkt. Heel wat jongeren hebben dit nodig omdat ze niet rijp zijn. Zij hebben eerder nood aan attitudevorming waar men een specifieke omgeving voor nodig heeft. Hij heeft de indruk dat bedrijven die in dit systeem van deeltijds onderwijs willen meestappen, veel meer vertrouwen hebben in deze betrokken jongeren omdat zij zekerheid hebben over hun juiste attitude.

De *minister* gaat verder in op de vraag van mevrouw Helsen naar meer concrete cijfers en duidelijkheid over het deeltijds leren. Uit de cijfers is gebleken dat er eigenlijk minder voortrajecten zijn dan verwacht. Men had gerekend op 2000 voortrajecten maar het zijn er iets meer dan 900. De cijfers over de werkervaringsplaatsen zijn eigenlijk hoopgevend. Deze cijfers zijn gebaseerd op de engagementen van de sectoren in de onderhandelingen over de sectorconvenants. In die zin is de balans niet zo negatief.

Men moet echter nog een aantal conclusies trekken. Er is overleg aan de gang met verschillende actoren: de vertegenwoordigers van de Centra voor Deeltijds Onderwijs, de erkende vorming en VIZO. Er was een vergadering op 19 oktober 2005 en in december 2005 is er een volgende vergadering. In januari 2006 wil de minister een eerste toelichting geven over de richting die hij wil uitgaan, ten behoeve van alle Centra voor Deeltijds Onderwijs, erkende vorming en leertijd.

Hij zou een onderscheid willen maken tussen de overgangperiode die nu begint en een nieuw decreet op afwisselend leren en werken dat op 1 september 2008 klaar zou moeten zijn. Sommige facetten van leren en werken – bijvoorbeeld attestering en kwaliteitsbeheersing – zou hij willen veralgemenen voor alle systemen. Andere facetten, onder meer personeels-

statuten en financiering, zou hij willen laten zoals ze zijn. Een nieuw decreet moet een nieuw en voldragen kader bieden voor leren en werken.

Op de korte termijn wil hij bepaalde zaken bestuderen en een aantal beleidsbeslissingen nemen. Hij stipt enkele aandachtspunten aan. Op het RESOC-niveau zou hij een overlegplatform willen realiseren dat alle partners, regionale werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers inbegrepen, op regelmatige basis samenbrengt. Dat mag geen midden- en personeelsverslindende bijkomende middenstructuur worden. De minister wil wel een extra impuls geven en een duidelijke verantwoordelijkheid leggen voor het realiseren van het voltijdse engagement. De eerste verantwoordelijkheid ligt uiteraard bij de centra zelf. Op het niveau van het overlegplatform ontstaat er echter een tweedelijnsverantwoordelijkheid voor die leerlingen waarvoor men geen voltijds engagement heeft kunnen realiseren in de centra. De minister stelt dat het politiek en maatschappelijk heel belangrijk is om geen enkele jongere uit de boot te laten vallen. Nu gebeurt dat wel, ondanks de soms grote inspanningen van de centra. De minister meent dat er op het RESOC-niveau een instantie moet zijn waar men gezamenlijk de verantwoordelijkheid neemt voor die jongeren die op het niveau van de centra toch uit de boot vallen. Het is dus geen eenloketfunctie.

Een dergelijk systeem bestaat al in experimentele vorm in Kortrijk. In een samenwerkingsverband tussen de verschillende actoren werd daar, onder de naam Travak, een waardevol project ingediend rond voortrajecten. In Antwerpen en Boom bestaat er ook al een soortgelijke samenwerking. Er zijn dus al enkele praktijkvoorbeelden van hoe het kan werken.

De minister heeft al een aantal dingen geleerd uit de oproep, uit het feit dat er minder voortrajecten werden gerealiseerd dan verwacht en dat sommige brugprojecten niet ingevuld raakten. Hij denkt dat er zal moeten worden geredigeerd aan de voortrajecten en de brugprojecten. De 'incentive' voor potentiële promotoren moet voldoende groot zijn. Men moet ook nadenken over de duurtijd van deze projecten. Voor voortrajecten bedraagt die nu drie tot vijf maanden, voor brugprojecten negen maanden. Men moet nagaan of dat voldoende realistisch en flexibel is.

Als er voor elke jongere een voltijds engagement kan worden gerealiseerd, moet er volgens hem een debat worden gevoerd over de betekenis van de leerplicht. Hij meent dat de leerplicht, ook boven de leeftijd van

zestien jaar, een voltijds engagement moet inhouden. Men kan dat echter pas hard maken indien men voor al die jongeren een realistisch aanbod heeft.

Een indicator van succes in de centra voor afwisselend leren en werken blijkt de aanwezigheid te zijn van een traject- of tewerkstellingsbegeleider in de centra. Mevrouw Helsen en de heer Voorhamme hebben al gewezen op het belang van trajectbegeleiding. De minister is van plan om daar werk van te maken. Op 14 december 2005 zal er daarover een eerste keer vergaderd worden met leersecretarissen van VIZO en met traject- en tewerkstellingsbegeleiders van de erkende vorming en van de Centra voor Deeltijds Onderwijs. Het is de bedoeling te leren van de expertise die bestaat bij VIZO. Het HIVA zal ten slotte in de eerste helft van 2006 een kortlopend onderzoeksproject opzetten naar indicatoren die het verschil maken voor de centra voor leren en werken.

De leerlingenstages stimuleren

De heer *Kris Van Dijck* stelt dat er in het verleden heel wat problemen waren met het arbeidsgeneeskundig onderzoek bij leerlingen die stage lopen. Zo was er onder meer een conflict met de federale wetgeving. Hij vraagt of deze problemen inmiddels van de baan zijn.

– antwoord van de minister

De *minister* beaamt dat er een regeling is getroffen met de federale overheid. De kosten voor het arbeidsgeneeskundig onderzoek worden doorgerekend aan het Fonds voor Beroepsziekten. Als de risicoanalyse van de werkpost uitwijst dat er een arbeidsgeneeskundig onderzoek nodig is, moet dit gebeuren door de bedrijfsgeneeskundige dienst van de school. Dat wordt dan gefactureerd waarbij de Vlaamse overheid met een forfait tussenkomt voor datgene dat gefinancierd wordt door de federale overheid. Hierdoor wordt dit onderzoek kosteloos. Er is inmiddels een informatiepunt opgericht waarvan hij tot op heden geen grote klachten heeft vernomen.

2.1.4. Samenwerking tussen diverse actoren stimuleren

Samenwerking onderwijs-beroepswereld versterken

Mevrouw *Kathleen Helsen* herinnert de minister aan de bespreking van de beleidsnota 2004-2009. Toen gaf de minister aan dat er inzake RTC-werking nog drie braakliggende regio's waren, waaronder de Antwerpse Kempen. De beleidsbrief 2006 vermeldt alleen Brugge nog als niet ingevuld. Zij vraagt hoe de

RTC-leemte van de Antwerpse Kempen inmiddels is ingevuld.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de RTC Antwerpen-Waasland zijn engagement heeft gegeven om zich vanaf nu ook op de regio Antwerpen-Kempen te focussen. Hij stelt aan mevrouw Helsen voor dat zij hem daar later nog mag op aanspreken. Hij heeft beloofd dat heel Vlaanderen moet kunnen beschikken over een RTC-werking, waarbij er één RTC per provincie moet kunnen functioneren. Dit moet dan ook als dusdanig gerealiseerd worden.

Nijverheidsonderwijs herpositioneren

De heer *Gilbert Van Baelen* werpt op dat er in 2006 tien miljoen euro zal geïnvesteerd worden in de uitrusting van de scholen voor technologie en industriële technieken. Op pagina 10 van de beleidsbrief staat dat de scholen voor deze investering een gezamenlijk voorstel moeten doen per net en per provincie. Op pagina 21 daarentegen staat dat de scholen dit moeten doen in overleg met de technische scholen van dezelfde onderwijszone. De heer Van Baelen is van mening dat dit geen nettenverhaal mag worden. Het is daarom belangrijk dat eerst wordt gekeken naar de complementariteit. Hij vreest bovendien dat in een bepaalde onderwijszone vanuit het bedrijfswereld dan specifiek naar dat soort technische uitrusting zal worden gekeken. Heel wat nijverheidsscholen zetten vandaag reeds met het bedrijfsleven dergelijke initiatieven op. Hij vreest dan ook voor overlappingsen.

– antwoord van de minister

De *minister* verduidelijkt dat hij eind december 2005 per onderwijszone een advies verwacht dat netoverschrijdend is met betrekking tot de prioriteiten voor het inzetten van de tien miljoen euro. Daarmee wil hij de garantie krijgen dat de technische commissie die daarvoor instaat, dit netoverschrijdend zal bekijken.

2.2. Een nieuw financieringssysteem voor het onderwijs

2.2.1. Financiering van het leerplichtonderwijs

Een nieuw financieringssysteem
Kostenloos basisonderwijs en kostenbeheersing in het secundair onderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat de minister tegen het eind van het schooljaar een discussienota wil publiceren over het nieuw financieringssysteem van het leerplichtonderwijs. Daarnaast wil hij tevens een groeipad uittekenen voor een kosteloos basisonderwijs en een kostenbeheersing in het secundair onderwijs. Hij werpt op dat beide mechanismen met elkaar verbonden zijn en een gigantisch kostenplaatje met zich meebrengen. In dit kader kijkt hij uit naar een nota van de minister waarin het begrip 'kosteloosheid' gedefinieerd wordt. Tot op heden werd gesteld dat kosteloosheid te maken had met wat op school direct te maken heeft met het bereiken van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen, zonder de kosten die bijdragen tot de verlevendiging van de eindtermen.

Hij waarschuwt voor mogelijk wetenschappelijk onderzoek hieromtrent. Het onderzoek naar de objectieve verschillen van Deloitte en Touch heeft dit aangetoond. Dat onderzoek leidde tot heel wat discussies. Afhankelijk van wie het leest, is de interpretatie van de resultaten verschillend. In die zin zal de manier waarop men onderzoek zal doen naar de kosteloosheid erg belangrijk zijn: wat zal er onder vallen, op welke manier zal men dit bekijken enzovoort.

Mevrouw *An Michiels* vindt het positief dat het nieuwe financieringsmechanisme voor het leerplichtonderwijs niet meer zal uitgaan van de onderwijsnetten. Haar fractie heeft wel een aantal vragen bij de indicatoren die in de beleidsbrief worden vermeld. Vermits de minister voor het einde van het schooljaar hieromtrent een discussienota wil publiceren, stelt zij voor deze af te wachten om een zinvoller debat aan te kunnen gaan.

Haar fractie stelt vragen over de nieuwe enquêtes bij de scholen die de minister aankondigt om over voldoende relevante gegevens te kunnen beschikken. Dit zal volgens haar een verhoging van de planlast met zich meebrengen. Samen met de VLOR vraagt de spreker zuinig om te springen met die enquêtes en met de scholen duidelijk te communiceren over waar ze voor nodig zijn.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* vraagt of de minister alle types internaten beoogt wanneer hij een oplossing wil vinden voor de problematiek van de integratie van de gesubsidieerde internaten buitengewoon onderwijs in het beleidsdomein onderwijs en vorming. Bepaalde types van het buitengewoon onderwijs sluiten zeer nauw aan bij MPI's. Vermits deze internaten zeer specifieke accommodatie hebben die zeer kostelijk en veeleisend is, is een dergelijke integratie volgens haar niet evident.

Mevrouw *An Michiels* ziet enige onduidelijkheid met betrekking tot de plannen om het basisonderwijs kosteloos te maken. Enerzijds verklaart de minister dat in 2007 het vijfde en zesde jaar van het basisonderwijs volledig kosteloos zal worden voor wat op school direct te maken heeft met het bereiken van de eindtermen. Anderzijds vermeldt de beleidsbrief dat onderzoek wordt voorbereid om een onderscheid te maken tussen kosten die echt nodig zijn om de eindtermen te behalen en kosten die bijdragen tot de verlevendiging van de eindtermen. Tijdens de vorige begrotingsbesprekingen werd reeds de vraag gesteld naar een definiëring van het begrip 'kosteloosheid van het onderwijs'. Zij vraagt of hier een aanzet toe is gegeven.

Zij stelt dezelfde vraag inzake de kostenbeheersing in het secundair onderwijs: hoe ver staat men met de definiëring van het begrip 'maximumbijdrage'. Bijkomend merkt zij op dat men met de invoering van de maximumbijdrage er tevens voor moet zorgen dat de scholen voldoende middelen hebben om te kunnen blijven werken. Het voorbeeld om samen materiaal aan te kopen zodat de kosten voor de ouders kunnen gedrukt worden, klinkt weliswaar goed, maar zorgt ook weer voor extra werk voor de schoolsecretariaten. Het is vandaag al niet evident om in één school alles tijdig voor alle leerlingen te voorzien.

Mevrouw *Kathleen Helsen* herinnert eraan dat haar fractie in het verleden reeds voorstelde om bij het kosteloos maken van het basisonderwijs te starten bij de eerste graad, in plaats van de derde graad. Alhoewel het voorstel van de minister opgenomen is in het regeerakkoord, vraagt haar fractie toch hiervan af te stappen. Ook de VLOR heeft in het verleden reeds een aantal gegronde argumenten gegeven om te starten bij het begin van het basisonderwijs.

Voor wat de kostenbeheersing in het secundair onderwijs betreft, stelt mevrouw Helsen voor de maximumbijdrage van de ouders los te koppelen van de studierichting. De studierichting mag geen rol spelen bij de kostprijs van de opleiding. Daardoor is tevens een betere studieoriëntering mogelijk. Scholen die dure opleidingen inrichten, zouden daartoe voldoende middelen moeten ontvangen.

Bovendien is haar fractie van mening dat het debat omtrent de financiering van het secundair onderwijs gekoppeld moet worden aan het debat omtrent de studietoelagen voor het secundair onderwijs.

De heer *Ludo Sannen* worstelt na jaren ervaring met het onderwijsbeleid nog steeds met de definitie van het begrip 'kosteloos onderwijs'. Tijdens de vorige

legislatuur legde het parlement een definitie vast. Die definitie was op dat moment werkbaar. Hij is er zich van bewust dat de kostprijs een zeer belangrijk element vormt van het gelijkkansenbeleid. Daarom is de kostenbeheersing in zowel het basis- als het secundair onderwijs een belangrijk instrument. Hij had graag van de minister vernomen wat men moet verstaan onder 'kosteloos basisonderwijs' en hoe dit zich dan verhoudt tot de definitie die tijdens de vorige legislatuur werd vastgelegd.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* vindt de kostenbeheersing in het secundair onderwijs van even groot belang als het kosteloos maken van het basisonderwijs. In de diverse netten zijn er stappen gezet naar meer transparantie. De ouders worden via de schoolraden inmiddels meer en meer betrokken bij de kostprijsbepaling. Zij wil benadrukken dat de studie over de objectieve verschillen van Deloitte en Touch zeer grote verschillen heeft vastgesteld tussen de netten. Daarin stelde men onder meer vast dat er bijvoorbeeld extra financieringskanalen waren vanuit de provinciale, stedelijke of gemeentelijke overheid. Bovendien bleek dat ouders van leerlingen in het vrij onderwijs altijd meer tussenkomst betalen dan in de andere netten. Tegen deze achtergrond gaat zij mee met het debat over de kosteloosheid en de kostenbeheersing op voorwaarde dat de minister tevens verder werkt aan het naar elkaar toegroeien van de werkmiddelen.

– antwoord van de minister

De *minister* is het volledig eens met mevrouw Van Kerrebroeck waar zij erop gewezen heeft dat kostenbeheersing minstens even belangrijk is als de kosteloosheid. Hij wil op dat spoor verder gaan. Het realiseren van kosteloos basisonderwijs is een langetermijndoelstelling. Het moet de betrachting van de overheid zijn om naar die doelstelling toe te groeien. Dit kan door nu al van een aantal uitgaven te stellen dat ze niet ten laste de leerlingen mogen zijn, maar wel van de scholen, namelijk deze uitgaven die noodzakelijk zijn voor het behalen van de eindtermen. In die zin sluit hij zich aan bij de definiëring van kosteloosheid van de vorige legislatuur. Indien zou blijken dat deze definitie toch nog aanleiding geeft tot betwisting, dient hier mogelijk te worden geredieerd.

De kosten die nog niet worden gedragen door de scholen dienen te worden beperkt en op termijn misschien te worden afgebouwd. Verschillende brieven

van ouders tonen aan dat inzake de betaalbaarheid van het onderwijs nog regelmatig geklaagd wordt over aangerekende kosten voor materialen en uitgaven die zich eerder situeren in het kader van de verlevendiging van de eindtermen. Het beheersen van deze uitgaven is een eerste, maar belangrijke stap met het oog op het realiseren van kosteloos basisonderwijs.

Dit is tegelijk een antwoord op de vraag van mevrouw Michiels die een contradictie zag in het feit dat men enerzijds het basisonderwijs volledig kosteloos wenst te maken, maar de onderzoekers anderzijds een onderscheid zullen maken tussen kosten die noodzakelijk zijn voor het behalen van de eindtermen en kosten voor uitgaven en materialen die verlevendigen.

Inzake de vraag van mevrouw Michiels naar een stand van zaken over de definiëring van het begrip 'maximumbijdrage', verduidelijkt de minister dat men hiermee nog steeds bezig is. Doel is te komen tot een evenwicht tussen wat men aan de ouders kan doorrekenen en het voorzien in voldoende werkmiddelen voor de scholen.

Op de suggestie van mevrouw Helsen om de maximumfactuur los te koppelen van de studierichting reageert de minister dat men zeer voorzichtig moet zijn. Hij geeft haar idealiter gelijk, maar praktisch kan dit leiden tot een averechts resultaat. De kostprijs in de diverse richtingen van het secundair onderwijs is zeer uiteenlopend. Sommige richtingen zijn zeer duur, terwijl de overheid wenst dat er toch meer leerlingen zouden instromen. Hier wordt aan gewerkt door voor een aantal studierichtingen een premie te voorzien. Met een loskoppeling dreigt men de lat zo hoog te leggen dat de meeste studierichtingen hier geen baat bij hebben, terwijl men voor andere richtingen de lat zodanig laag gaat leggen dat dit voor de overheid onbetaalbaar wordt. Vanuit praktisch oogpunt moet men dus een onderscheid maken tussen de studierichtingen.

Studietoelagen vereenvoudigen

Voor wat de studietoelagen in het secundair onderwijs betreft, stelt de heer *Gilbert Van Baelen* vast dat deze niet verhoogd worden. Daardoor laat de minister ze niet aansluiten bij de reële studiekosten, maar wordt de weg van de knelpuntberoepen bewandeld. Deze aanpak staat los van het inkomen van de ouders en wordt bepaald door de kost van de studierichting. De heer Van Baelen vraagt of de verhoging van

de studietoelagen en een eventuele uitbreiding van de doelgroep door de toelagen te laten aansluiten op de reële kostprijs van de studierichtingen, nog in overweging wordt genomen.

Hij wijst er op dat heel wat mensen de moeite niet meer doen om studietoelagen aan te vragen vermits enerzijds de inkomensgrenzen veel te hoog liggen, en anderzijds de middelen die er tegenover staan veel te laag zijn om de studiekosten te betalen.

De fractie van mevrouw *An Michiels* staat positief tegenover een automatische toekenning van de studietoelage, maar heeft vragen bij de praktische mogelijkheid ervan. De dienst Studietoelagen heeft zich volgens haar hier zelf al kritisch over uitgelaten.

In dit kader vindt zij het tevens spijtig dat het bedrag van de studietoelagen in deze beleidsbrief niet aan bod komt, maar op de lange baan wordt geschoven.

– antwoord van de minister

De *minister* stelt dat een volledige automatische toekenning niet dadelijk haalbaar is. Er stellen zich daarbij heel wat problemen. Een automatische toekenning veronderstelt een bevraging van de hele bevolking om te weten wie participeert aan het hoger onderwijs. Dit betekent dat het aantal dossiers zou stijgen van 160.000 naar 600.000, namelijk iedereen die potentieel kan participeren aan hoger onderwijs. Een dergelijke bevraging dreigt ook een inbreuk op de privacywetgeving met zich mee te brengen.

Bovendien moeten een aantal gegevens die de ingevulde fiscale gegevens moeten corrigeren, bij verschillende instanties worden opgehaald. Die gegevens zijn trouwens niet elektronisch leverbaar. Als voorbeeld vermeldt hij de procedure met betrekking tot het vermoedelijk inkomen waarbij men kan aangeven dat de inkomsten van de ouders voor een bepaald jaar aanzienlijk lager liggen dan de berekeningsnota aangeeft. Ook andere gegevens zijn moeilijk controleerbaar. Zo zijn er de kadastrale gegevens. Het kadaster weet niet of deze onroerende goederen worden gebruikt voor eigen woning of beroepsdoeleinden, dan wel als vreemd gebruik. Of de informatie omtrent de pedagogische voorwaarden: er is een bepaalde studievoortgang vereist om in aanmerking te komen. Dit is nog niet elektronisch beschikbaar. Ook de vraag of de student op kot is of niet, is moeilijk verifieerbaar. Hij zal in ieder geval blijvend inspanningen doen

om de administratieve last voor de aanvrager van de beurs te verminderen.

Voor wat de vragen betreft over het niet verhogen van de studietoelagen secundair onderwijs, antwoordt de minister dat hij hier niet op wil vooruitlopen. Als hij nog zal ingrijpen in het studietoelagenstelsel, zal dit prioritair en in positieve zin voor het secundair onderwijs zijn.

2.2.2. Financiering van het hoger onderwijs

Concept en werkwijze

Mevrouw *Cathy Berx* stelt dat de minister de ambitie heeft om het nieuwe financieringsmechanisme voor het hoger onderwijs vanaf kalenderjaar 2007 in werking te laten treden. Zij vraagt of deze strikte timing nog haalbaar is. De conceptnota werd immers pas in oktober 2005 afgerond. Er is volgens haar nog geen duidelijk concept met wijzigbare parameters aan de hand waarvan men correcte simulaties kan maken. Deze simulaties zijn cruciaal om in te kunnen schatten of het nieuwe systeem al dan niet leidt tot een verschuiving van de middelen van de hogescholen naar de universiteiten. Zij vraagt of dit het geval is en of dit wenselijk is. Zo ja, tot welk niveau? Zo neen, hoe gaat de minister dit compenseren?

Andere vragen die zij daarbij poneert zijn: heeft de minister zicht op de mate waarin het nieuwe systeem zal leiden tot een verschuiving tussen universiteiten?; is deze verschuiving verklaarbaar door de effecten die men beoogt?; zal er worden voorzien in een overgangssysteem om eventuele schokken op te vangen?; zal er een soort buffer of sokkel worden opgezet?

Vervolgens vraagt zij of de minister het hoger kunst- en onderwijs en de lerarenopleiding uit het nieuwe financieringsdecreet zal houden of niet.

Mevrouw *Berx* verwijst verder naar een ‘consultatie’ van 15 november 2005, zoals opgenomen in het tijdschrift, vermeld op de webstek ‘Beleid Onderwijs en Vorming’. Zij vraagt wat deze consultatie heeft opgeleverd, hoe de conceptnota daar werd onthaald, wat de belangrijkste bedenkingen en opmerkingen waren, en in welke mate men hiermee zal rekening houden.

De spreker vindt het positief dat de minister afstapt van de gesloten enveloppe en eerder opteert voor een halfopen enveloppe met kliksysteem. Dit moet een

evenwicht toelaten tussen de belangen van de overheid en van de instellingen.

Zij vraagt verder of men voor wat het onderzoeksgerelateerde variabel gedeelte betreft, rekening zal houden met de academiseringsopdracht van het geheel van de academische opleidingen, met inbegrip van de academische bachelor. Zij argumenteert dat ook die opleidingen gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek.

Tot slot merkt mevrouw Berx op dat er in de financiering van het hoger onderwijs in een sokkel is voorzien voor het financieren van de vaste kosten van de instellingen. Deze sokkel zou vijf percent zijn. Zij vraagt naar wat deze vijf percent refereert en of deze sokkel toereikend zal zijn om de vaste kosten volledig te dekken.

Mevrouw *Marie-Rose Morel* vindt het positief dat de minister bij het nieuw financieringsmechanisme voor het hoger onderwijs afstapt van de gesloten enveloppe.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de timing voor de invoering van de nieuwe financiering in het hoger onderwijs inderdaad strak en ambitieus is. Hij blijft de datum van 1 januari 2007 vooropstellen en blijft geloven dat die haalbaar is. Het is volgens de minister niet aangewezen om het ‘bevrozen’ overgangssysteem, dat in de vorige regeerperiode al met twee jaar is verlengd, nog langer dan 2006 aan te houden.

Hij beseft dat er op dit ogenblik nog heel wat onduidelijkheid is en dat de timing daardoor onrealistisch kan overkomen. Dat heeft veel te maken met de werkwijze waarvoor hij heeft geopteerd. Hij wilde eerst en vooral duidelijkheid over een geheel van algemene principes, zonder dat onmiddellijk gerekend wordt wat dat voor universiteit X of hogeschool Y aan voor- of nadeel oplevert. Want van zodra er met concrete cijfers gewerkt wordt, krijgen boekhoudkundige besognes de bovenhand. Daardoor wordt het heel moeilijk om nog een zuiver debat te voeren over de algemene principes inzake de financiering van het hoger onderwijs. De minister beschouwt financiering niet als het overmaken van een cheque aan de universiteiten en de hogescholen, maar als een krachtig instrument om een beleid te voeren.

Met de conceptnota heeft de minister een aanzet gegeven. Op basis daarvan zijn zeer constructieve besprekingen gevoerd, met de nodige en vaak te-

rechte vragen en discussies – die overigens ook hun weerklank in de commissie Onderwijs hebben gevonden. Samen met administratie en kabinet is hij de puzzel nu opnieuw aan het samenstellen. Van zodra dat gebeurd is, kan er ook snel worden overgegaan tot het maken van allerlei simulaties. Dat zal op korte termijn veel duidelijk maken. Een aantal van de heel concrete vragen van mevrouw Berx wil hij dan ook liever op dat moment beantwoorden, eerder dan nu een fragmentair antwoord te moeten geven.

Op de vraag of de minister het hoger kunstonderwijs en de lerarenopleiding voorlopig uit het financieringsdecreet hoger onderwijs wil houden, antwoordt hij bevestigend. Ten aanzien van de lerarenopleiding lijkt het hem weinig zinvol om nu allerlei zaken in het financieringsdecreet in te schrijven, terwijl hij tegelijk aan een ingrijpende hervorming van de lerarenopleiding werkt. De financiering van de lerarenopleiding schrijft hij dan ook liever in het decreet op de lerarenopleiding in.

Voor het hoger kunstonderwijs spelen een aantal elementen mee die zowel te maken hebben met de aard van de opleidingen, als met een aantal evoluties die daar op dit ogenblik aan de gang zijn. Enerzijds is er bijvoorbeeld de uitzonderlijke beperking die in die opleidingen geldt op het aantal studenten, wat tot ongewenste effecten kan leiden in een systeem dat ten dele studentafhankelijk is. Anderzijds zijn er in het hoger kunstonderwijs ook een aantal evoluties aan de gang, zoals het debat over de academisering, die ook gevolgen voor de financiering kunnen hebben. Vandaar zijn optie om het hoger kunstonderwijs voorlopig apart te behandelen.

Omtrent de zogenaamde sokkel die is voorzien voor het financieren van de vaste kosten van de instellingen, licht de minister toe dat wellicht het misverstand is gerezen dat de sokkel zou gelden om alle vaste kosten van een instelling mee te dekken. Bij een sokkel van vijf percent van het totale budget voor de financiering van het hoger onderwijs kan dan terecht de vraag gesteld worden of die alle vaste kosten dekt, en wat dan als vaste kost beschouwd wordt.

De sokkel is in zijn conceptnota eerder opgevat als een soort instap, een financiële erkenning van het bestaan als hogeschool of universiteit – los van de omvang daarvan. Het is een correctie op de lineariteit van het financieringsmodel, maar geen correctie in die mate dat de degressiviteit al te zeer zou gaan spelen. De vaste kost van eender welke organisatie wordt voor een deel verdiend door variabele opbrengsten. Het is niet omdat een onderwijsorganisatie een

vaste kost heeft, dat de overheid de middelen daartoe als een 'lumpsum' moet financieren. De sokkel vormt in die zin een vorm van instap.

Vervolgens gaat hij verder in op de vragen van mevrouw Berx. Zij verwees met betrekking tot het onderzoeksgerelateerde deel naar het feit dat de twee-cycli-opleidingen momenteel in een proces van academisering zitten. Het lijkt hem billijk dit in rekening te brengen en niet meteen de concurrentie te laten spelen tussen de gevestigde universitaire opleidingen en de te academiseren opleidingen in de hogescholen. Voor de hogescholen reserveert hij dan ook de academiseringsmiddelen voor het onderzoeksgerelateerde variabel gedeelte. Voor de universiteiten kiest hij voor een combinatie van de BOF-sleutel en het aantal master-studenten.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* repliceert met betrekking tot de sokkel dat hij het debat over de vijf percent overlaat aan het veld omdat zij vragen wat als vaste kost kan beschouwd worden. Hij heeft in het antwoord van de minister niet gehoord of deze sokkel voor het ganse hoger onderwijs geldt, dan wel dat er een aparte sokkel zal zijn voor zowel universiteiten als voor hogescholen.

Een ander element met betrekking tot de financiering betreft het voorstel om iedere student, ongeacht die beursgerechtigd is of niet, hetzelfde inschrijvingsgeld te laten betalen. Op die manier is de discrepantie tussen instellingen met veel, i.c. vooral hogescholen, en andere met weinig beursstudenten weg. Via een andere methodiek van studiefinanciering kan dit dan gecompenseerd worden voor de beursstudenten.

De *minister* gaat ervan uit dat de sokkel zowel voor de hogescholen als de universiteiten zal gelden. Dit leidt tot een verschuiving tussen hogescholen en universiteiten. Wat daarmee moet gebeuren, is open voor debat.

Doelmatigheid in het aanbod

Mevrouw *Cathy Berx* heeft geen probleem met de stimulansen tot rationalisatie die in het toekomstige financieringsdecreet hoger onderwijs zijn opgenomen. Voorwaarde evenwel is dat die effectief en correct zijn. Dit vereist een juiste begroting van de afbouwkost als gevolg van de rationalisatie. Bovendien dient men erover te waken dat een samenwer-

king of fusie om tot rationalisatie te komen voldoende interessant is voor de kandidaat-overnemer. Een bijkomende vereiste is een juiste prikkel te geven aan de associaties en over de associaties heen. Zij vraagt of een deel van het budget met dat oogmerk niet aan de associatie kan worden toegekend. Dit zou een aanmoediging en sanctionering op het niveau van de associatie toelaten.

Mevrouw Berx vraagt vervolgens of de minister erover zal waken hoe minder rendabele, maar maatschappelijk relevante opleidingen niet zullen worden weggerationaliseerd.

Mevrouw *Marie-Rose Morel* pleit binnen de rationalisatie van de studierichtingen voor het inbouwen van een extra criterium. Een aantal richtingen die een duidelijk toegevoegde waarde hebben, maar niet voldoende rendabel zijn, moeten ad hoc worden beoordeeld. Dit gaat evenzeer op voor bepaalde instellingen met een specifieke functie. Daarmee verwijst de spreker naar de KUB.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat rationalisatie van het aanbod een verhaal is dat al een hele tijd meegaat. Er zijn in het verleden allerlei pogingen toe geweest, met uiterst beperkte resultaten. De nieuwe financiering lijkt hem de nodige stimulansen te bevatten om een effectieve rationalisatie te bewerkstelligen.

Uiteraard kan het niet de bedoeling zijn om alle minder rendabele, namelijk kleine, maar kwaliteitsvolle opleidingen weg te saneren. De instellingen zouden daarmee in hun eigen vlees snijden, omdat het systeem voldoende elementen bevat om de waarde van die opleidingen toch te verrekenen. Dit kan misschien niet via het aantal studenten, maar bijvoorbeeld wel door de kwaliteit van het onderzoek.

Het is zijn overtuiging dat een instelling niet kan leven van hoofdzakelijk of van in grote mate minder rendabele opleidingen. Niet alleen is de maatschappelijke kost om dat in stand te houden enorm hoog, hij betwijfelt sterk of zo een instelling er überhaupt toe in staat is om in al die opleidingen de vereiste kwaliteit te bieden.

Ten aanzien van mevrouw Morel reageert hij dat de KUB op een kritisch peil is gekomen. In Brussel moet een Vlaams aanbod zijn, maar dat aanbod moet ook

een toekomstperspectief hebben. Hij stelt voor hier later op terug te komen.

Het rendement van studietrajecten

Mevrouw *Cathy Berx* onderstreept dat een beloning van instellingen op basis van resultaten die ze behalen door outputindicatoren op te nemen in de financiering, voor haar fractie zeer problematisch is indien niet gewerkt wordt met een systeem van leerrechten. Zij beweert dat de overheid een fout instrument wil inzetten om een gerechtvaardigd doel te bereiken. Een instelling kan weinig doen om de studievoortgang te optimaliseren. Het Nederlandse voorbeeld, waar wordt afgestapt van outputfinanciering, toont dit aan. Instellingen kunnen als het ware enkel ongewenste dingen doen, namelijk het niveau laten dalen. Gevolg hiervan is dat indien er banen in universiteiten of hogescholen onder druk komen te staan, de prikkel groot zal zijn om iedereen te laten slagen.

Zij verwijst hierbij naar een advies van de VLOR bij de conceptnota over de financiering van het hoger onderwijs van de minister. De VLOR merkt op dat het bewaken en stimuleren van onderwijskwaliteit niet als doelstelling wordt vermeld voor het nieuwe financieringssysteem. Het advies stelt verder: “Hoewel de kwaliteit van het hoger onderwijs wordt bewaakt door het accreditatieproces, kan de keuze van gebruikte financieringsmechanismen wel degelijk een invloed hebben op de onderwijskwaliteit”. Mevrouw Berx stelt dat het voorgestelde systeem in die zin fraudegevoelig is.

Een ander mogelijk ongewenst effect van outputfinanciering is volgens haar de verleiding om aan ‘cherry-picking’ te doen, namelijk het zoveel als mogelijk aantrekken van de beste studenten. Dit staat dan weer haaks op het gelijkheidsdiscours.

Mevrouw Berx vervolgt dat een dergelijke maatregel de belangrijkste factor voor slagen en mislukken negeert, namelijk de vooropleiding of voorgeschiedenis van de student evenals zijn motivatie en prestatiemoraal. Zij merkt op dat het woord ‘prestatiemoraal’ wel degelijk genoemd wordt, maar dat het daarbij blijft. Er worden op geen enkele manier consequenties of maatregelen aan gekoppeld. Met een goed uitgebouwd concept van leerrechten kan dit wel.

Zij is van mening dat het discours met betrekking tot de outputfinanciering haaks blijft staan op de beleidsplannen inzake gelijke kansen. Daarbij gaat

het immers over aangepaste trajecten die per hypothese een zekere studievertraging kunnen inhouden. Als voorbeeld verwijst zij naar instellingen met veel éénycclusopleidingen en met veel allochtonen en/of andere kansengroepen. Die instellingen spreiden dikwijls de credits van een eerste jaar over twee jaren uit om de slaagkansen te verhogen.

Mevrouw *Marie-Rose Morel* sluit zich aan bij mevrouw Berx waar deze ervoor waarschuwde dat een koppeling van de output aan de financiële middelen kan leiden tot misbruik. Het is immers verleidelijk om bepaalde studenten omwille van financiële voordelen positiever te gaan beoordelen. Een strikte opvolging is daarbij noodzakelijk.

– antwoord van de minister

De *minister* is bewust van een aantal kritieken, maar ziet daarvoor ook oplossingen. Waar gevreesd wordt voor het verlies aan kwaliteit onder invloed van de mechanismen van de financiering, verwijst hij als voorbeeld naar de systemen voor kwaliteitszorg en het sluitstuk van de accreditatie. Accreditatie moet men niet alleen streng opvatten, het beleid moet daar ook conclusies aan verbinden.

Hij begrijpt bepaalde argumenten tegen de outputfinanciering, maar stelt zich de vraag of door de tegenstanders niet al te lichtzinnig wordt voorbijgegaan aan de huidige situatie in het hoger onderwijs. Vol trots kondigt men aan hoeveel generatiestudenten men weer heeft ingeschreven, maar vervolgens laat men hen zonder veel omhaal massaal afhaken.

Pure inputfinanciering zal dat niet verhelpen en de verantwoordelijkheid uitsluitend bij de studenten leggen evenmin. Dit laatste is de draagwijdte van het concept van leerrechten, waaraan door de voorstanders naar verluidt wel nog altijd wordt gewerkt. Hij kan daarover dus moeilijk een definitieve uitspraak doen.

Hij wil vertrekken van de stelling dat het hier om een gedeelde verantwoordelijkheid gaat, dat het geen óf de student óf de instelling-verhaal is, dat de instellingen dus ook niet alle elementen in eigen handen hebben. In die zin is hij bereid om het concept bij te werken, zodat die gedeelde verantwoordelijkheid duidelijker tot uiting komt.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* begreep van de tussenkoms van mevrouw Berx dat de CD&V-fractie zich

tegen een outputfinanciering zou kanten. Hij vraagt of dit klopt. Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* reageert dat haar fractie niet principieel tegen is, maar de outputfinanciering in vraag stelt indien het een té grote beoordeling zou krijgen in de totale beoordeling. Het zou in bepaalde omstandigheden gekoppeld moeten worden aan een schifting bij de input.

Zij kan zich terugvinden in de wijze waarop de minister de outputfinanciering definieert als een element van studievoortgang. Belangrijk daarbij is dat de minister gewezen heeft op een gedeelde verantwoordelijkheid.

De *minister* stelt dat de outputfinanciering een onderdeel is van een breed verhaal waarbij men 'checks' en 'balances' moet hebben.

Gelijke kansen

Mevrouw *Cathy Berx* stelt dat de aandacht voor gelijke kansen in het hoger onderwijs terecht is. Het lijkt haar wel aangewezen om de financiering die daarop betrekking heeft, structureel in te bedden in plaats van deze via 'incentive funding' te laten verlopen.

Mevrouw *Marie-Rose Morel* verwijst naar de 'incentive funding', of aanmoedigingsfondsen voor het gelijkekansenbeleid in het hoger onderwijs. Hierbij wijst zij op eventuele tegenstrijdigheden die kunnen opdoemen. Als voorbeeld haalt zij de Universiteit Hasselt aan waar men de mogelijkheid geeft om enerzijds een éencyclus-opleiding te spreiden over meerdere jaren. Anderzijds beloont men de student als men toch de opleiding binnen de cyclus-tijdspanne heeft afgelegd. Hoe kunnen dergelijke tegenstrijdigheden vermeden worden?

Verder leest zij in de beleidsbrief dat men jongeren uit kansarme milieus niet als slachtoffers mag beschouwen om daarmee eventuele lage prestaties goed te praten of van hen een lagere kwaliteit te aanvaarden. Dit is volgens mevrouw *Morel* haaks op de voorstellen inzake gelijke kansen in het hoger onderwijs. Zij vraagt bovendien hoe men dit kan formaliseren.

De heer *Gilbert Van Baelen* is het met de minister eens als die stelt dat het instrument inzake gelijke kansen in het hoger onderwijs te weinig geïntegreerd is in het onderwijsproces zelf. Hij vindt wel dat de idee om driejaarlijkse doelstellingen te formuleren, een zeer korte termijn omvat. Zeker als men een aantal outputresultaten nader wil bekijken.

Inzake het gelijkekansenbeleid dat niet alleen op de etnische, maar ook op de sociale achtergrond focust, wijst de spreker op het belang van de studieoriëntatie vanuit de CLB's. Hij heeft in de CLB-sector met ontsteltenis kennis genomen van een optreden waarbij men het studieaanbod van bepaalde associaties zelfs niet meer kenbaar maakt aan studenten die voor een keuze staan. Dit leidt tot een eenzijdige oriëntatie waarbij men pleit voor de eigen winkel.

Vervolgens vraagt hij in dit kader hoe de minister staat tegenover een al dan niet verplichte niet-bindende oriëntatieproef. Binnen het debat over de gelijke kansen stelt hij met de ingangsproeven voor arts, tandarts en burgerlijk ingenieur vast dat uitgerekend deze doelgroep juist omwille van het bestaan, de proef wil afleggen en de studies ook aanvangt. Het geeft deze groep in het kader van gelijke kansen een vorm van zekerheid.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt op de vraag van mevrouw *Morel* dat ook hij tot de vaststelling is gekomen dat het effect van een al te strikt denken in normtrajecten en jaarsystemen tegengesteld zou kunnen zijn aan bepaalde maatregelen die men via het aanmoedigingsfonds zou stimuleren. Heel concreet denkt hij aan aangepaste en eventueel minder omvangrijke trajecten voor eerstejaarsstudenten met een minder voor de hand liggende vooropleiding. Die mogelijke tegenstelling zal hij wegwerken. Er zijn wel degelijk oplossingen mogelijk waarbij men tegelijk op de output blijft focussen en toch tegemoet komt aan de noodzaak om af te wijken van het klassieke model van 60 studiepunten per jaar.

Aan mevrouw *Berx* bevestigt de minister dat hij gelijke kansen naar voor heeft geschoven als een mogelijk thema voor het aanmoedigingsfonds. Gelijke kansen zitten echter ook structureel ingebakken in het voorstel. Net door te benadrukken dat het niet alleen belangrijk is om de drempel van het studiehuis laag te houden, maar de studenten ook te begeleiden in hun tocht doorheen dat huis, geeft hij het signaal dat de instellingen studenten die hun weg doorheen het huis wat moeilijker vinden, niet aan hun lot kunnen overlaten.

Ook de uitvlakking van de minderinkomsten door het verlaagde studiegeld voor beursstudenten, is een ingebakken aanmoediging om die studenten niet aan de kant te laten staan. Momenteel worden instellin-

gen met relatief veel beursstudenten daar namelijk financieel voor gestraft.

Ten slotte wil hij benadrukken dat verschillende decreten eigenlijk al in een kader voor het realiseren van gelijke kansen voorzien. Alleen blijkt vaak de ‘trigger’ te ontbreken om die decretale bepalingen of andere engagementsverklaringen in de praktijk om te zetten. Daarom wil hij dit inbouwen in de financiering. Net door dit in het aanmoedigingsfonds onder te brengen, betreft dit de structurele werking van de instellingen. Met een louter projectmatige aanpak, bovenop hun reguliere financiering, zou dit volgens hem niet het geval zijn.

De minister is tevreden dat mijnheer Van Baelen het belang onderschrijft van een inbedding van het gelijkheidskansenbeleid in de financiering. Zijn vraag of drie jaar geen al te korte termijn is voor het realiseren van bepaalde doelstellingen, lijkt hem wel pertinent. Op dat vlak beschouwt hij het voorstel in de conceptnota zeker niet als definitief.

Hij vervolgt met de opmerking van de heer Van Baelen om naast een incentive voor het aantrekken van allochtonen ook iets te voorzien voor studenten met de zogenaamde SES-indicator. Daarbij benadert men gelijke kansen in bredere zin dan alleen allochtonen. Zodoende krijgt men een categoriële versus geïntegreerde benadering. Hijzelf heeft geen voorkeur. Soms zal men categoriaal moeten werken, op andere momenten in meer brede zin, namelijk in termen van sociaal-economische achterstelling. Hij is het wel eens met mijnheer Van Baelen dat gelijke kansen over veel meer gaat dan enkel de participatie van allochtone studenten.

Op de opmerking van mevrouw Morel dat er een tegenspraak is tussen de optie uit de beleidsbrief om jongeren uit kansarme milieus niet als slachtoffers te beschouwen om daarmee eventuele lage prestaties goed te praten of van hen een lagere kwaliteit te aanvaarden, en de voorstellen inzake gelijke kansen, begrijpt de minister niet goed. Het is niet omdat bijvoorbeeld gebruik wordt gemaakt van aangepaste trajecten, die helemaal kaderen in de voorwaarden van het flexibiliseringsdecreet, dat de kwaliteit van de opleiding daarom omlaag gaat. Dat is het laatste wat zou mogen gebeuren, net omdat de jongeren in kwestie daar de dupe van zouden zijn. Deze jongeren hebben vaak niet veel anders dan net die kwaliteit van hun onderwijs en de waarde van hun diploma om op terug te vallen. Hij had dit reeds uitvoerig beargumenteerd in zijn antwoord op een recente interpellatie van mevrouw Morel.

De minister is het eens met het pleidooi van de heer Van Baelen voor een betere oriëntatie. Hijzelf worstelt nog met de manier waarop studiekeuzebegeleiding het best moet gebeuren. In basis- en secundair onderwijs mag de rol van de school en de leerkrachten meer doorwegen. De leerkrachten moeten de pleinvrees om in klassenraden advies te geven overwinnen. Hij is van mening dat men ook moet nadenken over de clausulering die men geeft: men zou daarbij niet meer moeten zeggen dat de leerling niet goed is voor ASO of TSO, maar wel dat de leerling bijvoorbeeld goed is in talen, maar niet in wiskunde zodat ook de richting TSO-industriële wetenschappen zal mislukken. Als men wil vermijden dat men foute keuzes maakt en de leerlingen echt wil helpen in hun keuze, is dit debat noodzakelijk.

Hetzelfde debat geldt voor het hoger onderwijs. De minister is er echter niet van overtuigd dat een verplichte, en dus grootschalige oriëntatieproef de beste oplossing is naar haalbaarheid en impact toe. De praktische consequenties van een en ander lijken hem echter nogal wat voeten in de aarde te hebben. Hij vreest ook dat een dergelijke proef wel eens een alibi zou kunnen worden voor instellingen hoger onderwijs. Zodoende hoeven zij niet al te veel tijd en moeite in studiebegeleiding of een snelle heroriëntatie te steken. Toch vindt hij het argument van de heer Van Baelen dat sommigen juist door de oriëntatieproef overtuigd kunnen zijn dat ze bekwaam zijn om een bepaalde opleiding te volgen, een zeer originele invalshoek. Hij wil hierover in de toekomst verder in discussie gaan.

Het feit dat er in de oriëntering door CLB's soms dingen worden vastgesteld die tendentius zijn, betekent volgens hem nog niet dat ‘de CLB's’ nu enkel in functie van de eigen scholen oriënteren. Hij kent zeer veel voorbeelden waar dit objectief en professioneel gebeurt. De vaststelling van de heer Van Baelen duidt wel aan dat dit een belangrijk aandachtspunt blijft. In ieder geval is het voor hem aanleiding om te stellen dat studieoriëntering en -begeleiding het best op het niveau van de scholengemeenschap gebeurt. Daarmee overwint men alvast het schoolegoïsme, maar nog niet het netegoïsme.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* is tevreden dat ook de minister nog worstelt met de problematiek van de studieoriëntering. Dit element is zeer belangrijk omdat jongeren door derden ‘in deze of gene richting’ worden geduwd.

Mevrouw *Marie-Rose Morel* vindt een verzoening van de aanmoedigingsfondsen met een goede output onmogelijk. Haar fractie heeft hier geen eerlijke en evenwichtige oplossing voor gevonden.

Zij reageert vervolgens dat de minister haar kritiek dat de kwaliteit van het onderwijs niet mag lijden onder aangepaste curricula, niet negatief mag opnemen. Twee mensen met een gelijkwaardig diploma maar met een andere inhoud, doet men geen plezier als zij op het zelfde moment voor eenzelfde functie solliciteren. Haar kritiek is dan ook geuit vanuit een bezorgdheid voor de stap die jongeren zetten na het studeren, namelijk de sollicitatie.

Kwaliteit in het onderwijs- en onderzoeks aanbod

Mevrouw *Cathy Berx* citeert uit de beleidsbrief: “Bij de universiteiten zullen we net als in de tweede geldstroom via het Bijzonder Onderzoeksfonds kwaliteitsindicatoren in de financiering meenemen voor het onderzoeksgelateerde variabele deel van de financiering”. Zij vraagt of deze zin inhoudt dat de BOF-sleutel voor de verdeling van het volledige onderzoeksgelateerde deel van de financiering zal worden gehanteerd. De BOF-sleutel is zeer nadelig voor zogenaamde onvolledige universiteiten die verhoudingsgewijs veel opleidingen in de humane wetenschappen aanbieden en veel minder in exacte wetenschappen. Alleen voor de exacte en de geneeskundige wetenschappen wordt met de zogenaamde ‘citation-index’ gewerkt. Voor de humane wetenschappen staat een dergelijk systeem niet op punt. Een dergelijk internationaal systeem houdt volgens haar ook een benadeling in van de kleinere cultuur- en taalgemeenschappen, zoals Vlaanderen.

Een tweede vraag van mevrouw Berx in dit kader betreft het onderzoek naar de wegingscoëfficiënten of OBE's (onderwijsbelastingseenheden) die aan de verschillende opleidingen worden toegekend. Op de webstek ‘Beleid Onderwijs en Vorming’ staat als datum “1 december 2005: afronden benchmarking project voor de wegingsfactoren van studiegebieden”. Zij vraagt wat inmiddels de stand van zaken is en of de vermelde datum van 1 december wel realistisch is. Zij merkt op dat er telkens bedenkingen zijn met betrekking tot de geringe vergelijkbaarheid van buitenlandse modellen. Daarom vraagt zij of het nog wel nuttig en te verantwoord is om met zogenaamde OBE's te werken.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* werpt de situatie op van de Universiteit Gent voor wat de onderzoeksgelateerde financiering betreft. Zij vraagt om in een

financiële compensatie te voorzien en een overgangsscenario aan te houden tot het personeelsbestand op evenredig gelijke hoogte is gebracht. De Universiteit Gent kent een sterke stijging van het aantal studenten, maar heeft geen evenredige verhoging van het personeel gehad. Daardoor is de wetenschappelijke output niet even hoog als bij andere universiteiten.

– antwoord van de minister

De *minister* stelt dat het gebruik van de BOF-sleutel door sommigen wordt gecontesteerd. Het is nochtans een verdeelsleutel die elders wel al gebruikt wordt, met name bij de verdeling van de tweede geldstroom.

Hij is het niet eens met de kritiek als zou deze sleutel de zogenaamde ‘onvolledige’ universiteiten te fel benadelen. De BOF-sleutel, die trouwens een sleutel is die verschillende parameters samenbrengt, weerspiegelt de kwaliteit van het onderzoek aan een volledige instelling en zet daarbij uiteraard geen absolute aantallen tegenover elkaar, maar wel verhoudingen. De BOF-sleutel is een samengestelde sleutel, wat betekent dat er naar veel meer wordt gekeken dan enkel citaties die in de sleutel maar voor 15 procent meetellen.

Voorts reageert hij op de opmerking van mevrouw Van Kerrebroeck waar deze stelde dat de onderzoeksgelateerde financiering in het nadeel van de Universiteit Gent zou uitdraaien. Deze redenering is hem goed bekend, maar kan hij niet bijtreden. Hij sluit zich niet aan bij de vraag om voor de Universiteit Gent in een overgangsmaatregel te voorzien.

De BOF-sleutel weerspiegelt de kwaliteit van het onderzoek en onrechtstreeks ook het beleid dat de instelling dienaangaande voert. Ook in tijden van bevrozing van de financiering is er in de laatste jaren terzake een gunstige evolutie voor de Universiteit Gent. Anders gezegd: met evenveel middelen én een stijgend studentenaantal is de Universiteit Gent er toch in geslaagd om meer en beter onderzoek te produceren. Op grond van de redenering van mevrouw Van Kerrebroeck zou men eigenlijk net het omgekeerde moeten verwachten. Die redenering doet oneer aan het sterke beleid dat de Universiteit Gent de laatste jaren terzake heeft gevoerd.

Overigens is het hele financieringssysteem, net zoals de BOF-sleutel, een samengesteld systeem. Het

mogelijke nadeel dat de ene instelling, al dan niet door bewuste keuzes, op het ene vlak ondervindt, kan perfect worden uitgevlakt door relatieve voordelen op andere parameters. In die zin kan men bij de Universiteit Gent niet klagen over het verrekenen van het aantal studenten in het onderwijsgerelateerde deel, en ten deze zelfs in het onderzoekgerelateerde deel.

Hij besluit dat het debat over de BOF-sleutel en de samenstelling ervan daarmee niet gesloten is.

Voor wat de vraag van mevrouw Berx naar de toepassing van de wegingscoëfficiënten of OBE's betreft, antwoordt de minister dat hij niet kan vooruitlopen op de resultaten van de benchmarking die men in december 2005 zal verwachten.

De vraag van mevrouw Berx verraste de minister. Enigszins provocerend heeft hij aan het begin van het financieringsverhaal de instellingen benaderd met de stelling dat er geen objectieve gronden beschikbaar zijn om weging A of B toe te passen. Daaruit heeft hij geconcludeerd dat er dan misschien beter helemaal geen weging wordt toegepast. Hij heeft toen de boodschap gekregen dat er wel degelijk verschillen zijn die een weging rechtvaardigen en dat een weging dus ingebouwd moet worden in het nieuwe systeem. Maar op zijn herhaalde vraag om die verschillen aanschouwelijk voor te stellen, heeft hij geen antwoord gehad. Vandaar de beslissing om na te gaan hoe men in het buitenland met die verschillen omgaat, en mede op basis daarvan een voorstel voor de Vlaamse situatie uit te werken.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* reageert op de correlatie tussen de BOF en de masters. Hij vraagt waarom die correlatie alleen met de masters wordt gelegd. Er zijn immers ook academische bachelors en zelfs instellingen die alleen maar academische bachelor-opleidingen mogen aanbieden. Toch kunnen deze instellingen op het vlak van wetenschappelijk onderzoek een status neerleggen die 'vergelijkbaar' is met die van instellingen die wel academische masters hebben.

De *minister* antwoordt dat een eventuele koppeling van de BOF-sleutel met de bachelors nog open is voor debat.

Financiële injectie voor de hogescholen

Mevrouw *Cathy Berx* brengt aan dat de Vlhora op 17 november 2005 een akkoord heeft bereikt over de reductie van het aantal afstudeerrichtingen van

zo'n 403 naar 191. Daarnaast werden afspraken gemaakt op het vlak van communicatie. Zij vraagt of deze engagementen binnen de Vlhora voor de minister beantwoorden aan "een duidelijk en bindend akkoord in de sector over de programmering en de problematiek van de afstudeerrichtingen in het bijzonder", zoals de beleidsbrief stelt.

De heer *Gilbert Van Baelen* vraagt of de minister zich kan terugvinden in de oefening die de Vlhora heeft gemaakt omtrent het aantal afstudeerrichtingen. Gaat het daarbij alleen over afstudeerrichtingen of ook over de opleidingen? Komt het voorstel tegemoet aan de bekommernissen van de minister en hoe gaat hij hier verder mee om?

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de Vlhora hem in kennis heeft gesteld dat zij op haar Algemene Vergadering tot een definitief akkoord is gekomen over een reeks al lang ter tafel liggende principes in verband met de afstudeerrichtingen. Zij heeft hem ook een lijst bezorgd met de concrete reductie waartoe dit heeft geleid. Het gaat daarbij om de reductie van ruim 400 afstudeerrichtingen naar slechts een kleine helft daarvan. Opleidingen zijn daarbij nog niet aan bod gekomen, maar dat was niet aan de orde. Het is in het akkoord wel in het vooruitzicht gesteld.

De minister wil benadrukken dat hij dit akkoord toejuicht. Hij uit zijn waardering voor de inspanningen die de Vlhora en de hogescholen hebben gedaan om daartoe te komen. Hij beseft dat het niet voor iedereen makkelijk was om zo ver mee te gaan. Gelukkig hebben alle hogescholen ingezien dat het in ieders belang, en niet in het minst in hun eigen belang is om aan deze onverkwikkelijke historie een einde te maken. Hij waardeert deze blijk van collectieve verantwoordelijkheid en zelfregulering ten zeerste. Hij waarschuwt er wel voor dat de euforie van het moment de betrokkenen niet blind mag maken voor de toekomst. In de praktijk heeft een akkoord maar waarde als het ook gerespecteerd wordt. Het is nu aan elk van de hogescholen om de eigen principes en afspraken na te leven. Hij zal van op de eerste rij toekijken of dat ook gebeurt.

Dit akkoord is tevens een nieuw element in het dossier van de financiële injectie aan de hogescholen. De minister stelt dat hij de toekenning van die financiële injectie afhankelijk had gemaakt van een akkoord over de afstudeerrichtingen. Aangezien dat akkoord er tot voor kort niet was, heeft hij in het ontwerp van programmadecreet zelf een aantal voorwaarden laten

opnemen, die hij door elke hogeschool afzonderlijk vervuld wenste te zien. Die voorwaarden waren grotendeels dezelfde als die waarover de Vlhora uiteindelijk toch tot een akkoord is kunnen komen. Vermits hij dit wil honoreren, zal hij voorstellen om via amendering de desbetreffende passages uit het ontwerp van programmadecreet te schrappen en kan de injectie van 12,5 miljoen euro voor 2006 worden toegekend.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* is verheugd met het voorstel om via amendering de dwingende voorwaarden voor de hogescholen te schrappen uit het ontwerp van programmadecreet.

Hij heeft vragen bij de toegepaste tactiek van de minister bij dit dossier. In dit geval heeft de minister gelijk gekregen, maar in andere dossiers zou het kunnen verkeren.

Het voorstel van de hogescholen is een eerste stap. Men is echter nog niet gekomen aan de opleidingen zelf: niet in associatieverband en ook niet op regionale basis, alhoewel dit laatste raakt aan de vrijheid van onderwijs.

2.2.3. *Financiering van het volwassenenonderwijs*

Mevrouw *Cathy Berx* merkt op dat de tekst van de beleidsbrief over de financiering van het volwassenenonderwijs in tegenstelling tot de tekst van de toelichting bij de begroting 2006 geen passage bevat omtrent de strikte timing. In de toelichting bij de begroting is er sprake van een nieuwe financiering vanaf 1 september 2006. Er zou tegen dan ook een nieuw decreet voor het volwassenenonderwijs in werking moeten zijn, al zou dit pas op 1 januari 2007 van kracht kunnen zijn. Mevrouw Berx vraagt hoe deze data zich tot elkaar verhouden. Indien het opnieuw een zoveelste aankondiging is van een retro-actief werkend decreet, getuigt dit volgens haar fractie niet van behoorlijke regelgeving.

De heer *Gilbert Van Baelen* linkt het nieuw financieringsmechanisme voor het volwassenenonderwijs aan de aankondiging van een nieuw decreet voor het volwassenenonderwijs. Dat nieuwe decreet zou voorzien in de oprichting van 14 regionale consortia van centra voor volwassenenonderwijs en centra voor

basiseducatie. Hij gaat ervan uit dat deze consortia netoverstijgend zullen zijn. De financiering zal, aldus de beleidsbrief, in functie staan van een op de regionale behoeften afgestemd opleidingsplan. De heer Van Baelen vraagt hoe men de regionale behoeften inzake volwassenenonderwijs zal bepalen. Een arbeidsgerelateerd criterium is logisch, maar heel wat CVO's plannen een aanbod dat daar helemaal niet op gebaseerd is, zoals het talenaanbod en dergelijke.

– antwoord van de minister

De *minister* reageert op de vaststelling van mevrouw Berx dat in de beleidsbrief geen timing voorzien is voor de implementatie van het decreet volwassenenonderwijs, maar dat in de memorie van toelichting bij de begroting wel een datum wordt vermeld, namelijk 1 september 2006. Wat de globale timing van het decreet betreft wordt nog steeds 1 september 2006 nagestreefd. Dit is op basis van de huidige stand van zaken nog mogelijk. Dit betekent volgens hem niet dat het volledige decreet in werking treedt op 1 september 2006. Het is niet mogelijk een dergelijke grote hervorming in één beweging door te voeren. Artikelsgewijs zal er moeten gekeken worden naar een haalbare implementatiedatum. Bovendien moet men het veld ook toelaten om alle nieuwe zaken in te voeren en ook nog tegelijkertijd de onderwijsopdracht te blijven uitvoeren.

Het meest dringende element voor implementatie is het nieuw financieringssysteem van de Centra voor Volwassenenonderwijs vermits die op basis van het huidige decreet niet meer na 1 september 2006 kan worden toegepast. Alle andere aspecten van het decreet zijn minder urgent, waardoor een latere implementatiedatum mogelijk is. Dat zou 1 januari 2007 kunnen zijn. Maar vermits men dan halfweg het schooljaar zit, is een grote hervorming niet haalbaar. Dat kan stapsgewijs gebeuren. De minister verduidelijkt nog dat er op het nieuwe decreet ook tientallen uitvoeringsbesluiten moeten komen. Daarvoor is voldoende tijd nodig om deze op te maken en bekrachtigd te krijgen.

Vervolgens gaat hij in op de vraag van de heer Van Baelen, namelijk de invulling van de regionale behoeften inzake volwassenenonderwijs. De minister meent dat er een misverstand is waarbij de heer Van Baelen zich nogal toespitst op één detail van het hele financieringssysteem. In het nieuwe verhaal krijgen alle centra een basisfinanciering die bestaat uit een puntenenveloppe voor omkadering en administratief personeel en uit leraarsuren op basis van gegene-

reerde lesurencursist, delers per studiegebied en een gemiddelde opdrachtnoemer per studiegebied.

Met deze basisfinanciering kunnen de centra alle opleidingen inrichten waarvoor zij onderwijsbevoegdheid hebben. Zij dienen natuurlijk de deler te halen om hun opleiding financierbaar te houden. Het huidige historische forfait waarbij centra leraarsuren krijgen zonder dat er cursisten voor moeten zijn, valt weg.

Daarbovenop kan de Vlaamse Regering op voorstel van het consortium, namelijk via een behoefteplan en beleidsplan, extra opleidingen financieren per regio. Het consortium toont daarbij regionale opleidingsbehoeften aan. Voorbeelden kunnen zijn: een specifieke opleiding NT2 voor specifieke doelgroep zoals bijvoorbeeld in de Vlaamse Rand; een opleiding ervaringsdeskundigen in de armoede; extra opleidingen kinderverzorging om wachtlijsten weg te werken; op basis van concrete vragen vanuit sectoren of beroepsveld; de VDAB signaleert een knelpuntberoep waarop men wil inspelen enzovoort.

Het gaat daarbij telkens om tijdelijke, soms zeer specifieke noden waarbij de CVO's zich nu vaak de moeite besparen. Het is voor hen in sommige gevallen financieel niet lonend in vergelijking met grote populaire richtingen, zoals talen, of het is met één CVO niet organiseerbaar zodat samenwerking met anderen vereist is. In het decreet is hiervoor geen algemeen behoeftedetectieinstrument vastgelegd waarbij men zou vertrekken van een wit blad. De meeste van die instrumenten zijn niet werkbaar gebleken. Bovendien is zoiets heel regiogebonden. Daarom wil hij in de overeenkomst met de consortia enkele bepalingen inschrijven die men dient te hanteren.

De minister ontkent tot slot dat hij hier enkel het economische of arbeidsmarktgerichte aspect zou benadrukken. Regionale noden kunnen ook voortkomen uit vragen van specifieke doelgroepen: bijvoorbeeld senioren wegwijs maken in de basisvaardigheden ICT.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* begrijpt dat het nieuwe financieringssysteem voor het volwassenenonderwijs tegen 1 september 2006 of uiterlijk 1 januari 2007 klaar zal zijn. Dit is belangrijk voor de instellingen zodat zij op het vlak van de werkingsmiddelen kunnen plannen voor de toekomst. Hij vraagt of de andere doelstellingen, zoals de opstart van de regio-

nale consortia en het samenbrengen van de diverse publieke onderwijsverstrekkers en de regionale onderlinge afstemming, zullen worden uitgesteld. Bij dit laatste vraagt hij hoe de minister het volwassenenonderwijs zal uittekenen om de diverse actoren in dit zeer brede veld, met ook onder meer de centra voor basiseducatie en het HOSP, op elkaar af te stemmen.

De *minister* repliceert dat hij niet gesteld heeft dat de hervormingen buiten de financiering zullen moeten wachten. Het meest dringende is wel het financiële. De andere doelstellingen zullen afhankelijk zijn van het tempo waarin men ze goed kan realiseren.

2.3. Beleidsvoorbereidend vermogen van scholen versterken

2.3.1. Verdere professionalisering van de schoolleiding

Mevrouw *An Michiels* vindt het uitermate positief dat de piste van verdere nascholing voor directies expliciet is opgenomen in de beleidsbrief. Bij haar actuele vraag over dit onderwerp werd vooral ingegaan op de bekwaamheidsbewijzen en bleef dit punt onderbelicht.

Mevrouw *Michiels* vraagt vervolgens of er bij de directies zelf een draagvlak is voor de invoering van een mandaatsysteem voor directeurs en of de minister weet hoe groot dit is. Zij vraagt ook of dit een verplichting zal worden en of er een overgangsregeling zal worden getroffen.

De heer *Robert Voorhamme* leest in de beleidsbrief dat men voor het mandaatsysteem beleidsvarianten onderzoekt. Hij vraagt zich af of er diverse varianten van mandaatsystemen kunnen zijn.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* is voorstander van een mandaatsysteem, maar daar moeten voorwaarden aan verbonden zijn. Zo moet er een goed functionerings- en evaluatiesysteem aan verbonden zijn, moet men de mogelijkheid hebben om het mandaat te verlengen en moet er een terugvalpositie zijn.

Voor wat de vermelde beleidsvariant betreft, denkt zij aan een enveloppe voor de scholen om de creatie van een aantal directieposten mogelijk te maken. Vandaag is de directeur én de pedagoog, én de jurist, én de architect, én de bouwheer enzovoort. Vermits er

heel wat financiële middelen aan de scholen worden toebedeeld, pleit zij met het oog op een grotere professionalisering voor de creatie van een directiefunctie infrastructuur en financiën zoals in bedrijven gangbaar is. Zij beseft dat dit tot de vrijheid van de scholen kan behoren, maar vraagt of dit een mogelijke beleidsvariant kan zijn.

De heer *Ludo Sannen* brengt aan dat hij het mandatsysteem ondersteunt. Het zou volgens hem leerzaam zijn te kijken naar de manier waarop men in de hogescholen dit mandatsysteem invult. Het gaat daarbij theoretisch om een mandaat, maar in de feiten komt dit neer op een permanente opdracht. Uit de praktijk blijkt dat quasi niemand uit het mandaat stapt. Het zou volgens hem nuttig zijn na te gaan waarom de cultuur niet bestaat om het mandaat neer te leggen. Enerzijds is het volgens de heer Sannen positief een mandaatsysteem in te voeren met het oog op het versterken van het beleidsvoerend vermogen van de scholen. Anderzijds moet men ervoor zorgen dat men makkelijk terug uit het mandaat kan stappen zonder dat men er 'mentaal' onder moet lijden. Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* herinnert eraan dat de terugvalpositie één van de weerstanden was toen men in het verleden reeds werk wilde maken van het mandatsysteem. Zij is van mening dat men ook op het niveau van de scholengemeenschap oplossingen daartoe kan vinden.

De heer *Ludo Sannen* sluit zich aan bij de minister als hij de noodzaak aan beleid ook in een capaciteit van middelen, betrekkingen of uren wil aanbieden. Scholen zijn tot op heden reeds heel creatief geweest in het creëren van directiefuncties. Hij pleit ervoor om scholen een pakket van directie-uren aan te bieden waarbij scholen zelf flexibel, eventueel deeltijds, mensen kunnen aanduiden voor een bepaalde specifieke directiefunctie.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt op de vragen en opmerkingen over de verdere professionalisering van de schoolleiding. De beleidsvarianten waarover sprake in de beleidsbrief en waar de heer Voorhamme een vraag over stelde, verwijzen niet alleen naar het mandaatsysteem, maar naar een hele reeks van maatregelen die kunnen leiden tot een verdere professionalisering van de schoolleiding. Het gaat ook over een betere verloning van de schoolleiding en een verdere professionalisering van de directeurs door opleiding en nascholing.

De beleidsvarianten hebben betrekking op verschillende onderdelen die men niet los van elkaar kan zien. Verloning hangt uiteraard nauw samen met de invoering van een mandaatsysteem. Ook binnen het mandaatsysteem zijn varianten mogelijk, onder meer de hoogte van een mandaatsvergoeding, de bepaalde of onbepaalde duur van de mandaten, de termijnen van de mandaten en de wijze van opname en de verlenging van de mandaten. Al deze thema's zullen onvermijdelijk deel uitmaken van de komende cao-besprekingen, want zowel de vakbonden als de koepels hebben de verloning en de ondersteuning van de directeurs in hun bundel opgenomen. Dat betekent uiteraard nog niet dat ze ook vragende partij zijn voor een mandaatsysteem. Een dergelijk systeem kan volgens de minister alleen gelden voor het secundair onderwijs en niet voor het basisonderwijs.

Mevrouw Van Kerrebroeck had gewezen op het belang van een terugvalpositie na het mandaat. Ook hiervoor ziet de minister verschillende mogelijkheden. Men moet een onderscheid maken tussen personeelsleden die al benoemd zijn in het onderwijs en nieuwkomers. Men moet zich afvragen vanaf welke mandaatstermijn en vanaf welk mandaat er een terugvalpositie moet zijn. Voorts dient men een onderscheid te maken tussen een financiële en een administratieve terugvalpositie. De financiële terugvalpositie houdt in dat een directeur na een aantal jaren mandaat een bepaalde weddeschaal verwerft. De administratieve terugvalpositie impliceert dat men moet nagaan naar welke job in het onderwijs het personeelslid bij het einde van het mandaat kan of moet terugkeren. Voor wie geen benoeming heeft in het onderwijs, zal een andere oplossing moeten worden gezocht.

Mevrouw Van Kerrebroeck had tevens opgemerkt dat een schooldirecteur vandaag én pedagoog én jurist én architect én bouwheer is. Zij pleit voor een professionalisering door specialisatie, namelijk door de creatie van een directiefunctie infrastructuur en financiën zoals in bedrijven gangbaar is. Men zou kunnen denken aan een enveloppe voor de scholen voor het creëren van verschillende directeursfuncties. De heer Sannen had gepleit voor een pakket van directie-uren, waarbij de scholen zelf flexibel, eventueel deeltijds, mensen kunnen aanduiden voor een bepaalde specifieke directiefunctie.

Die vragen en suggesties kaderen volgens de minister in het ruimere debat over de herwaardering van het directieambt en het creëren van een middenka-

der. Het idee om een onderscheid te maken tussen een enveloppe voor beleids- en ondersteunende functies en een voor lestijden duikt van tijd tot tijd op en biedt misschien wel interessante perspectieven. Eigenlijk gaat het altijd over hetzelfde thema, namelijk het beleidsvoerende vermogen van scholen en scholengemeenschappen. De minister denkt dat het interessant is als een scholengemeenschap voldoende groot is en één schoolbestuur vormt. Op deze opmerkingen wil hij nu nog niet te diep ingaan omdat hij het verloop van de cao-besprekingen wil afwachten.

2.3.2. Verdere groei naar échte schoolgemeenschappen

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

2.3.3. Meer autonomie voor gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs

Mevrouw *Marie-Rose Morel* stelt dat de minister onderzoekt of de Hogere Zeevaartschool een nieuwe bestuurs- en beheersstructuur kan krijgen. Zij roemt de prestaties van deze school over de afgelopen vier jaar mede omdat dit gebeurde zonder extra middelen. Zij hoopt dat deze school met de nieuwe structuur even slagkrachtig zal kunnen blijven als vandaag. Zij merkt op dat de Hogere Zeevaartschool als enige Belgische speler in haar branche ook studenten uit Wallonië heeft. Zij vraagt wat de minister in dit kader bedoelt met het samenwerkingsakkoord dat hij wil onderhandelen met de Franse Gemeenschap.

– antwoord van de minister

De *minister* verduidelijkt dat hij met de Franse Gemeenschap een samenwerkingsakkoord moet sluiten over de Hogere Zeevaartschool in Antwerpen. Dat is zo geregeld in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De Raad van State dringt bij elk decretaal initiatief inzake de Hogere Zeevaartschool pro memorie aan op een dergelijk samenwerkingsakkoord.

De vorige ministers van Onderwijs hebben een aantal keren geprobeerd om de onderhandelingen over een dergelijk akkoord op te starten, maar zonder veel resultaat. De minister wil een dergelijk akkoord sluiten bij de opmaak van het nieuwe decreet op de Hogere Zeevaartschool, die gepland is voor het volgende kalenderjaar. Zo kan het samenwerkings-

akkoord meteen verwijzen naar de meest actuele toestand. Dat staat duidelijk verwoord in de beleidsbrief.

2.3.4. De regelgeving vereenvoudigen en planlast vermijden

Planlast

Mevrouw *An Michiels* herinnert eraan dat haar fractie en anderen tijdens de bespreking van de beleidsnota 2004-2009 erop gewezen hebben dat er heel wat maatregelen werden voorgesteld om de planlast voor scholen en schoolleiding te verminderen. Dit wordt in de beleidsbrief hernomen. Voor wat haar vraag over de planlast bij leerkrachten betreft, verwees de minister toen naar de oprichting van een werkgroep planlast. Zij vraagt hoe ver het met deze werkgroep staat en of er reeds besluiten zijn getroffen.

– antwoord van de minister

De *minister* beaamt dat de maatregelen die tijdens de bespreking van de beleidsnota 2004-2009 werden voorgesteld om de planlast voor scholen en schoolleiding te verminderen, in de beleidsbrief worden hernomen. Bij de bespreking van de beleidsnota had de minister verwezen naar de oprichting van een werkgroep planlast. Als antwoord op de vraag hoe ver men met deze werkgroep staat en of er reeds besluiten zijn getroffen, verwijst de minister naar het antwoord dat hij heeft gegeven op de vraag om uitleg van mevrouw Berx in de commissievergadering van 27 oktober jongstleden. Hij heeft toen een toelichting gegeven bij de stand van zaken van de werkgroep planlast. Hij heeft ook gezegd dat hij verder zou werken rond dat thema.

2.3.5. Participatie

De heer *Gilbert Van Baelen* vraagt hoe de minister de participatiebarometer, het instrument dat aangeboden wordt om het participatieniveau op schoolniveau in kaart te brengen, concreet tot stand zal brengen. Daarbij vraagt hij ook naar de indicatoren die daarbij zullen gehanteerd worden.

Vervolgens vraagt hij of het Expertisecentrum over participatie dat decretaal werd goedgekeurd maar waarvan de installatie in het verleden werd uitgesteld, in 2006 zal worden opgestart.

Hij vindt in de beleidsbrief ook niets terug over het leerlingenstatuut. Dit was nochtans in het verleden een prioriteit.

De heer *Joris Vandenbroucke* sluit zich aan bij de opmerkingen van heer Van Baelen bij de participatiebarometer. Dit instrument wordt aangeboden met het oog op een dubbel gebruik: enerzijds moet het scholen toelaten het eigen participatiebeleid te evalueren en bij te sturen, anderzijds moet de overheid hieruit de effecten van het participatiedecreet kunnen afleiden. Vermits scholen volledig vrij zullen zijn in het hanteren van dit instrument, vreest hij dat voornamelijk scholen die al een sterke participatiecultuur hebben, daarvan zullen gebruik maken. Daardoor dreigt er een vertekend beeld te ontstaan over hoe het gesteld is met de participatie in het onderwijs.

Ook de heer *Jef Tavernier* vraagt wanneer het Expertisecentrum zal worden opgestart. Voor wat de participatie op school betreft wil hij voor de bepaling van de indicatoren een onderscheid maken tussen de actoren die lange tijd in een school aanwezig blijven, i.c. de leerkrachten en dergelijke, en de actoren die snel wisselen, i.c. de leerlingen. Naast de structuur van inspraakorganen zijn de personen in kwestie immers zelf ook van belang.

Mevrouw *An Michiels* wil zich aansluiten bij de vragen van de vorige sprekers omtrent de participatiebarometer. Bijkomend vraagt zij of dit instrument ook de informele participatie in kaart kan brengen.

– antwoord van de minister

De *minister* bevestigt ten aanzien van de heren Van Baelen en Vandenbroucke dat de participatiebarometer een belangrijk instrument is om op macroniveau een zicht te krijgen op de toestand van het participatiebeleid in de scholen, maar ook om scholen toe te laten hun eigen participatiebeleid te evalueren en bij te sturen. Het instrument dat nu ontwikkeld wordt, zal voor beide doelen bruikbaar zijn en betreft zowel leerlingen-, ouder- als leerkrachtenparticipatie.

De eerste afname van het instrument gebeurde in maart 2005. Eind dit jaar wordt het lopende onderzoek over de participatiebarometer afgerond. Het zou te ver leiden om in te gaan op de verschillende indicatoren die door de onderzoekers werden ontwikkeld. Tegen de lente van 2006 zal er dus een instrument zijn dat zowel de formele als informele participatie meet. Het element informele participatie werd tijdens

de vorige vergadering beklemtoond. Als de werkzaamheden lopen zoals gepland, kan er op basis van de toestand in de scholen een eerste eigenlijke meting gebeuren tijdens het schooljaar 2006-2007.

De minister gaat akkoord met de kritiek dat er geen echte nulmeting zal zijn om het participatiebeleid te evalueren. Hij stipt aan dat er in het kader van dit onderzoek ook richtcijfers ontwikkeld zijn op basis van de situatie in de scholen in maart-april 2005. Die cijfers kunnen als vergelijkingsbasis fungeren bij nieuwe afnamen. Er is dus toch een soort van beginpositie bekend.

De heren Van Baelen en Tavernier drukten hun bezorgdheid uit over het expertisecentrum. Het expertisecentrum werd nog niet opgestart ten gevolge van de krappe budgettaire ruimte op de begroting van 2005 en de uitdrukkelijke wens om bij de besparingen niet te raken aan de middelen die noodzakelijk zijn voor de dagelijkse werking van de scholen. Dat betekent echter niet dat er nog niets gebeurd is om de scholen te ondersteunen in het uitwerken van een participatiebeleid. De Vlaamse Scholierenkoepel kreeg een bijkomende subsidie van 100.000 euro en voert reeds een deel van de ondersteuningsfunctie uit die tot op heden door het steunpunt leerlingenparticipatie werd gerealiseerd. Daarvoor heeft de koepel ook extra medewerkers aangeworven.

Ook de pedagogische begeleidingsdiensten hebben extra steun van de overheid gekregen voor het ondersteunen van de leerlingenparticipatie. De pedagogische begeleidingsdiensten van VSKO, OVSG, GO en POV organiseren fora waar directies, leerkrachten en leerlingen uit basis- of secundaire scholen hun expertise uitwisselen om te werken aan een goede verstandhouding tussen alle schoolactoren. Het initiatief kan ook rekenen op een extra ondersteuning van de overheid via een gedetacheerde leerkracht die deze fora zal coördineren. Op dit ogenblik wordt uitgezocht hoe men aan dit project ook werkingsmiddelen kan toekennen.

De heer Van Baelen vond in deze beleidsbrief geen uitleg over de plannen met betrekking tot het leerlingenstatuut. De minister merkt op dat de passage over de acties die men wil ondernemen om de burgerzin te stimuleren (pag. 55) impliciet verwijst naar het leerlingenstatuut. Het is een bewuste, inhoudelijke keuze om het leerlingenstatuut te koppelen aan de burgerzin. Dit dossier is volgens de minister veeleer een sluitstuk dat er komt van zodra andere decreten,

bijvoorbeeld rond financiering, leren en werken of onderwijscontinuüm, gefinaliseerd zijn. De minister wil niet de indruk wekken dat er nog niets gebeurt rond het leerlingenstatuut. Daarvoor verwijst hij onder meer naar de decreetsgrond voor het schoolreglement in het ontwerp van onderwijsdecreet XVI, alsook naar de voorbereidende werkzaamheden in de VLOR rond oriëntering en overgangen.

– replieken

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt het positief dat de minister werk wil maken van een leerlingenstatuut. Ze vraagt zich af of dit gebeurt in overleg met de minister van Jeugd die hierover initiatieven ontwikkelt in zijn beleidsplan. Ze wil weten of de planning in beide sectoren met elkaar overeenstemt.

De *minister* antwoordt dat hij met minister *Anciaux* heeft afgesproken dat er daarover overleg zal worden gepleegd. De idee van een leerlingenstatuut kan volgens hem niet los gezien worden van een bepaalde visie op jeugdbeleid.

De heer *Ludo Sannen* vraagt of een dergelijk statuut kan gekoppeld worden aan een rechtspositie. De *minister* antwoordt dat een statuut samenhangt met een rechtspositie. Toch heeft hij in zijn beleidsnota reeds gesteld dat hij op zijn hoede is voor een overdreven juridisering.

2.3.6. *Verantwoording en verstrekken van beleidsrelevante informatie*

Economische boekhouding

De heer *Jef Tavernier* vraagt in hoeverre de scholen reeds specifieke bepalingen hebben gekregen vanuit de onderwijskoepels die voldoen aan de regels van de dubbele boekhouding om aldus te voldoen aan de vzw-wetgeving. Hij vraagt of het wel de moeite was om specifieke bepalingen toe te laten.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de Steinerscholen en de scholen aangesloten bij het VSKO en de FOPEM specifieke bepalingen hebben ontvangen. Eerlang wordt een besluit hierover goedgekeurd in de Vlaamse Regering zodat de scholen vanaf 1 januari 2006 binnen een correct juridisch kader kunnen werken. Wel

moeten er nog afspraken worden gemaakt over de wijze waarop sommige boekhoudkundige gegevens eventueel kunnen worden gebruikt als beleidsrelevante informatie. Het voorbeeld van de hogescholen, die een erg open boekhouding voeren, kan hier inspirerend werken.

Scholen een informatierijke omgeving aanbieden

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat de minister voor de verdere uitbouw van het systeem van periodieke peilingen een ambitieuze planning klaar heeft. Hij vraagt of deze planning ter beschikking kan gesteld worden.

Verder vraagt hij hieromtrent hoe men tot de nodige parameters is gekomen, hoe men deze parameters zal evalueren en hoe een dergelijke peiling praktisch wordt opgezet. Is het de bedoeling om van daaruit te komen tot een vorm van intern kwaliteitssysteem in het secundair onderwijs? Algemene peilingen zijn ook moeilijk te realiseren. Scholen zijn zeer divers. De scholen een spiegel voorhouden is positief, maar men moet in een spiegel kunnen kijken die een vergelijkend mogelijk maakt. De opmaak van duidelijke parameters is dan ook zeer belangrijk.

Hij werpt op dat de minister enerzijds wel pleit voor peilingen, maar anderzijds eerder stelde dat oriëntatieproeven – die ook een vorm van peilingen zijn – moeilijk veralgemeenbaar zijn. Hij vraagt hoe beide dan tegenover elkaar zullen staan. In diezelfde zin vraagt hij hoe de peilingen zich zullen verhouden tot de taalproeven. Staan beide los van elkaar?

Een andere opmerking van de heer *Van Baelen* bij het systeem van peilingen betreft de optie van de minister om de leerlingenkenmerken te koppelen aan de resultaten van de peilingen. Hij vraagt hoe men daarbij de link zal leggen met de GOK-indicatoren.

Tot slot stelt de heer *Van Baelen* dat het doel, namelijk komen tot zelfevaluatie door de scholen zelf, in relatie komt met de inspectie. Wordt daarmee dan gesleuteld aan een kwaliteitszorgsysteem zoals bijvoorbeeld de visitatiecommissies in het hoger onderwijs? Ook die commissies houden vanuit een peiling een bepaalde spiegel voor die duidelijkheid biedt aan de instellingen.

Mevrouw *Sabine Poleyn* vraagt of het voorstel van de peilingen om te komen tot een informatierijke

omgeving het resultaat is van gesprekken met het middenveld en/of van onderwijskundig onderzoek, zoals evaluaties van de evaluatiesystemen. Heel wat scholen doen immers reeds aan zelfevaluatie, scholen worden door universiteiten en dergelijke bevraagd enzovoort. Zij vraagt naar een overzicht van wat er vandaag daaromtrent reeds bestaat en wat de scholen daarvan ontvangen. Mevrouw Poleyn is voorstander van peilingen als men daarmee de scholen een spiegel kan voorhouden, maar vraagt zich af of er dan nog wel nood is aan bijkomend onderzoek.

Ook zij vraagt of de planning die tot 2018 zou lopen, ingezien kan worden. Zij veronderstelt dat het gaat over secundair onderwijs, maar vraagt of het eventueel ook zou gaan over basisonderwijs. Het is voor haar ook niet duidelijk wat de minister onder ‘periodiciteit’ verstaat of wat hij bedoelt met “het opnemen van een rijke variatie aan toetsen op verschillende leergebieden”. Een omschrijving als ‘rijke variatie’ doet vermoeden dat leerlingen van een school die deel uitmaakt van de steekproef, voor een aantal eindtermen die peilingen zullen moeten doorworstelen. Zij vreest dat dit hen zal overkomen als een extra examen.

Een peiling doet mevrouw Poleyn denken aan vragen op papier. Daardoor dreigt dit alleen cognitieve zaken te meten. Zij vraagt hoe andere vaardigheden en houdingen in een dergelijke peiling kunnen opgenomen worden. Zij leest in de beleidsbrief dat de minister zeker niet wil komen tot centrale examens. Daarmee wil men vermijden dat wat men in de peilingen vraagt, morgen de leerstof zal worden. Zij vraagt hoe men dit kan voorkomen.

Als socioloog is de spreker ervan overtuigd dat een koppeling aan de leerlingenkenmerken, niet mogelijk is onder de vorm van toevallige steekproefpeilingen. Volgens haar kan alleen sociaal wetenschappelijk onderzoek die relatie op een valabele manier duiden. Zij verwijst ten slotte naar de opmerkingen van de VLOR bij de peilingtoetsen.

Voor de heer *Jef Tavernier* is de term ‘peilingen’ slecht gekozen. Een peiling geeft aan dat men een onderzoek doet op een bepaald moment. Een school biedt een onderwijs- en opvoedingsproces aan. Daarbij kan het succes enkel bepaald worden als men kijkt naar de beginsituatie, waarvan men vertrokken is. Alleen op die manier kan men nagaan of men in zijn onderwijsopdracht geslaagd is. Een momentopname biedt enkel het eindresultaat dat manipuleerbaar is.

Mevrouw *An Michiels* sluit zich voor haar vraagstelling over de peilingen aan bij de vorige sprekers.

De heer *Robert Voorhamme* begrijpt niet dat er over de intentie van de peilingen wordt gediscussieerd. De grote nieuwigheid is duidelijk: de peilingresultaten worden gekoppeld aan de school- en leerlingenkenmerken. Hij refereert daarbij naar het zogenaamde PISA-onderzoek. Daaruit blijkt dat met eenzelfde leerlingenpopulatie er zeer uiteenlopende prestaties inzake leervorderingen kunnen gemeten worden.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt met betrekking tot het aanbieden van een informatierijke omgeving aan de scholen, dat een eerste discussiepunt de afweging is tussen peilingtoetsen en oriëntatieproeven. De minister stelt dat men rekening dient te houden met de finaliteit. Oriëntatieproeven geven een terugkoppeling van resultaten op het individuele leerlingen- of studentenniveau. Bij de peilingen is dat niet het geval. Peilingen zijn niet bedoeld om individuele leerlingen te beoordelen. Ze spelen ook geen enkele rol in attestering of oriëntering. De informatie die peilingen opleveren, situeert zich in eerste instantie op het macro- of systeemniveau, namelijk het Vlaamse onderwijssysteem. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om die informatie ook te gebruiken om feedback te geven aan scholen.

Verschillende leden gingen in op het thema van de langetermijnplanning met betrekking tot de peilingproeven. De overheid moet een accuraat zicht hebben op de kwaliteit van het Vlaamse onderwijssysteem. Kwaliteitszorg is een omvattend systeem dat zich op verschillende niveaus situeert. Peilingen vormen daarvan slechts een onderdeel en kunnen pas goed werken indien ze in het geheel van de kwaliteitszorg een duidelijke en afgebakende plaats bekleden.

Peilingen hebben dus slechts een relatief belang. Dat betekent niet dat ze onbelangrijk zijn, wel dat ze slechts zinvol zijn binnen een totaalvisie op kwaliteitszorg. Peilingen zullen nooit de doorlichtingen kunnen vervangen. Ze kunnen ook niet in de plaats treden van zelfevaluatieprocessen. Ze zijn echter uiterst belangrijk om de output in het oog te houden op macro- en op mesoniveau. Dat is tot nu toe te weinig gebeurd. In de toekomst zal dat niet alleen frequenter gebeuren, maar ook verbeteren.

Op de opmerkingen over de steekproef, over het verklarende verhaal en over de technische vragen omtrent de peilingen zal de minister niet ingaan bij de bespreking van de beleidsbrief. Hij wil dat opnieuw ter sprake brengen wanneer er een verder doorgedreven ontwikkeling is op die beleidslijnen.

Het is voor de overheid belangrijk te weten welk percentage van de leerlingen de eindtermen haalt of hoe Vlaanderen scoort in een internationale vergelijking zoals PISA. Nog interessanter wordt het wanneer meer diepgaande analyses de onderlinge verschillen tussen scholen of leerlingen kunnen blootleggen. Dat is nu net wat het departement volop aan het voorbereiden is door het opstellen van een langetermijnplanning en door intern en extern overleg.

Bij een dergelijk systeem van peilingen komt zeer veel kijken. De toetsen moeten ontwikkeld worden via wetenschappelijk onderzoek. Na oplevering van het toetsinstrumentarium kan men overgaan tot afname van de toetsen op een grotere schaal. De langetermijnplanning waarnaar mevrouw Poleyn en de heer Van Baelen verwijzen, voorziet in toetsen, zowel voor het secundair onderwijs als voor het basisonderwijs. De minister heeft van het departement een nota gekregen die een soort van leidraad biedt voor planning en begrotingsopmaak. De nota mag echter niet gebruikt worden om scholen nu al voor te bereiden op eventuele toekomstige peilingen. Het zal er op aankomen om alle mogelijke neveneffecten van de peilingen, zoals 'teaching to the test', te voorkomen.

Bij de planning moet men met verschillende ontwikkelingen rekening houden: internationale ontwikkelingen, agenda's van internationale peilingen, ontwikkelingen in Vlaanderen, draagkracht van scholen en haalbaarheid vanuit technisch-wetenschappelijk standpunt. Het is bijvoorbeeld eenvoudiger om een peilingtoets wiskunde te ontwikkelen dan een toets praktische vaardigheden wereldoriëntatie of een toets muzische opvoeding. Er wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie. Men moet zich echter ook bewust zijn van de grenzen van het toetsbare. Bepaalde eindtermen veronderstellen vaardigheden of kennis die niet met gestandaardiseerde toetsen kunnen worden gemeten. Peilingen kunnen slechts een onderdeel zijn van een omvattend systeem van kwaliteitszorg. Peilingen zijn geen leerlingvolgsystemen. Door de periodiciteit zal men de evoluties op macroniveau beter kunnen zien. De minister is bijvoorbeeld erg benieuwd of het globale Vlaamse resultaat op percentberekening, gemeten met exact

dezelfde toets en bij een vergelijkbare steekproef, er bij een volgende afname anders zal uitzien.

Mevrouw Poleyn had gevraagd of de commissie de planning van de peilingsproeven tot 2018 kan inzien. De minister zal dat document van zodra het afgerond is, aan de leden laten bezorgen.

Mevrouw Poleyn wilde ook weten wat bedoeld wordt met de term 'periodiciteit'. Ze veronderstelt dat de leerlingen van een school die deel uitmaakt van de steekproef, voor een aantal eindtermen die peilingen zullen moeten doorworstelen. De minister benadrukt dat de peilingproeven niet bedoeld zijn als extra examens. Ze hebben veeleer als doel na te gaan in welke mate de eindtermen en de minimaal te realiseren onderwijsdoelen ook werkelijk worden behaald. Het is zeker niet de bedoeling er individuele leerlingen op af te rekenen. De overheid wil een beeld krijgen op macroniveau en op het niveau van de school. Men kan voorkomen dat de peilingen extra examens worden door niet af te stappen van de realisatie van leerplannen als kwaliteitseis voor scholen. Realiseert men de leerplandoelstellingen, dan realiseert men de eindtermen die er op herkenbare wijze in verwerkt zijn. Bovendien kunnen scholen hun resultaten maar herkennen binnen een reeks van gelijkaardige anoniem gemaakte scholen.

Mevrouw Poleyn had gevraagd of er wel nood was aan bijkomend onderzoek. De minister denkt van wel. Hij verwijst naar de peilingproef rond informatieverwerving en -verwerking in de eerste graad secundair onderwijs, waarvan de resultaten bekendgemaakt werden begin 2005. Vlaanderen heeft daarop geen schitterende resultaten behaald, maar dat was meteen ook een signaal. De minister denkt dat dergelijke signalen ook op andere terreinen noodzakelijk zijn.

De heer Van Baelen had gevraagd hoe men de scholen een spiegel kan voorhouden. De minister stelt dat het in de huidige context praktisch en budgettair niet haalbaar is om alle scholen te laten deelnemen aan de peilingen. Scholen die wel deelnemen, ontvangen hun resultaten op de toetsen en kunnen zichzelf situeren in de groep van deelnemende scholen. In de toekomst zullen scholen zich hopelijk kunnen positioneren ten opzicht van scholen met gelijkaardige kenmerken. Ze zullen bijvoorbeeld kunnen vaststellen dat ze beter of slechter scoren dan scholen met eenzelfde zogenaamd moeilijk leerlingenpubliek. Dat kan de motor zijn van een leerproces waarbij scholen zich afvragen

waarom ze iets belangrijk vinden, hoe de school het doet en hoe het komt dat ze het beter of slechter doet dan gelijkaardige scholen. Leren begint bij zelfreflectie. Of een school al dan niet tot leren komt, zal afhangen van haar beleidsvoerend vermogen.

De minister is ervan overtuigd dat peilingen ook relevant zijn voor de scholen die niet in de steekproef zitten. Bij de peilingen wordt gemeten in welke mate de leerlingen beantwoorden aan een inhoudelijk criterium, namelijk de beheersing van de eindtermen. Men meet of een leerling of een groep van leerlingen een specifieke doelstelling heeft bereikt. Dat heeft een sterker informatief gehalte dan het bepalen van iemands relatieve positie. Stel dat uit de peiling blijkt, zoals enkele jaren geleden het geval was, dat Vlaamse leerlingen over het algemeen moeite hebben met percentberekening, dan leert ook een niet-deelnemende school daar iets uit. Deze informatie over de gemiddelde Vlaamse leerling kan ook een proces van reflectie in gang zetten. Scholen kunnen nagaan of de eigen leerkrachten ook problemen signaleren op dat punt, hoe ze dat aanpakken en hoe ze het anders en beter kunnen doen.

Wanneer men in de toekomst nog meer schoolkenmerken verzamelt, kan dat informatieve gehalte nog stijgen. Als de onderzoekers bij de peiling biologie vaststellen dat leerlingen van leerkrachten die veel praktische oefeningen inbouwen in hun lessen, beter scoren, dan tilt dat het zelfreflectieproces al op een concreter niveau. Men kan zich de vraag stellen of er voldoende aandacht is voor praktische proeven, of dat moet worden geëvalueerd en of de lokalen anders kunnen worden ingericht. Wanneer men kenmerken van scholen en leerprocessen kan aanduiden die leiden tot betere leerresultaten bij de leerlingen, kunnen de resultaten van de peilingen de scholen dus stimuleren om aan verbetering en vernieuwing te werken.

Om het systeem van peilingen relevant te maken voor de scholen die niet in de steekproef zitten, wordt momenteel zowel op het departementaal niveau als in de onderzoekswereld heel wat voorbereidend werk verricht. Binnenkort start in Vlaanderen trouwens een onderzoeksproject voor de ontwikkeling van een dergelijk schoolfeedbacksysteem. De overheid dient na te gaan in welke mate de feedback over de peilingen ook hierin een plaats kan krijgen.

De heer Van Baelen had vragen gesteld over de verhouding tussen peilingen en taaltoetsen. De minister benadrukt dat een goede beheersing van de instruc-

tietaal prioritair is. Daarom overweegt hij een veralgemening van de taaltoetsen. Dat is echter nog niet beslist. Tegen de zomer 2006 verwacht hij de resultaten van een haalbaarheidsstudie rond de taaltoetsen. Deze studie zal onder meer de verschillende functies van taaltoetsen helder onderscheiden. Taaltoetsen kunnen worden gebruikt om de taalkennis van leerlingen op cruciale momenten van hun schoolloopbaan in kaart te brengen. Ze kunnen de beginsituatie bepalen en individuele vorderingen opvolgen. Ze kunnen leiden tot een diagnose van tekorten en van de oorzaken daarvan, in functie van remediëring. Ze kunnen helpen om een globaal beeld te krijgen van de populatie van een school bij in- of uitstroom. De resultaten kunnen ook bijdragen tot de ontwikkeling van een taalbeleid op school. De overheid wil via de taaltoetsen een beeld krijgen van de taalvaardigheid van een populatie op systeemniveau om haar taalbeleid eventueel te kunnen bijsturen. Een dergelijk gebruik van taaltoetsen veronderstelt een afname bij alle leerlingen die zich op een relevant moment in hun schoolloopbaan bevinden.

Toetsen kunnen heel verschillende finaliteiten hebben. Het kan gaan om een evaluatie. Toetsen kunnen ook betrekking hebben op het individu of op het systeem, een beginsituatie in kaart brengen of een diagnose scherp stellen. De vraag die de overheid aan de onderzoekers stelt is of bepaalde instrumenten verschillende van die functies gelijktijdig kunnen vervullen.

2.3.7. Scholen in hun kwaliteit ondersteunen

Kwaliteit bewaken

De heer *Jef Tavernier* merkt op dat de onderwijsinspectie in het kader van de hervorming van de administratie als gevolg van 'Beter Bestuurlijk Beleid', verzelfstandigd zal worden. Hij vraagt of deze dienst het instrument van de doorlichting blijft of niet. Zal de minister deze autonome entiteit die rechtstreeks afhankelijk is van de minister, andere opdrachten gaan toevertrouwen of ze als instrument voor andere zaken inzetten?

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt op de vraag naar meer informatie over de inspectie, onder meer in het kader van de hervormingen van Beter Bestuurlijk Beleid

(BBB), dat de inspectie niet onder de hervorming in de Vlaamse administratie valt. Ze zal een verzelfstandigde structuur aannemen, sui generis, buiten BBB, maar wel geïntegreerd ten opzichte van BBB. Deze zelfstandige entiteit zal rechtstreeks afhangen van de minister van Onderwijs.

De kerntaken van de inspectie zullen bij decreet worden vastgelegd. Om vlot te kunnen inspelen op de actuele ontwikkelingen en de noden van het terrein zal het ook mogelijk zijn om via de beleidsovereenkomst additionele taken of projecten toe te kennen aan de inspectie. De specifieke afspraken rond deze taken of projecten, waaronder ook de financiële afspraken, zullen verder uitgeklaard worden.

Het is niet de bedoeling het systeem van de doorlichting grondig te veranderen. De principes blijven dezelfde, maar men wil een meer gerichte doorlichting, die beter aansluit bij de specifieke kenmerken van de school en haar omgeving. De zelfevaluatie van scholen zal een belangrijke rol spelen, op basis van de interne kwaliteitszorg van de scholen en van een risicoanalyse. Dergelijke veranderingen moeten degelijk onderbouwd en grondig voorbereid worden. Eventuele decretale veranderingen zullen daarom stapsgewijs en doordacht moeten worden doorgevoerd.

2.4. Loopbanen van leraren

De heer *Gilbert Van Baelen* veronderstelt dat er over dit thema nog uitvoerig op een aantal punten zal worden ingegaan bij de bespreking van het decreet op de lerarenopleiding. Hij brengt aan dat de beleidsbrief vooropstelt dat samenwerking noodzakelijk is om versnippering en zinloze concurrentie tegen te gaan. Hij stelt vast dat de teksten rond het toekomstige decreet lerarenopleiding vooral gericht zijn op het niveau van de associaties. Hij vraagt zich af of er in de toekomst ook een lerarenopleiding zal kunnen worden georganiseerd in een samenwerkingsverband tussen associaties.

Het is de bedoeling dat de mentoren een rol zouden gaan spelen in het kader van de lerarenopleiding. Uit de cijfers blijkt evenwel dat er een grote uitstroom is van jonge leerkrachten. De heer Van Baelen denkt dat die uitstroom nu niet groter is dan vroeger. Er zijn altijd periodes geweest van grote en van minder grote uitstroom. De minister wil het vanaf januari mogelijk maken om mentoren in te zetten voor de begeleiding van jonge leerkrachten. Hij maakt daarvoor ook middelen vrij in de begroting. De heer Van

Baelen vraagt zich af of dat de uitstroom wezenlijk zal beïnvloeden. Nog andere factoren beïnvloeden de uitstroom, onder meer het feit dat jonge leerkrachten worden ingezet voor korte opdrachten, in verschillende scholen en met verschillende uren. De heer Van Baelen wil weten wat de betekenis zal zijn van dat mentorschap, uitgedrukt in een aantal uren per school.

Hij heeft ook vragen bij de evenredige arbeidsparticipatie. Hij kent een aantal jonge alloctonen die een lerarenopleiding hebben gehad en die in het onderwijs niet aan de bak komen, wat hij ten zeerste betreurt. Hij zou de cijfers willen kennen over het aantal afgestudeerde alloctonen en autoctonen en over het aantal onder hen dat effectief een job vindt in het onderwijs. Allochtone leerkrachten hebben immers een voorbeeldfunctie binnen de eigen gemeenschap. Aan de hogescholen worden er hier en daar goede initiatieven ontwikkeld, maar soms ook weer afgebouwd. De Katholieke Hogeschool Limburg heeft haar driejarig project moeten stopzetten. Toch zijn dergelijke initiatieven noodzakelijk voor het realiseren van een evenredige arbeidsparticipatie. Op het afnemende veld bestaat er blijkbaar een zekere schroom. Hij vraagt zich af hoe men daarin enige beweging kan brengen. Binnen de allochtone gemeenschap heeft dit namelijk een negatieve voorbeeldfunctie.

De minister was oorspronkelijk van plan om de vervangingspool te beperken tot bepaalde regio's en knelpuntvakken. Uiteindelijk was iedereen het eens over de afschaffing ervan. De minister heeft dan een aantal maatregelen genomen om de afschaffing van de vervangingspool op te vangen. Nu leest de heer Van Baelen evenwel dat de vakbonden dat betreuren. Hij wil weten hoe de minister daarop reageert.

De heer *Ludo Sannen* vindt deze beleidsbrief erg ambitieus. Over de meeste maatregelen moet er immers worden onderhandeld. Hij denkt aan de modernisering van het personeelsbeleid, de inzetbaarheid en de functiebeschrijving. De commissie Onderwijs is er al lang van overtuigd dat een soepeler personeelsbeleid mogelijk moet zijn. Dat kan de inzetbaarheid en de taakdifferentiatie beïnvloeden. Hij begrijpt dat de minister de aanpassing van de anciënniteitsregeling mee wil opnemen in de cao-bespreking. Deze aanpassing is echter noodzakelijk als men werkelijk zij-instromers wil aantrekken, in de eerste plaats als praktijkleraren.

Hij sluit zich aan bij de opmerking van de heer Van Baelen over differentiatie. Hij hoopt dat het Vlaams

Parlement in het kader van de huidige hoorzittingen bepaalde stappen zou kunnen zetten, dat het bijvoorbeeld aanbevelingen zou formuleren. Dat zou de situatie gemakkelijker maken voor het beleid. In datzelfde kader wil hij weten of men enig zicht heeft op de evolutie van de man-vrouwverhouding die enkele jaren geleden herhaaldelijk aan bod is gekomen in deze commissie. De vervrouwelijking van het onderwijs, en zeker van het basisonderwijs, is volgens hem niet gezond. Op dit ogenblik is de lerarenloopbaan blijkbaar iets aantrekkelijker geworden, zodat er misschien verandering is gekomen in die verhouding.

De heer *Robert Voorhamme* stelt dat het voor de democratisering van het onderwijs van cruciaal belang is dat de verhoudingen binnen het lerarenkorps de verhoudingen binnen de samenleving zouden weerspiegelen. Een verbetering van de lerarenopleiding is volgens hem noodzakelijk. Hij stelt echter vast dat de participatiegraad van allochtone studenten erg verschilt naargelang de studierichting. Er blijkt een probleem te zijn met de perceptie van bepaalde beroepen binnen de allochtone gemeenschappen. Men moet nagaan waaraan dat gelegen is. Als men die perceptie niet kan veranderen, zullen de inspanningen van de lerarenopleidingen niet tot het gewenste resultaat leiden. Het onderwijs is hiervoor mede verantwoordelijk in het kader van de brede school, waarbij men de wereld buiten de school meer op de school wil betrekken. Het onderwijs is echter niet de enige verantwoordelijke.

Een van de grote problemen van het onderwijssysteem is volgens hem het ontbreken van een emotionele band tussen het lerarenkorps en de allochtone gemeenschap waarover de leerkrachten weinig know-how hebben. Toen er in de jaren '50 een democratiseringsproces op gang kwam in het onderwijs, kozen heel wat arbeiderskinderen volgens hem voor een opleiding tot leerkracht. Soms was dat een opstap om nog verder te gaan. Daardoor hadden veel leerkrachten spontaan begrip voor de situatie van de leerlingen. Dat is volgens hem een belangrijk element geweest in de democratisering van het onderwijs. Een toename van het aantal allochtone leerkrachten is volgens hem zeer belangrijk in de huidige situatie. Daarom moet men nagaan wat de allochtone gemeenschappen zo terughoudend maakt om te kiezen voor het beroep van leraar.

Mevrouw *Anissa Tamsamani* is het eens met het standpunt van de heer Voorhamme dat de mentaliteit binnen de allochtone gemeenschap een rol speelt.

Ze wil dat echter nuanceren. Ze denkt dat men de instroom van allochtonen in de lerarenopleidingen kan bevorderen als men een perspectief kan bieden op een baan als leerkracht. Ze denkt dat het weinig zin heeft om aan een opleiding te beginnen als de kansen op werk minimaal zijn.

Inzake de evenredige arbeidsparticipatie van minderheden in het onderwijs verwijst ze naar de minimale richtlijnen voor een actieplan en naar het voortgangsrapport, waarvan sprake was in de beleidsnota. In de beleidsbrief vindt ze dat echter niet terug.

De heer *Kris Van Dijk* stelt vast dat er in de beleidsbrief, in het kader van de taakdifferentiatie, verschillende onderwijsgerelateerde taken worden opgesomd, zoals stagebegeleider, mentor, zorgcoördinator en graadverantwoordelijke. Hij vindt daar echter ook de term 'veiligheidsverantwoordelijke' terug. Hij is het ermee eens dat deze opdracht in de scholen vervuld dient te worden en meent te weten dat een school een fulltime veiligheidsverantwoordelijke dient te hebben per 1600 leerlingen. Hij vraagt zich echter af of dit een gepaste taakdifferentiatie is voor het onderwijzend personeel.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* stelt vast dat er op dit ogenblik een pakketje uren is voor de mentoren die de beginnende leerkrachten moeten begeleiden. Ze meent dat het beschikbare uren aantal op dit ogenblik te klein is om zinnig werk te kunnen verrichten. Ze geeft het voorbeeld van een scholengemeenschap in het Meetjesland, met vijf scholen en ongeveer vijfhonderd personeelsleden. Met de tien voorziene uren kan de mentor zijn taak niet tot een goed einde brengen, meent ze. Ze denkt dat de begeleiding van jonge leerkrachten misschien beter toevertrouwd wordt aan de vakwerkgroepen. Ze stelt dat de directie een echt personeelsbeleid moet voeren. Over het algemeen krijgen de jonge leerkrachten de restanten van de opdrachten. Soms worden ze ook klastitularis, wat zeker niet bevorderlijk is als men optimaal met zijn vak wil bezig zijn. Ze is niet gewonnen voor het idee dat het volstaat als de jonge leerkrachten tachtig procent van de opdracht uitvoeren. Men moet de leerkrachten inpassen in een realistische arbeidssituatie. Starten in het onderwijs is een opdracht waarvoor men zich ten volle moet inzetten, maar de directies moeten zorgen voor goede omstandigheden.

Ze veronderstelt dat de opleidingsbanen voor zij-instromers aan bod zullen komen bij de bespreking van het decreet over de lerarenopleiding. Ze vraagt

zich af of het de bedoeling is dat zij-instromers zonder enige opleiding voor de klas kunnen staan. Daar zou ze grote bedenkingen bij hebben. De heer *Gilbert Van Baelen* begrijpt ook niet goed hoe hij de tekst van de beleidsbrief daaromtrent moet interpreteren. Op dit ogenblik is het mogelijk een GPB-opleiding te volgen en ondertussen al les te geven. Uit de tekst van de beleidsbrief maakt hij op dat zulks in de toekomst niet meer kan. De zij-instromers krijgen een opleidingsbaan en zullen een bekwaamheidsbewijs behalen als ze afstuderen.

– antwoord van de minister

De minister zegt dat hij het thema evaluatie wil bespreken met de vakorganisaties en met de koepels in het kader van het cao-overleg. Hij vindt dat men tot een daadwerkelijke evaluatie moet komen, uiteraard op basis van functieomschrijvingen. Uiteraard horen de rechten van de verdediging daarbij. De minister streeft naar een eenvoudige en hanteerbare benadering voor het onderwijs. De schooldirecties hebben immers niet de tijd voor gedetailleerde en bureaucratische functiebeschrijvingen. Hij meent dat men de functieomschrijvingen en de evaluaties niet overal aan dezelfde kadans en volgens eenzelfde methodiek moet opleggen. De scholen die dat wensen, zouden binnenkort wel in staat moeten zijn om over te gaan tot een evaluatie waaraan gevolgen verbonden worden.

Op de opmerking van de heer *Van Baelen* antwoordt de minister dat het niet de bedoeling is het territorium op een administratieve wijze te verdelen over verschillende actoren zoals GPB, hogescholen en universiteiten. Hij denkt dat het beter is om te streven naar samenwerkingsverbanden tussen die actoren, per associatie. Over de vraag of het in een regio waar meer dan één associatie actief is, mogelijk moet zijn om over de associaties heen samen te werken, is er nog geen debat geweest.

Het systeem van de mentoren voor beginnende leerkrachten is een project dat slechts op een derde van de scholen voor middelbaar onderwijs van toepassing is. Daar waar er een dergelijk project is, is er een uur voor 2,3 voltijdse beginnende leerkrachten. Dat is volgens de minister niet zo weinig. In het voorbeeld van de voorzitter gaat het om tien uur voor een scholengemeenschap. Daarmee kan men wel iets doen voor de beginnende leerkrachten, want die zijn over het algemeen niet zo talrijk. Op zichzelf zal deze maatregel volgens hem de uitstroom van jonge leerkrachten niet verminderen. Geen enkele maatregel is daartoe trouwens in staat. Er is een geheel van maat-

regelen nodig dat vooral zal moeten steunen op een meer doorgedreven aandacht voor de praktijk in de lerarenopleiding. Men moet vooral de praktijkshock verminderen, zeker bij de licentiaten. Dat moet aangepakt worden bij de hervorming van de lerarenopleiding.

De tekst over de opleidingsbanen is niet in strijd met de opvattingen van de minister daaromtrent. Een opleidingsbaan geeft de kans om, tijdens de eerste baan, praktijkervaring op te doen in het onderwijs. De opleidingsbanen zijn gericht op mensen die, op basis van hun theoretische kennis of van kwalificaties of competenties die daarmee gelijkgesteld worden, in staat geacht worden om te beginnen aan een opdracht als leerkracht. Deze mensen moeten in staat zijn om het vereiste diploma te halen dankzij de opleidingsbaan. Ze moeten wel goed begeleid worden binnen de lerarenopleiding en in de school. Dat gebeurt nu ook al, en mits een goede bewaking is dat volgens de minister ook verantwoord. De betrokkenen hebben echter ten eeuwigden dage een ander diploma en zijn daardoor gehinderd in hun loopbaanontwikkeling. Nu wordt er een omkadering gecreëerd en krijgt men uitzicht op een diploma, waardoor men benoemd en volwaardig betaald kan worden. Als een zij-instromer tijdens zijn praktijkervaring niet meteen geld kan verdienen, zal er geen enkele zij-instromer zijn. De minister is het wel eens met de voorzitter en met de heer *Van Baelen* dat de concrete uitwerking moet worden bekeken bij de bespreking van het decreet lerarenopleiding.

Hij hecht veel belang aan de mogelijkheid om de integratie van allochtonen in de samenleving te bevorderen via het onderwijs door aandacht te besteden aan de instroom en de doorstroom van allochtonen in de lerarenopleiding. Hij is het ermee eens dat het een sleutel is voor de integratie van allochtonen in de samenleving. Hij heeft hierover al informele gesprekken gehad met verantwoordelijken in het onderwijs. Het decreet lerarenopleiding moet een gelegenheid zijn om dat maatschappelijk debat te voeren. De minister wacht ook op initiatieven uit het onderwijs zelf. Het onderwijs moet een aantal hinderpalen overwinnen. Als men een moslim aan een lerarenopleiding laat beginnen, moet men ook kunnen zeggen in welke school of in welk net hij of zij werk kan vinden. Dat is blijkbaar niet evident.

De man-vrouwverhouding, een ander aspect van diversiteit, is de voorbije vijf jaar nauwelijks veranderd. De minister laat in het midden of dat goed of slecht nieuws is.

Op de opmerking van de heer Van Dijck over de taakdifferentiatie van leerkrachten antwoordt de minister dat hij een functie als veiligheidsverantwoordelijke zeker niet vooraf wil uitsluiten voor een leerkracht. In de beleidsbrief werd een exhaustieve lijst gegeven om aan te tonen dat die taakdifferentiatie nogal ruim wordt opgevat.

De minister besluit dat de inhoud van de beleidsbrief moet worden geconcretiseerd in decreten. Hij hoopt zo snel mogelijk een voorontwerp van decreet te realiseren rond de hervorming van de lerarenopleiding.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* merkt op dat ook het katholieke net tot het einde van de jaren '90 een afnemer was van islamleerkrachten. In Limburg werd in 37 katholieke scholen islamonderricht gegeven, maar nu wordt dat drastisch afgebouwd. Het gevolg is dat de toegang tot die scholen moeilijk geworden is voor de moslimgemeenschap, terwijl dat gedurende tien of vijftien jaar geen probleem was. Dat ligt niet aan de inrichtende machten, maar aan de bisschoppenconferentie.

De *minister* zegt dat los daarvan de vraag moet gesteld worden hoe men tegenover een moslimleerkracht staat, zelfs als die wiskunde geeft. Hij meent dat het hele onderwijsveld zich daarover moet bezinnen. Als er op dat vlak geen vooruitgang wordt geboekt, heeft het niet veel zin om jonge allochtonen te adviseren om met een lerarenopleiding te beginnen. De minister heeft hierover al een aantal informele gesprekken gehad.

De heer *Kris Van Dijck* repliceert dat hij er vooral problemen mee heeft dat de onderwijzmensen ook allerlei taken moeten vervullen die niet zijn opgelegd door het departement Onderwijs. Hij stelt dat Onderwijs hiervoor zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, ook op financieel vlak.

3. Het onderwijsbeleid verbreden en verdiepen

3.1. Onderwijsvernieuwing

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.2. Zorgen voor de talentontwikkeling van alle jongeren

3.2.1. Een zorgzame school voor elk kind en elke jongere

Het verhogen van de deelname aan onderwijs van alle kleuters

De heer *Gilbert Van Baelen* leest in de beleidsbrief dat de minister in het najaar van 2005 een nota aan de Vlaamse Regering zal voorleggen over de participatie aan het kleuteronderwijs. Hij vraagt wat de stand van zaken is van deze nota vermits het ondertussen al bijna december is. Bovendien is er reeds heel wat discussie geweest over de verlaging van de leerplichtleeftijd tot vijf jaar.

De minister zal een sensibilisatiecampagne opzetten om ouders ertoe te bewegen hun kind in het kleuteronderwijs in te schrijven en hen het belang van regelmatig schoolbezoek te doen inzien. In dit kader zullen informatieve folders worden verspreid. De heer Van Baelen is van mening dat folders niet het meest geschikte communicatie-instrument zijn om de specifieke doelgroep efficiënt te bereiken. Die doelgroep kan beter via Kind en Gezin, het OCMW, de inburgeringstrajecten, en dergelijke benaderd worden. Hij vraagt wat de campagne zal inhouden.

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat haar fractie geen voorstander is van een verlaging van de leerplicht, alhoewel er toch participatieverhogende maatregelen moeten genomen worden. Ook zij is met de heer Van Baelen van mening dat de voorgestelde sensibilisatiecampagne niet het verhoopte succes zal hebben. De doelgroep die men wil bereiken, is niet gevoelig voor een communicatiemiddel als folders. Het is belangrijker in te zetten op mensen die een begeleidende rol hebben in die gezinnen. Vanuit de wetenschap dat Kind en Gezin bij deze gezinnen verplichte tussenkomen doet, vraagt zij of Kind en Gezin op het vlak van participatie in het onderwijs een rol kan spelen.

In dit kader vraagt mevrouw Helsen ook of scholen en CLB's geen toegang zouden kunnen krijgen in het dossier dat door Kind en Gezin wordt opgemaakt en opgebouwd. Dat dossier bevat heel wat informatie die relevant kan zijn voor de verdere schoolloopbaan, bijvoorbeeld voor kinderen die veel ondersteuning nodig hebben. Dit dossier zou aanvullend kunnen

zijn op het leerlingvolgsysteem in het onderwijs en het medisch dossier bij de CLB's.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de participatie aan het kleuteronderwijs in Vlaanderen zeer hoog is. Dit moet dan ook voor het beleid het uitgangspunt vormen. Die hoge participatie vormt ook een van de redenen waarom het Vlaams onderwijs het goed doet, namelijk een doorgedreven socialisatie voorafgaand aan het leerplichtonderwijs. Hij is er zich van bewust dat er desondanks toch nog een groep is die niet wordt bereikt, maar dit probleem situeert zich vooral op zeer jonge leeftijd. De participatie op vijf jaar ligt zeer hoog. De uitdaging ligt volgens de minister bij specifieke groepen: gezinnen waar niemand werkt, gezinnen uit het allochtone milieu enzovoort. Vooraleer men het heeft over de verlaging van de leerplichtleeftijd, wil hij er eerst voor zorgen dat de allerjongste kleuters de weg naar de school vinden. Dit kan men niet noodzakelijk bereiken door de leerplichtleeftijd te verlagen tot vijf jaar, alhoewel beide wel in elkaars verlengde kunnen liggen. Daarom wil hij onderzoeken hoe men pragmatisch de participatie van zeer jonge kinderen uit specifieke doelgroepen kan verhogen.

De minister beaamt dat folders als communicatieinstrument een beperkte slagkracht hebben. Hij geeft toe dat structuren zoals Kind en Gezin, maar ook anderen zoals huisartsen of actoren uit het sociaal-culturele veld, daarbij moeten betrokken worden. Hij wil zeer snel een nota in de Vlaamse Regering brengen om op dit vlak vooruitgang te boeken.

Naar een actief toelatingsbeleid

De heer *Gilbert Van Baelen* brengt in het kader van het toelatingsbeleid de problematiek aan van de toelatingsklassenraad en het opleggen van toelatingsvoorwaarden aan de onderwijsinstellingen om bepaalde overstappen niet meer mogelijk te maken. Als voorbeeld vermeldt hij de opleiding 'kantoor'. Hij vraagt hoeveel allochtonen en autochtonen deze opleiding volgen en of het eventueel slechts om een stedelijke problematiek gaat of niet. Naast de vrijheid van onderwijskeuze die gekoppeld is aan de studiekeuze, heeft het toelatingsbeleid ook te maken met het programmatiebeleid. Daarover stelt de minister immers dat bij de studiekeuze ook de organisatie van de opleidingen aan bod moet komen. Het is voor de heer Van Baelen dan ook vergaand om de leerling de keuzevrijheid af te nemen en hem tegen zijn zin te oriënteren.

Als voorbeeld aangaande het programmatiebeleid verwijst hij opnieuw naar de opleiding 'kantoor'. De toeleiding van deze opleiding naar de arbeidsmarkt is zeer slecht. Het bedrijfsleven zit niet te wachten op deze leerlingen. Hij vermeldt daarbij een Limburgs project van VOKA waarbij men voor de call centra zgn. A1-leerlingen ging aanwerven. Inmiddels heeft Luminus een project opgestart om leerlingen uit de kantooropleiding een aangepaste attitudetraining te geven en hen voor gelijkaardige functies aan te werven. Dat blijkt perfect te verlopen. De heer Van Baelen onderstreept dat dit enerzijds wijst op een tekort in de kantooropleiding, maar anderzijds ook dat de toegang tot specifieke beroepen in de privésector die daarbij hoger mikt, toch kan ingevuld worden met mensen uit een lagere opleiding, mits de nodige training wordt gegeven.

Hij merkt daarbij op of men niet aan de opleidingen of de toegang tot de opleiding moet gaan sleutelen. Het onderwijs evolueert in zijn opleidingen dikwijls onvoldoende snel mee met de veranderingen in de bedrijfswereld. Dit heeft niet altijd met middelen, maar soms ook met leerkrachten te maken.

Het is voor de heer Van Baelen logisch om toelatingsvoorwaarden te voorzien voor muziek en ballet, maar niet voor bijvoorbeeld de opleiding kantoor. Hij vraagt aan welke richtingen de minister zelf had gedacht. Hij stelt zich dan ook kritisch op tegenover een eventuele beperking van de toelatingsvoorwaarden in het vierde en vijfde jaar van het secundair onderwijs.

– antwoord van de minister

De *minister* stelt dat hij van mening verschilt met de heer Van Baelen voor wat de balans betreft tussen keuzevrijheid en inschrijvingsrecht enerzijds, en noodzakelijke advisering en oriëntatie anderzijds. Hijzelf worstelt ook met dit gegeven. Volgens de minister is de studiekeuzebegeleiding vandaag onvoldoende sterk en doelmatig. Daarom moet er meer gewicht gelegd worden bij het advies dat in de scholen en/of de CLB's tot stand komt. Op de eerste plaats dient dit te gebeuren bij de delibererende klassenraden. Hij roept de leerkrachten en de schoolteams op om een pleinvrees bij het formuleren van een advies te overwinnen. Dit advies dient uitdrukkelijker te worden geformuleerd.

Er moet ook onderzocht worden op welke wijze we ouders en leerlingen efficiënter kunnen bereiken en overtuigen, zonder te manipuleren. In dit verband moet de vraag gesteld worden of men bepaalde over-

gangen geen voorwerp moet maken van een bindend advies via de formule van een toelatingsklassenraad.

De minister kent een reeks voorbeelden uit de praktijk waarbij groepen uit klassen of hele klassen een overgang maken van een derde naar een vierde jaar, van bijvoorbeeld de richting electriciteit naar kantoor. Dit zijn, zoals de beleidsbrief stelt, irrationele studiekeuzes. Daarom moeten de scholen zich de vraag stellen of men hier niet tegen moet optreden. Deze leerlingen zijn immers onvoldoende voorbereid om succesvol de nieuwe opleiding te volgen zodat ook competenties die reeds voor een deel verworven waren, niet verder ontwikkeld worden. Hij pleit ervoor om dit onbevangen te bekijken, zonder zich op te sluiten in een principiële stelling omtrent vrijheid van keuze of vrijheid van inschrijving.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* begrijpt dat de leerlingen een irrationale studiekeuze maken. Hij wil hier later op terugkomen om te zien waar bepaalde bewegingen zitten. Hij is het eens met de voorgestelde pragmatische opstelling, maar gaat er dan ook van uit dat – eventueel via een uitvoeringsbesluit – de huidige toelatingsvoorwaarden pas wijzigen op het moment dat de situatie ook pragmatisch is bekeken.

Elke school is een GOK-school

Mevrouw *Kathleen Helsen* wenst een duidelijker inzicht te krijgen van de situatie inzake zorgcoördinatie. Tijdens de vorige legislatuur heeft men sterk geïnvesteerd in zorgcoördinatie en werd dit geëvalueerd door de inspectie. Zij krijgt van de onderwijssector regelmatig het signaal dat men de drieledige opdracht, namelijk coördinatie, coaching en begeleiding, van een zorgcoördinator niet kan waarmaken met het aantal uren die men daarvoor toebedeeld krijgt. Zij vraagt of de minister in de toekomst daar extra aandacht aan zal besteden. Om een preciezer beeld te krijgen op het effect, vraagt zij wat tot op heden de concrete resultaten zijn van de inzet van zorgcoördinatoren in het onderwijs.

– antwoord van de minister

De *minister* maakt de bedenking dat er eens intern moet bekeken worden of de evaluatie van de zorgcoördinatie niet systematisch kan meegenomen worden tijdens evaluaties/doorlichtingen

3.2.2. Een krachtig talenbeleid ontwikkelen

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat het talenbeleid al meermaals via tal van vragen in de commissie aan bod is gekomen. Hij wil hier op een ander moment uitvoeriger op terugkomen. Toch merkt hij hier alvast op dat de beheersing van het Nederlands voor de minister cruciaal is voor het welslagen van alle leerlingen in het onderwijs. Hij vraagt zich af hoe men dan moet omgaan met het vreemdetalenonderwijs waarover de minister zegt dat hij eerder terughoudend is. De minister geeft volgens hem het signaal dat hij dit liever niet tot stand ziet komen, terwijl het de heer Van Baelen vooral te doen is om aan scholen die de eerste stappen willen zetten, de nodige ruimte en incentives te geven.

Als het gaat over de immersieprojecten, waarbij leerlingen een vreemde taal verwerven door onderdompeling in die taal, vraagt hij wat de minister bedoelt met de bepaling dat “de context in Vlaanderen verschillend is van degene die in andere landen tot succesvolle immersieprojecten leiden.”

De heer Van Baelen stelt dat de decretale regeling omtrent de immersieprojecten een bedachtzame regeling is. Hij verneemt telkens opnieuw dat geen enkele school die hiermee begonnen is, hiermee wil ophouden. Er zijn zelfs meer en meer scholen die ermee beginnen, eventueel met een taalbad als kleine opstap. Bovendien is het voor hem niet duidelijk waarom de minister nog beroep wil doen op onderwijsdeskundigen. Er is inmiddels al heel wat onderzocht en er zijn reeds een aantal initiatieven op dit vlak lopende.

De heer Van Baelen verwijst naar de titel van de beleidsbrief: ‘Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken’. Dit is zijns inziens terecht, maar er is volgens hem ook nood aan ruimte voor de middencategorie en de sterkere categorie. Er zijn ook regionale verschillen. Op de ene plaats zal er, omwille bijvoorbeeld van de ligging, bijvoorbeeld aan de taalgrens, behoefte zijn aan meer ruimte voor vreemdetalenonderwijs, terwijl dat elders minder het geval zal zijn. Vlaanderen is op dat vlak zeer heterogeen. De toepassing van het vreemdetalenonderwijs in Wallonië vormt hiervan een uitstekend bewijs: waar men in Luik eerder kiest voor het Nederlands als vreemde taal, kiest men elders voor bijvoorbeeld het Engels.

Mevrouw *Katleen Martens* leest in de beleidsbrief dat de taaltoetsen die de minister wil invoeren bij de overgang tussen twee onderwijsniveaus, instrumenten moeten worden voor diagnose en bijsturing. Zij vraagt of de scholen voor een eventuele bijsturing bij

komende middelen zullen krijgen, dan wel dit als een louter bijkomende taak moeten beschouwen terwijl ze klagen dat ze al overbelast zijn. Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* repliceert op mevrouw Martens dat er vandaag in het secundair onderwijs reeds taaltoetsen worden afgenomen. De opvolging daarvan gebeurt door mensen die in het kader van de BPT-uren daartoe een speciale opdracht hebben gekregen. Dit is daarmee ook een element van schoolbeleid.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt aangaande de opmerkingen van de heer Van Baelen over meertaligheid, dat hij geen misverstanden wil hebben. Hij is niet a priori tegen immersieonderwijs, maar vindt dat men dit bedachtzaam moet bekijken. Er zijn regionale verschillen, maar hij kan geen beleid ontwikkelen rond meertaligheid dat hiermee volledig rekening kan houden. Het maatschappelijke uitgangspunt moet zijn dat men leerlingen die zwak zijn op het vlak van Nederlandse talenkennis én op het vlak van klasintegratie, moet voorzien van een sterke structuur. Meertaligheid en immersieonderwijs is vooralsnog geen sterke structuur. Hij behoedt zich voor discussies die modieus zijn. Bovendien blijkt de wetenschappelijke evidentie niet zo eenduidig te zijn.

Zijn visie op meertaligheid en immersieonderwijs is zeker niet ingegeven vanuit een taalpolitieke kwestie, dan wel vanuit een onderwijskundige invalshoek. Hij wil zorgen voor een goede opvang van leerlingen die ook op het vlak van het Nederlands taalzwak zijn. Hij vreest dat dit een dominerende realiteit is en vreest dat de pleitbezorgers voor immersieonderwijs voldoende rekening houden met deze maatschappelijke zorg.

Hij wil deze problematiek daarom grondig bekijken door tegen september 2006 een beleidsnota over vreemdetalenonderwijs in Vlaanderen op te stellen.

De minister reageert op de vraag van mevrouw Martens naar bijkomende middelen voor de taaltoetsen, dat een onderwijsbeleid niet gelijk staat met het geven van extra middelen. Het kan niet de bedoeling zijn dat men voor elk probleem een oplossing zoekt in extra middelen. Het gaat ook dikwijls om extra aandacht of een betere aanpak.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* geeft de minister gelijk als hij het debat over het immersieonderwijs soms modi-

eus noemt. Er zijn scholen die het alleen maar willen inrichten voor het eigen imago. Toch zijn er volgens hem heel wat scholen die vanuit een regionale context kwalitatief immersieonderwijs willen aanbieden. Hij pleit voor een goede kennis van het Nederlands, maar wil ook scholen die dit bijvoorbeeld omwille van hun ligging willen inrichten, de ruimte en mogelijkheid geven iets te doen omtrent vreemdetalenonderwijs.

De heer *Robert Voorhamme* is voorstander van de invoering van taaltoetsen, maar hij vindt in de beleidsbrief niet terug wat men met de resultaten zal doen. Het basisonderwijs kent een zeer ongelijke instroom van anderstaligen, waardoor de leerlingen ook op het eind van dit onderwijs nog zeer verschillend zijn in taalvaardigheid. Op dat moment ontstaan de echte problemen omdat leerlingen dan dikwijls een verkeerde keuze maken omwille van hun gebrekkige taalkennis.

Hij verwijst in dit kader naar de mogelijkheid die men daartoe in Brussel heeft ontwikkeld. Daarbij kan men de leerstof over drie jaar spreiden zodat de nodige tijd vrij komt om de taalachterstand weg te werken. De resultaten daarvan blijken zeer gunstig te zijn. Hij vraagt of de minister, voortgaand op de resultaten van de taaltoetsen, dit systeem ook elders in Vlaanderen wil introduceren.

De *minister* antwoordt dat de heer Voorhamme niet alleen een inhoudelijk, maar ook een budgettair thema aansnijdt, waarover hij niet voldoende gegevens beschikt. Hij kan zich niet uitspreken of men dit Brussels curriculum zou kunnen veralgemenen in Vlaanderen. Hij is wel bereid om een eventuele extrapolatie naar Vlaanderen te bekijken.

3.2.3. In een onderwijscontinuüm voorzien

Mevrouw *Kathleen Helsen* verwijst naar een bepaling in de beleidsbrief met betrekking tot de verwijfspraktijken van CLB's waarbij de minister stelt dat er wellicht niet-cultuurneutrale aspecten in instrumenten en praktijken zijn die zorgen voor een niet-sociaal-neutrale doorverwijzing. Zij stelt dat de verwijfspraktijk van de CLB's vandaag gestoeld is op een contextuele benadering waarbij informatie vanuit de school, de gezinssituatie, testresultaten en dergelijke een rol spelen. Zij vraagt hoe de minister de niet-cultuurneutrale aspecten wil vermijden vermits het ganse Vlaamse onderwijs niet-cultuurneutraal is.

Mevrouw *Katleen Martens* werpt op dat de GON-ondersteuning vandaag sterk geografisch verspreid is. Toch wil de minister het GON gebruiken als hefboom om te komen tot een onderwijscontinuüm. Zij vraagt hoe de minister dit wil verwezenlijken.

– antwoord van de minister

De *minister* stelt dat de cijfers aantonen dat niet-cultuurneutrale aspecten wel degelijk zorgen voor een niet-sociaalneutrale doorverwijzing. Het aantal allochtone leerlingen in het buitengewoon onderwijs ligt hoger dan men normaal zou verwachten. Alhoewel het geen dramatisch verschil is, is er toch een verschil: zes percent in het gewoon tegenover zeven percent in het buitengewoon onderwijs. De niet-cultuurneutrale aspecten spelen echter nog veel sterker als men kijkt naar indicatoren in de brede betekenis van sociaal-economische en sociaal-culturele achterstelling. Het aantal kinderen die beantwoorden aan de GOK-criteria ligt in het buitengewoon onderwijs veel hoger. Allochtone kinderen in het buitengewoon onderwijs zitten vooral in type 1, autochtone kinderen met dezelfde problematiek vooral in type 8. Dit alles zegt volgens hem duidelijk iets over de doorverwijzing. Hij is van mening dat men dit kritisch onder de loep moet nemen.

Een doorverwijzing moet geobjectiveerd gebeuren. Daarbij is een zorgvuldiger benadering van de doorverwijzing en attestering die gebaseerd is op de intrinsieke eigenschappen van kinderen, noodzakelijk. Men moet zoveel als mogelijk vermijden dat de sociale en culturele context de doorverwijzing beïnvloedt.

Voor wat de GON-uren betreft, is de minister ervan overtuigd dat men met het oog op het voorzien van een onderwijscontinuüm veel uit het GON-experiment kan leren. Toch wil hij naar een bredere benadering gaan waarbij leerlingen met beperkingen mits de nodige ondersteuning, opgevangen kunnen worden in het gewoon onderwijs. Hij wil dit verdere debat reserveren voor de bespreking van de nota over het onderwijscontinuüm die hij zo snel als mogelijk zal afronden.

– replieken

Mevrouw *Kathleen Helsen* repliceert op het antwoord van de minister omtrent de doorverwijzing. Bij een doorverwijzing via een CLB kijkt men vooral naar het leerprobleem zelf en gaat men na hoe dat kind het best kan geholpen worden om de talenten zo

goed mogelijk te ontwikkelen. Daarbij stelt men vast dat in allochtone gezinnen en gezinnen die voldoen aan de GOK-indicatoren, de ondersteuning van het kind veel minder aanwezig is dan bij anderen. Dit element speelt een belangrijke rol bij de doorverwijzing vermits de meest optimale onderwijskansen voor die kinderen in het buitengewoon onderwijs liggen. Het is ook nog altijd zo dat het uiteindelijk de ouders zijn die de definitieve keuze maken. Ouders die bewust kiezen om hun kind in het gewoon onderwijs te houden, gaan ervan uit dat zij zelf of met externe hulp het kind zullen kunnen ondersteunen. Ouders van kinderen die sneller in het buitengewoon onderwijs terecht komen, hebben wellicht niet de financiële mogelijkheden of kunnen de rol van ondersteuning niet opnemen.

3.2.4. Een succesvolle schoolloopbaan voor alle leerlingen

Aanpakken van spijbelen en anti-sociaal gedrag

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt op basis van wat in de beleidsbrief staat vermeld, voldoende aandacht te besteden aan zowel het preventiebeleid, het oplossen van het probleem, als het sanctionerend optreden.

3.3. Eindtermen en ontwikkelingsdoelen herzien

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.4. Burgerschap stimuleren

3.4.1. Vorming tot burgerzin

3.4.2. Islamleerkrachten

De heer *Gilbert Van Baelen* herinnert eraan dat diverse fracties tijdens het vorige parlementaire jaar stelden om snel werk te maken van de opleiding tot islamleraar. De cijfers van de opleiding aan de Erasmus Hogeschool Brussel blijken niet zo positief. In het schooljaar 2004-2005 studeerde er één student af. De instroom voor 2005-2006 bedraagt 47 studenten.

Hij stelt dat de houding van de inrichtende machten van het onderwijs nog steeds een knelpunt vormt voor de mogelijkheid voor deze studenten om – vooral in het grootste onderwijsnet in Vlaanderen – stages te volgen, een hoofddoek te dragen enzovoort.

- antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat men bij de Erasmushogeschool Brussel ernstige inspanningen doet om de studenten die ook uit de allochtone gemeenschap komen, te doen lukken. Er zijn tevens gesprekken met andere steden om het project zoals het loopt bij de Erasmushogeschool te verruimen. Hij beseft dat dit een budgettaire impact kan hebben, maar is tevens van mening dat de Vlaamse overheid omwille van de maatschappelijke behoefte op dit vlak over de brug moet komen.

3.4.3. Opleiding van imams

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat men het er bij de vorige begrotingsbespreking over eens was om zo snel als mogelijk te starten met een opleiding van imams. Bepaalde universiteiten waren bereid om dit te organiseren. De opleiding van imams was toen ook vooraan in het nieuws en werd omwille van de toenmalige actualiteit in het regeerakkoord 2004-2009 opgenomen. Inmiddels is er weinig veranderd omdat het onderwerp niet meer actueel is, maar dit kan volgens de spreker ook snel veranderen. De beleidsbrief verwijst enkel naar de rondetafelconferentie van de Koning Boudewijnstichting die de minister verder wil gebruiken. Hij vraagt naar een concrete timing terzake.

- antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat er op 28 november 2005 een overleg is geweest met het kabinet van minister Keulen. De regering vraagt aan de moslimexecutieve de nodige stappen te zetten, zoals de opmaak van het profiel. Eens het profiel duidelijk is, kan men bepalen wat voor soort opleiding nodig is: een master, een academische bachelor of een professionele bachelor.

3.5. Verbreding van de vorming

3.5.1. Betere ICT-vaardigheden

Mevrouw *Katleen Martens* stelt dat de beleidsbrief vooral het accent legt op het softwarebeleid. Recent bleek uit cijfers dat de hardware in zeer veel scholen echter verouderd is.

In dit kader vraagt zij ook welke initiatieven het beleid zal nemen voor de leerkrachten die vandaag

voor de klas staan, maar nog steeds niet in staat zijn om met die software te werken.

- antwoord van de minister

De *minister* verwijst naar zijn antwoord bij de vraag om uitleg van de heer Huybrechts over het gebruik van computers in het onderwijs waarin hij reeds de beschikbare cijfers meegaf. Hij heeft inmiddels geen nieuwe gegevens. Het beeld van sterk verouderd materiaal is ook genuanceerd. Een oplossing kan volgens de minister alleen liggen in het verhogen van de werkingsmiddelen van de scholen in het algemeen waardoor ze hun ICT-uitrusting sneller zullen kunnen vernieuwen, zonder dat men telkens specifieke inspanningen moet doen voor het ICT-gebeuren. Scholen moeten volgens de minister voldoende middelen hebben om dit op permanente basis te kunnen opvolgen. Dit is voor hem een prioriteit waarbij er een verschuiving zou moeten komen in het relatieve gewicht van de middelen voor personeelsomkadering naar middelen voor uitrusting en werking.

Voor wat de leerkrachten betreft die niet kunnen werken met software, komt men op het domein van navorming en nascholing. Dit is een element van het schoolbeleid dat het best behoeftegestuurd moet worden ingevuld. Het is niet aan het departement Onderwijs om te dicteren waarin men zich moet nascholen. Scholen moeten daartoe de nodige middelen krijgen. Zo zullen scholen ook voor nascholing beroep kunnen doen op het systeem van vervangingsmogelijkheid van korte afwezigheden. Daarnaast bestaat er ook het REN-initiatief dat zijn aanbod nog verder ontwikkelt.

- replieken

Mevrouw *Katleen Martens* is het eens met de minister als hij wijst op de nascholingsmogelijkheden, maar stelt dat nascholing juist niet die leerkrachten aanspreekt die het het best zouden kunnen gebruiken. De *minister* antwoordt dat dit een kwestie is van schoolbeleid.

3.5.2. Op naar de 'brede school'

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* werpt in het kader van de 'brede school' op dat scholen die vandaag reeds hun infrastructuur ter beschikking stellen van jeugd- en cultuurverenigingen of sportclubs, heel wat hindernissen ondervinden. In de beleidsbrief stelt de minister dat hij die zal trachten uit de weg te

ruimen. Haar fractiecollega, de heer Jos De Meyer, heeft daarover minister Van Mechelen bevroegd, maar geen afdoend antwoord gekregen. Zij waarschuwt ervoor dat scholen de fiscale vrijstelling die zij daarvoor als vzw genieten, dreigen te verliezen. Het gevolg hiervan zal zijn dat juist deze scholen omwille van deze financiële implicaties terug zullen afhaken om hun infrastructuur nog open te stellen.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat hij zijn collega, minister Van Mechelen, daarover heeft aangeschreven. Hij beaamt dat er een probleem is en heeft zijn collega gevraagd dit te herbekijken.

3.5.3. *Onderwijs en sport*

De heer *Jef Tavernier* leest in de beleidsbrief dat er een Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport (VLACOS) zal worden opgericht om een betere coördinatie te bewerkstelligen. Daarnaast bestaat de Stichting Vlaamse Schoolsport die reeds netoverstijgend en overkoepelend werkt. Hij vraagt wat de doelstelling is van het nieuwe centrum.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de decretale regeling van VLACOS reeds in de vorige legislatuur werd gestemd. Dit overkoepelend orgaan is echter omwille van interne strubbelingen niet van start kunnen gaan. Hij hoopt daar nu wel in te slagen.

3.5.4. *Topsport en onderwijs*

De heer *Jef Tavernier* stelt dat hij telkens huivert als men spreekt over topsport voor tienjarigen. Hij gaat ervan uit dat die jongeren meer verplicht worden, dan dat zij daar zelf voor kiezen.

– antwoord van de minister

De *minister* reageert dat als men er in slaagt goed en hoogstaand onderwijs te geven aan jongeren die de aspiratie hebben om topsporter te worden, men ook zorgt voor een goede en gebalanceerde persoonlijkheidsontwikkeling. Op die manier geeft men die jongeren de nodige troeven in handen voor het moment dat hun topsportcarrière faalt of eindigt. Het is zijn

uitdaging goed onderwijs aan te bieden vermits de wens naar topsport bij die jongeren een realiteit is. Hij heeft het nodige vertrouwen in zijn collega, minister Anciaux, en diens medewerkers die dit op dezelfde manier benaderen.

3.5.5. *Gezonde scholen*

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.5.6. *Onderwijs en cultuur*

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.6. *Schoolinfrastructuur en rationeel energiegebruik in scholen*

3.6.1. *Naar een krachtige inhaalbeweging voor schoolbouw*

De heer *Jef Tavernier* vraagt of de inhoud van de beleidsbrief inzake de schoolinfrastructuur nog overeenstemt met de huidige stand van zaken.

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt voor om de problematiek van de schoolinfrastructuur eerst ten gronde in de Werkgroep Schoolinfrastructuur van de commissie Onderwijs te bespreken.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat hij aan de leden van de commissie de nota over de alternatieve financiering van schoolgebouwen die door de Vlaamse Regering op 10 november 2005 werd goedgekeurd, heeft overgemaakt. Die nota wordt beschouwd als de laatste stand van zaken. Sinds die beslissing is er op het vlak van uitvoering nog niet veel gebeurd. De minister zal op 1 december 2005 de selectiecommissie installeren die in de nota van de Vlaamse Regering werd voorzien. Deze selectiecommissie zal de criteria voor het bepalen van de prioriteiten bij schoolgebouwen vastleggen en tegen februari 2006 een eerste lijst van projecten ter waarde van 500 miljoen euro voorstellen. Inmiddels werkt hij aan de voorbereiding en uitwerking van de nodige decretale teksten. Dit alles strookt met de beleidsbrief.

3.6.2. *Rationeel energiegebruik in scholen*

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.7. Basismobiliteit en het STOP-principe

3.7.1. *Leerlingenvervoer basisonderwijs*

De heer *Gilbert Van Baelen* brengt aan dat de Vlaamse Regering 1,2 miljoen euro heeft uitgetrokken voor 5 pilootgemeenten om de mobiliteit van leerlingen en de veiligheid van schoolomgevingen te verbeteren. Vandaag zijn er reeds 35 gemeenten waar De Lijn in het kader van het zonaal leerlingenvervoer gratis netoverschrijdend leerlingenvervoer organiseert. Hij vraagt of die zullen blijven bestaan.

– antwoord van de minister

De *minister* bevestigt dat het zonaal leerlingenvervoer zal blijven bestaan. Dit project dateert van de jaren '80 en heeft een decretale basis. Er zal wel een moment komen dat de nieuwe projecten in de vijf pilootgemeenten geëvalueerd zullen worden en dit naast de ervaring van het zonaal leerlingenvervoer zal gelegd worden.

3.7.2. *Leerlingenvervoer secundair onderwijs*

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.7.3. *Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs*

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.8. Brussel, de Vlaamse Rand en taalgrensgemeenten

3.8.1. *Brussel*

Mevrouw *An Michiels* leest in de beleidsbrief dat de minister zijn beleid wil afstemmen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) om de impact van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te verster-

ken. Bij de discussie over het vreemdetalenonderwijs antwoordde de minister dat hij voorbehoud aantekent bij de immersieprojecten in het onderwijs. Daartegenover staat dat de VGC meer en meer voorstander is van deze vorm van vreemdetalenonderwijs. Zij vraagt of dit een mogelijke afstemming van het beleid niet in de weg staat.

– antwoord van de minister

De *minister* licht inzake de afstemming met de VGC toe dat het algemeen onderwijsbeleid uitgetekend wordt door de Vlaamse overheid, maar dat de VGC een bijzondere rol speelt voor het onderwijs in Brussel. Vanuit het departement Onderwijs is er een overleg met de VGC over een aantal 'issues' om na te gaan of hun ervaringen sporen met dat algemene onderwijsbeleid.

3.8.2. *Vlaamse Rand en taalgrensgemeenten*

Mevrouw *An Michiels* vermeldt dat de minister tegen eind 2005 een inventaris zal opmaken van de verplichtingen van zowel de Vlaamse Gemeenschap als de Franse Gemeenschap inzake het door hen in te richten onderwijs in de faciliteitengemeenten om na te gaan of beide aan hun verplichtingen voldoen. Hierover wordt al lang gesproken, maar gebeurt er niets. Zij vraagt of dit eindelijk zal uitmonden in concrete resultaten en initiatieven indien zou blijken dat de Franse Gemeenschap zich niet houdt aan de afspraken.

Een gelijkaardig probleem stelt zich met Brussel zelf. In de beleidsbrief staat dat de minister zal proberen afspraken te maken met de Franse Gemeenschap over onder meer de tweetaligheid van de leerlingen, de controle op de leerplicht enzovoort. Ook hier vraagt mevrouw *Michiels* dat er daadwerkelijk stappen zullen ondernomen worden.

De beleidsbrief vermeldt nog dat een aantal Frans-talige scholen uit de zes faciliteitengemeenten toegetroten zijn tot het systeem van de zorguren onder voorwaarde dat zij de Vlaamse onderwijsinspectie toelaten. Zij hoopt dat dit geen alibi wordt om dit dossier op de lange baan te schuiven. Er moet dringend concreet werk gemaakt worden van de Vlaamse onderwijsinspectie in die scholen die nog steeds door de Vlaamse Gemeenschap worden gefinancierd.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat zijn antwoord kort is omdat de vraagstelling betrekking heeft op intenties en dus nog onbekende resultaten. Hij bevestigt dat hij een overleg wil organiseren met de Franse Gemeenschap over een aantal knelpunten. Hij weet niet dat dit resultaat zal opleveren.

3.9. Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

3.9.1. De studieduur van masters

Er worden bij dit deel geen opmerkingen geformuleerd.

3.9.2. Academisering van het hogeschoolopleidingen van twee cycli

Dit thema werd uitvoerig besproken bij deel 2.2.2. Financiering van het hoger onderwijs.

3.9.3. Hoger kunstonderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* leest in de beleidsbrief dat de minister begin 2005 een Werkgroep Academisering Hoger Kunstonderwijs heeft opgericht. Hij vraagt wat de stand van zaken is van deze werkgroep.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de Werkgroep Academisering Hoger Kunstonderwijs momenteel nog in debat is. Hij wacht zelf de eindconclusie af.

– replieken

De heer *Gilbert Van Baelen* vindt het belangrijk om te weten tegen wanneer de Werkgroep zal concluderen. Dit is al jaren een moeilijk debat, waar men eventueel nooit zal uitgeraken. In 2004 was er echter al wel een consensus met de opleidingen. Het is fundamenteel te weten of zij al dan niet in het nieuwe decreet zullen worden opgenomen.

De *minister* antwoordt ten aanzien van de heer Van Baelen dat er een consensus was over een algemeen principe, maar dat er geen consensus is over de concretisering ervan. Van zodra het eindrapport in december wordt bezorgd, moeten er politieke keuzes worden gemaakt. Dit kan men niet langer rekken.

3.10. Onderwijs en vorming voor volwassenen

Dit thema werd uitvoerig besproken bij deel 2.2.3. Financiering van het volwassenenonderwijs.

III. BEGROTING 2006: ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING

De heer *Ludo Sannen* verklaart dat hij de begrotingsbepalingen inzake onderwijs mee wil goedkeuren vermits het om een indicatieve stemming gaat. Hij zal echter de begroting niet definitief mee goedkeuren zolang de minister van Financiën, de heer Dirk Van Mechelen, geen duidelijkheid schept over de besteding van bepaalde kredieten die op bepaalde basiscalocaties zijn voorzien, en zelfs andere bestemmingen zouden krijgen dan waarvoor ze waren ingeschreven. Hij wil met deze verklaring vermijden dat men bij de definitieve goedkeuring deze indicatieve stemming kan inroepen als argument.

1. Decreebepalingen

Artikelen 14 (PR 31.10, 32.10, 33.10, 33.30, 34.40, 34.50, 35.20, 35.30, 35.40, 39.20), 18, 19, 20, 28, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 72, 73, 74, 87, 89, 90, 91, 92 en 109

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

2. Begrotingstabel

Afdeling I

Programma 31.10 Gewoon Basisonderwijs

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat er opnieuw aanvullende lestijden LO in het lager onderwijs zijn voorzien. Zij heeft de indruk dat niet alle scholen die aanvulling vertalen in lestijden LO. Zij vraagt of het beoogde effect overeenstemt met de resultaten.

Mevrouw *Helsen* vervolgt dat er voor het Tivoliakkoord van 14 juli 1998 voor het begrotingsjaar 2006 4.462.000 euro wordt voorzien om de verhouding tussen de onderwijsnetten bij te stellen. Het is moeilijk controleerbaar hoe dit bedrag in verhouding

staat met de verhouding die men moet bereiken. Zij vraagt naar concretere cijfers daaromtrent.

Mevrouw *An Michiels* merkt op dat er voor 2006 151.000 euro wordt uitgetrokken voor het onderwijs aan huis voor chronisch zieke kinderen. Op kruissnelheid zou dit bedrag op 602.000 euro komen. Het is voor haar niet duidelijk wanneer deze kruissnelheid zal bereikt worden.

Zij vervolgt dat voor de Vlaamse Rand aanvullende lestijden taalvaardigheden worden voorzien. Hierdoor worden een aantal ambten structureel gemaakt. Zij vraagt hoe deze ambten die op 1 januari 2006 zullen ingaan, over de verschillende scholen zullen worden verdeeld.

Er komen volgens mevrouw *Michiels* voor de Vlaamse Rand ook extra middelen voor het op maat ondersteunen van schoolteams. Zij vraagt of deze middelen alleen bedoeld zijn voor de 19 gemeenten die in aanmerking komen voor de extra ambten, of dat ook scholen die in de zeer brede rand rond Brussel die ook met deze problematiek geconfronteerd worden, beroep kunnen doen op deze middelen.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt op de vraag omtrent de aanvullende lestijden LO dat hier de autonomie van de scholen dat ons onderwijsbestel kenmerkt, speelt. De scholen kregen op basis van het aantal ingeschreven leerlingen aanvullende lestijden LO toegekend. In de praktijk kunnen de scholen deze aanvullende lestijden gebruiken om de werkdruk van het onderwijzend personeel te verlagen, bijvoorbeeld door het verkleinen van de klassen of door mensen minder lang te laten werken. De school heeft daartoe de vrijheid.

Hij heeft nooit gegarandeerd dat er een gelijke hoeveelheid extra LO-lestijden zou komen die overeenstemt met het aantal ter beschikking gestelde aantal personeelsleden. Het zijn aanvullende lestijden LO waarmee hij een sterk signaal wil geven dat LO belangrijk is. Anders optreden in ons onderwijsbestel is moeilijk, tenzij men wenst dat er in het lager onderwijs een minimaal aantal uren LO wordt gegeven. Dit is echter een ander debat waarin hij nog niet is meegegaan omdat het niet strookt met de aanpak van het onderwijs.

Hij vervolgt dat hij hieromtrent ook geen enquêtes heeft uitgevoerd. Hij ging ervan uit dat de desbetref-

fende cao een duidelijk signaal zou geven. Voor de vakbonden was de werkdrukverlaging het belangrijkste element. Die verlaging is er, maar kan diverse vormen aannemen. Het was aan de vakbonden om de scholen daarover de nodige oriëntatie te geven.

Op de vraag van mevrouw *Helsen* over het Tivoli-akkoord antwoordt de minister dat hij in 2006-2007 een evaluatiemoment zal inbouwen omdat het Tivoli-akkoord zelf 2006-2007 benoemt als een scharniermoment. Daarbij zal men moeten evalueren of de inspanningen voor het basis- en secundair onderwijs voldoende zullen zijn. Dat is een zeer complex verhaal. Hij wil hier niet op vooruitlopen.

Het Tivoli-akkoord stelt zelf geen verhouding voorop, maar voorziet enkel in een financiële injectie. Verder is er een verwarring tussen het basis- en het secundair onderwijs. Het decreet basisonderwijs voorziet geen verhouding, maar een financiële injectie, terwijl in het decreet secundair onderwijs wel een verhouding is voorzien waarvan de financiële injectie het gevolg is.

Het budget voor onderwijs aan huis voor chronisch zieke kinderen zal in 2007 op kruissnelheid zijn wanneer de financiering over 12 maanden zal gaan.

De minister stelt aan mevrouw *Michiels* voor om later terug te komen op haar vraag over de verdeling van de middelen over de Vlaamse Rand. Hij finaliseert dit momenteel samen met de inspectie van Financiën. Hij verduidelijkt dat voor hem de zes faciliteitengemeenten de kleine rand en de 6 + 13 de brede rand van Brussel uitmaken. De structurele maatregelen zullen met ingang van 1 januari 2006 van toepassing zijn op de 19 gemeenten. Dit budget ligt vast en vertaalt zich in 91 voltijdse ambten. De manier waarop die verdeeld worden, moet gepreciseerd worden in een besluit van de regering.

Zijn benadering hieromtrent is dat de structurele verdeling afhankelijk is van het aantal leerlingen die thuis geen Nederlands spreken. Als men hier geen rekening mee houdt, zal men te weinig geven aan scholen met veel van dergelijke leerlingen, en te veel aan scholen met weinig van dergelijke leerlingen. Uit een listing blijkt dat de aanwezigheid van leerlingen die thuis geen Nederlands spreken gaat van zeer lage percentages, tot bijna 85 percent. Er zijn ook scholen die in het kader van de GOK-uren geen aantallen hebben opgegeven. Vermits die scholen zich nu wel

zullen aanbieden, moet men ook hiermee rekening houden.

Voor de financiering moet men niet vertrekken vanaf de eerste leerling, maar vanaf een bepaald niveau, bijvoorbeeld 10 percent. Als een school dit niveau overstijgt, moeten in ruil extra inspanningen worden geleverd. Dit kan men beschouwen als een sokkel. Vervolgens dient er vanaf een tweede drempel een lineaire bijfinanciering in functie van het aantal leerlingen te worden ingebouwd.

Om ervoor te zorgen dat de maatregelen succesvol zouden zijn, heeft de minister een overleg georganiseerd met een representatieve groep directies van scholen uit de Vlaamse Rand. Dit overleg zal worden herhaald.

De minister antwoordt op de vraag over de tweedelijnsondersteuning voor de schoolteams dat dit opgestart wordt op 1 september 2006. Deze ondersteuning zal toegepast worden op de 19 gemeenten.

Hij verduidelijkt dat ook Ronse, dat een taalgrensgemeente is, van deze maatregel kan genieten. In Ronse hebben de verzamelde basisscholen vanaf 1 september 2005 een verhoging van 106 tot 162 aanvullende lestijden gekregen. Deze maatregel zorgt vanaf 1 september 2005 in de taalgrens- en faciliteitengemeenten voor een volledige dekking van de scholen. Dit was in Ronse nog niet het geval.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 31.20 Buitengewoon basisonderwijs

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 32.10 Gewoon Secundair onderwijs

Injectie nijverheidsonderwijs en Premie knelpuntberoepen

Mevrouw *An Michiels* stelt dat zowel de beleidsbrief als de begrotingstoelichting een premie vermeldt van

250 euro per leerling voor studierichtingen die leiden naar de invulling van een knelpuntberoep. De beleidsbrief vermeldt dat het hierbij gaat om maximum 250 euro, terwijl dit in de toelichting niet als dusdanig is opgenomen. Zij vraagt wat de maximum inhoudt en waar ze dit budget in de begroting kan terugvinden.

Ook de heer *Jef Tavernier* vraagt of de financiële injectie voor het nijverheidsonderwijs eenmalig is, dan wel zal worden voortgezet in de komende jaren. Daarnaast vraagt hij of het budget voor de opleidingen naar knelpuntberoepen terug te vinden is in de begroting onderwijs.

De heer *Gilbert Van Baelen* werpt op dat de minister voor de modernisering van de basisinfrastructuur voor 2006 een bedrag voorziet van 10 miljoen euro. Dit zou neerkomen op naar rato 200 euro per ingeschreven leerling. Hij vraagt of dit correct is zodat er geen valse verwachtingen worden gecreëerd.

In dit kader vraagt hij hoe deze middelen zich verhouden tot de premie van de knelpuntberoepen. Die knelpuntberoepen situeren zich immers vooral in het TSO en BSO. Hij vraagt of beide bedragen voor de werkingsmiddelen bij elkaar zullen worden opgeteld of niet.

– antwoord van de minister

De *minister* verduidelijkt dat er voor het nijverheidsonderwijs eenmalig 200 euro wordt voorzien per leerling. Daartoe werd het budget van 10 miljoen euro iets verhoogd zodat het zeker geen loze belofte is. Momenteel wacht hij de vragen af die na overleg binnen de netten en binnen de onderwijszones zullen worden geformuleerd.

Hij beaamt dat naast de 200 euro voor het nijverheidsonderwijs er bijkomend 250 euro wordt voorzien voor iedere leerling in een studierichting die leidt naar de invulling van een knelpuntberoep. Hij laat aan het verslag een brief toevoegen die aan de commissievoorzitter werd gericht (Bijlage). In deze brief wordt een opsomming gegeven van de studierichtingen die in aanmerking komen. Het gaat in totaal – op basis van vorig schooljaar – over ongeveer 3500 leerlingen. Op basis van het reglement dat daartoe werd opgesteld, werden de aanvragen ingediend. De gemiddelde tussenkomst bedraagt per leerling 238 euro. Daaruit blijkt dat de gemiddelde kost waar deze leerlingen mee te maken hebben, iets lager ligt dan 250 euro.

Deze middelen voor de studierichtingen voor knelpuntberoepen worden voor twee schooljaren gefinancierd vanuit het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord. Hij gaat ervan uit dat dit systeem na evaluatie verder zal worden uitgebouwd. Dit ligt voor hem in het perspectief van de maximale bijdrage van de ouders in functie van de studierichting. Daarvoor verwijst hij naar het debat over de beleidsbrief (infra).

– replieken

Het is voor de heer *Gilbert Van Baelen* nog niet duidelijk hoe de minister de tussenkomst van 250 euro in de praktijk zal toepassen. Hij staat volledig achter het opzet, maar wijst op eventuele problemen bij de toekenning van de tussenkomst. Hij verwijst daarbij naar het klassieke voorbeeld van de messenset. Sommige scholen stelden dit ter beschikking, terwijl in andere scholen de leerlingen dit zelf aankochten. Is het dan de bedoeling dat die laatsten een korting krijgen bij de aankoop? Hierover werd er al heel wat gediscussieerd omdat deze leerlingen dat materiaal ook buiten hun opleiding gebruiken.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* verwijst naar de lijst van studierichtingen die in aanmerking komt voor de premie van 250 euro. Daarin zijn enerzijds studierichtingen opgenomen zoals bejaardenhulp die niet zo'n grote uitgaven hebben voor de aankoop van materiaal. Anderzijds zijn er studierichtingen, zoals het kunstonderwijs met richtingen als reclame, decoratie enzovoort, die wel hoge kosten hebben, maar in dit kader uit de boot vallen.

De *minister* antwoordt aan mevrouw Van Kerrebroeck dat het uitgangspunt de beroepen waren die als knelpuntberoep worden beschouwd.

De heer *Robert Voorhamme* wijst op het verschil tussen talenten en behoeften. Om dit te staven vermeldt hij het doel van het project Accent op Talent. Dat project wil leerlingen hun talenten laten ontdekken en verder ontwikkelen. Dat is een ruimere benadering dan alleen in functie van de absolute behoeften op de arbeidsmarkt. Het voorliggende instrument, namelijk de premie, wordt via de VDAB gefinancierd en is gericht op de knelpuntberoepen. Hij is het er wel over eens dat men met het oog op de beheersing van de schoolkosten, dit debat in de toekomst ruimer moet voeren dan alleen over de knelpuntberoepen. Het kan volgens hem niet zijn dat de ouders van iemand die op basis van zijn talenten kiest voor de opleiding

fotografie, enorm veel kosten moeten dragen om deze opleiding te kunnen volgen.

Accent op Talent

Mevrouw *Ann Michiels* heeft in de begroting vastgesteld dat er voor de opvolging van het project Accent op Talent van de Koning Boudewijnstichting een stijging van het krediet wordt doorgevoerd. Zij merkt op dat ook in programma 39.2 een krediet voor de ondersteuning van de proeftuinen is opgenomen. Zij vraagt hieromtrent meer duidelijkheid.

De heer *Jef Tavernier* sluit zich aan bij de vraagstelling over het krediet voor het project Accent op Talent. In 2004 was er 690.000 euro, in 2005 54.000 euro en in 2006 217.000 euro. Hij vindt dit een eigenaardige evolutie van deze kredieten.

– antwoord van de minister

De *minister* meent dat er inzake het project Accent op Talent een verwarring is ontstaan tussen wat men enerzijds doet ten aanzien van de scholen en anderzijds ten aanzien van de voortrekkersbedrijven. Het rapport Accent op Talent formuleerde niet alleen een uitdaging voor het onderwijs, maar ook voor het bedrijfsleven. Het element 'anders werken' is volgens hem te weinig uit de verf gekomen. Om duidelijk te maken dat hij dit toch belangrijk vindt en dit wil blijven ondersteunen, heeft hij met de Koning Boudewijnstichting afgesproken dat er voor de begeleiding van de voortrekkersbedrijven en hun band met het onderwijs extra ondersteuning wordt voorzien. Het departement Onderwijs staat zelf in voor de ondersteuning van het onderwijsgebeuren, namelijk de drie andere elementen uit het rapport Accent op Talent: anders kiezen, anders leren, anders sturen. Door deze opsplitsing is er zowel een budgettaire bepaling ten gunste van de Koning Boudewijnstichting, als een budgettaire bepaling via dewelke men vanuit het departement zorgt voor begeleiding van de proeftuinen in de onderwijssector.

Vervangingspool

De heer *Jef Tavernier* brengt aan dat de vervangingspool werd afgeschaft. Hij heeft recent vernomen dat heel wat jongeren die reeds actief zijn in het onderwijs, inmiddels al terug zouden afhaken. De vervangingspool was een middel om jongeren juist te binden aan het onderwijs.

Hij vraagt wat de resultaten zijn van de leerkrachten-databank van de VDAB die na de afschaffing van de vervangingspool werd geïnstalleerd. De berichten die hij hierover krijgt, zijn niet positief. Ook hier zouden heel wat afhakers zijn. Volgens hem zal de periode na nieuwjaar aantonen of de databank al dan niet een succes is, vermits er dan traditioneel heel wat vervangingen nodig zijn.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat het departement inmiddels klaar is met het arbeidsmarktrapport. Dit rapport maakt een balans op van vraag en aanbod. Het rapport leert dat er in de komende jaren een overschot van enkele duizenden leerkrachten basis- en secundair onderwijs zit aan te komen. Dit overschot kan men niet exact voorspellen vermits kleine gedragswijzigingen dit kan doen omslaan. Hij zal het arbeidsmarktrapport aan de leden van de commissie bezorgen.

Met betrekking tot de leerkrachtendatabank heeft hij op eigen verzoek een performantierapport gekregen. Op basis van een aantal getuigenissen die aantoonen dat scholen de databank niet of weinig zouden gebruiken, heeft hij de VDAB gevraagd na te gaan wat de frequentie was. Uit dat rapport blijkt dat de databank vrij frequent door de scholen wordt geraadpleegd, namelijk één school op drie maakt er meer dan éénmaal gebruik van. Dit wordt door de VDAB als een bevredigend resultaat beschouwt. Niet alle scholen hebben ook behoefte aan een dergelijk instrument omdat zij andere kanalen gebruiken.

De VDAB gaat nu ook de adequaatheid van de databank onderzoeken, namelijk wat is de feitelijke beschikbaarheid van de mensen die in de databank zitten. Op een bepaald moment zaten er 12.000 cv's in de databank. Vandaag bedraagt dit ongeveer 10.000 cv's. Dat wil niet zeggen dat al die mensen ook beschikbaar zijn, maar wel dat zij in de loop van het komende jaar interesse hebben voor een job in het onderwijs. Hij geeft toe dat men de toepassing van de databank pas in het voorjaar goed zal kunnen beoordelen. Hij zal aan de commissieleden een nota over het functioneren van de leerkrachtendatabank overmaken.

– replieken

Voor de heer *Jef Tavernier* is de bezorgdheid dat jongeren die kiezen voor het onderwijs en ook goede leerkrachten zouden zijn, het eerst kiezen om elders werk te gaan zoeken omwille van het feit dat er geen stabiel aanbod is. Hij vraagt na te gaan hoeveel van

de jongeren die hun lerarenopleiding afsluiten en als eersten zijn gerangschikt, na drie jaar nog in het onderwijs actief zijn of niet. Dit zou een meer 'kwalitatieve' benadering zijn – weliswaar gerelativeerd – dan de kwantitatieve cijfers die de minister heeft meegegeven. Mevrouw *Monica Van Kerrebrouck* stelt dat de hogescholen met lerarenopleidingen goed weten of hun studenten in het onderwijs terecht komen.

De heer *Gilbert Van Baelen* werpt op dat de minister in eerste instantie de vervangingspool wilde laten bestaan, maar dan alleen voor bepaalde regio's en bepaalde vakken. Hij vraagt of er nog regio's of vakken met knelpunten bestaan. Het is volgens hem nuttig om vandaag, zes maanden later, een evaluatie te doen om op basis daarvan een debat te voeren. Volgens mevrouw *Monica Van Kerrebrouck* is de termijn van zes maanden te kort. Zij meent met de heer *Tavernier* dat er in januari en februari telkens heel veel vervangingen plaatsvinden. Het zou goed zijn die periode eerst te laten passeren.

De *minister* herinnert eraan dat de vervangingspool een dubbele doelstelling had. Een eerste doelstelling was het tekort aan leerkrachten opvangen. Het idee was een maatregel te nemen om diegenen die de aspiratie hebben, zeker bij te houden. Daarvoor werd een systeem opgezet om mensen vast te houden, ondanks het feit dat men moet starten met verbrokkelde opdrachten. Bovendien zorgde men ervoor dat deze mensen toch een stabiel inkomen zouden hebben. De tweede doelstelling was omwille van de schaarste een maatregel te creëren om een vlotte vervanging op school mogelijk te maken.

Inmiddels is er geen schaarste meer, maar eerder een overschot. In de logica van waar de vervangingspool voor diende, was de reactie van de minister om de pool te beperken tot die regio's en vakken waarin er toch nog een schaarste zou heersen. De inrichtende machten waren niet voor dit idee gewonnen. Bovendien stelde men vast dat er nog heel wat vervangingen gebeurden buiten de pool om, zodat men het nut van dit instrument in twijfel trok. In overleg met vakbonden en inrichtende machten heeft de minister besloten om de vervangingspool stop te zetten. Hij benadrukt dat dit steeds gebeurde vanuit de logica dat de vervangingspool als instrument niet tot doel had een overschot op te vangen, maar in een situatie van schaarste wel te stabiliseren en te zorgen voor een vlot verloop op de arbeidsmarkt.

Op de vraag of er nog regio's en vakken zijn waar zich knelpunten voordoen, antwoordt de minister dat

er daartoe duidelijke aanwijzingen zijn. De gegevens uit het arbeidsmarktrapport zullen dit niet tegenspreken. Zo is er bijvoorbeeld een tekort in Brussel.

De minister laat zich niet uit over het moment waarop men de evaluatie van de leerkrachtendatabank het best zou bespreken. Hij heeft niet alleen de databank, maar ook een systeem van korte vervangingen opgezet die men zal financieren. Aan dit laatste systeem heeft hij de idee van de bedrijfsstages toegevoegd die, als proeftuin, vervangbaar worden in éénderde van de scholengemeenschappen. En daarbovenop is ook nog het idee van het mentorschap gekomen. Al deze aspecten zullen, via de proeftuinen, leiden tot ingrepen op de arbeidsmarkt voor leerkrachten. Vermits deze zaken pas goed op gang komen vanaf januari 2006, is hij van mening dat men dan ook in maart 2006 een goede evaluatie kan doen. Hij is bereid om daarover met de commissie van gedachten te wisselen.

Mentorschap

Mevrouw *Kathleen Helsen* brengt aan dat vanaf het schooljaar 2005-2006 middelen besteed worden aan mentorschap. Zij vraagt of hier een decretale basis voor voorhanden is.

De heer *Gilbert Van Baelen* vraagt of de minister voor het mentorschap een groeipad voorziet. Het zou vanaf de start gaan om 1 uur per 2,3 jonge leerkrachten. Hij vraagt of er vanaf september 2006 een groeipad voor het nieuwe schooljaar zal worden uitgetekend en of de verhouding van 1 tegenover 2,3 zal behouden blijven.

– antwoord van de minister

De *minister* verduidelijkt dat het mentorschap op korte termijn gebaseerd is op het proeftuinendecreet. Op langere termijn moet de decretale basis gevonden worden in het nieuwe decreet lerarenopleiding. Op korte termijn is er een beperking van het aantal scholen waarin dit kan gebeuren ingebouwd. Hij weet dus niet of de expansie zal zitten in meer vrijstelling per nieuwe leerkracht, dan wel in meer scholen die instappen in het systeem. Hij zal de commissieleden de schriftelijke nota hieromtrent waar hij momenteel aan werkt, bezorgen.

Personeelsbeleid

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat in het secundair onderwijs de stijging van het aantal leerlingen niet

doorgerekend werd in een stijging van het globaal te besteden aantal lestijden voor schooljaar 2005-2006. Zij vraagt of dit voor het schooljaar 2006-2007 wel weer het geval zal zijn.

– antwoord van de minister

De *minister* stelt dat een stijging van het aantal leerlingen voor het schooljaar 2006-2007 opnieuw zal worden doorgerekend, maar dan vertrekkende van een lagere basis. Het ging immers niet om een absolute bevrozing, maar om het niet toepassen van de groeicoëfficiënt gedurende één jaar.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 32.20

Buitengewoon secundair onderwijs

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 33.10

Hogescholenonderwijs

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst naar de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie van minister Moerman (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 588/1*). Daarin is een lijst opgenomen van de diverse subsidiekanalen voor wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen. Die lijst is zeer verscheiden en versnipperd. De diverse kanalen hebben allen een andere doelstelling. Als men één onderzoeksbeleid binnen de associaties wil stimuleren, lijkt het hem raadzaam en nuttig om samen met de sector een doorlichting te doen van de verschillende subsidiekanalen, zonder aan de middelen of het groeipad te raken. Hij vraagt of de minister met minister Moerman deze lijst wil bekijken en zou nagaan of het wenselijk is deze opsplitsing van onderzoeksgelden te handhaven, dan wel meer op elkaar af te stemmen.

– antwoord van de minister

De *minister* bevestigt dat het nuttig zou zijn om onder meer de PWO-middelen (Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek) te onderzoeken. Hij wil dit debat aangaan.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 33.20
Universitair onderwijs

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 33.30
Coördinatie hoger onderwijsbeleid

Mevrouw *Kathleen Helsen* merkt op dat in het kader van de hervorming van de lerarenopleiding onderzocht zal worden wat de meerkost zal zijn van het inzetten van mentoren met het oog op de versterking van de begeleiding. Zij vraagt naar een stand van zaken van dit onderzoek.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat het departement bezig is met dit bijkomend onderzoek. Hij hoopt dit zo snel mogelijk af te ronden.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 34.10
Deeltijds Kunstonderwijs

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 34.20
Onderwijs Sociale Promotie

De heer *Jef Tavernier* is er zich van bewust dat eerst gewacht moet worden op de nieuwe regelgeving inzake het volwassenenonderwijs. Toch moet men ondertussen rekening houden met het aantal cursisten. In die zin vraagt hij of de budgettaire enveloppe evenredig is met dit aantal, dan wel of er met de nieuwe berekeningswijze een structurele besparing zal worden doorgevoerd.

Hij stelt in dit kader ook vast dat er een groot onderscheid is tussen de organisatie van cursussen waarvoor mensen zich spontaan inschrijven, en cursussen

die gevolgd worden door mensen die vanuit de VDAB worden gestuurd. Voor dit laatste groeit de behoefte, maar is er ook een grotere arbeidsimpact nodig.

De heer *Gilbert Van Baelen* vraagt of er zicht is op het gebruik van opleidingscheques binnen het volwassenenonderwijs.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat het nieuwe decreet op het volwassenenonderwijs zal uitmaken in welke mate een groeipad mogelijk zal zijn. Voor wat de basiseducatie betreft is de minister er alvast van overtuigd dat het groeipad voor deze sector sterker moet zijn dan tot op heden. Voor de andere onderdelen van het volwassenenonderwijs wil hij niet vooruitlopen op het nieuwe decreet. Hij beseft dat een spoedige uitklaring noodzakelijk is voor de opmaak van de meerjarenbegroting onderwijs. Hij verwijst verder naar de bespreking van de beleidsbrief waar er breedvoerig is ingegaan op het nieuwe decreet volwassenenonderwijs.

Voor wat de opleidingscheques betreft, verduidelijkt de minister dat er een evaluatie is gemaakt. Daaruit blijkt dat het volwassenenonderwijs een enorme afzetkende van het gebruik van deze cheques. Het is nodig nu kritisch te bekijken hoe men zich hiertegenover in de toekomst zal opstellen. De minister zal dit alvast aankaarten in het overleg met de Vlaamse sociale partners over het werkgelegenheids- en opleidingsbeleid.

Het is volgens de minister echter moeilijk uit te maken of men opleidingen in het volwassenenonderwijs al dan niet voor professionele doeleinden, dan wel voor persoonlijke ontwikkeling volgt. Men kan dit niet afleiden uit de opleidingen. Voor sommigen zal bijvoorbeeld het volgen van een taal cursus hobbyisme zijn, terwijl dit voor andere belangrijk is voor hun beroep. In die zin is het moeilijk te oordelen of men de opleidingscheques exclusief voor professionele doeleinden gebruikt.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 34.30
Begeleid Individueel Studeren

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 34.40
Basiseducatie

Mevrouw *Kathleen Helsen* werpt op dat de beleidsbrief over een stijging van de middelen voor basiseducatie duidelijker is dan de begroting. De beleidsbrief vermeldt dat de centra voor basiseducatie voor de uitvoering van het Plan Geletterdheid in 2006 een bijkomende budgetverhoging krijgen van 5 percent. Zij stelt in de begroting vast dat er slechts een stijging vastgesteld kan worden van 1,4 percent.

– antwoord van de minister

De *minister* bevestigt dat hij het groeipad van 5 percent nog niet gerealiseerd heeft via de basisallocaties van het programma Basiseducatie. Hij wil dit wel realiseren vanuit programma 39.1 Provisionele kredieten. Er is daaromtrent echter nog overleg bezig met de vakbonden.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 34.50
Coördinatie Permanente Vorming

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 35.10
Studietoelagen en –financiering

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt vast dat het krediet voor de studietoelagen secundair en hoger onderwijs voor 2006 daalt t.o.v. 2005. Zij vraagt hieromtrent verduidelijking.

– antwoord van de minister

De *minister* licht toe dat er een daling is van de kredieten omdat er in 2005 een achterstand is ingehaald t.o.v. 2004. Daardoor was het budget voor 2005 uitzonderlijk hoger en is de achterstand weggewerkt.

Het tekort werd opgebouwd omdat de budgettaire middelen tijdens de afgelopen jaren niet evenredig stegen overeenkomstig de meerkost die het gevolg was van de nieuwe decretale regeling van 2004.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 35.20
Centra voor Leerlingenbegeleiding

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 35.30
Leerlingenvervoer

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 35.40
Algemeen onderwijs en vorming

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 35.50
Aanwending van teruggevorderde wedden en weddetoelagen

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 39.10
Provisionele kredieten

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Programma 39.20
Coördinatie Beleid en Gegevensbeheer

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Afdeling III

DAB Hogere Zeevaartschool

Bij de DAB Hogere Zeevaartschool worden geen opmerkingen geformuleerd.

De begroting 2006 van de DAB Hogere Zeevaartschool wordt indicatief aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Sabine POLEYN

Monica

VAN KERREBROECK

BIJLAGE

Brief van Vlaams minister Frank Vandenbroucke:
Premie t.b.v. leerlingen in studierichtingen en opleidingen die toeleiden naar knelpuntberoepen

Vlaamse Regering
**Kabinet van de vice-minister-president,
 Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming**

Hendrik Consciencegebouw
 Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL
 Tel. 02-552 68 00 - Fax. 02-552 68 01
 E-mail: kabinet.vandenbroucke@vlaanderen.be
 E-mail: persdienst.vandenbroucke@vlaanderen.be

Aan Mevrouw Monica Van Kerrebroeck
 Vlaams parlements lid
 Voorzitster van de Commissie voor
 Onderwijs, Vorming, Wetenschap en
 Innovatie
 Leuvenseweg 86
 B-1011 Vlaams Parlement

uw kenmerk
 /

ons kenmerk
 OND/O13/*11500*

bijlagen
 /

vragen naar / e-mail
 kim.lievens@vlaanderen.be

telefoonnummer
 02-552 68 94

datum
 25 -11- 2005

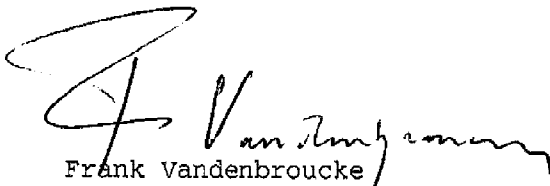
Betreft: Premie t.b.v. leerlingen in studierichtingen en opleidingen die toeleiden naar knelpuntberoepen

Mevrouw de Voorzitter,
 Beste Monica,

In antwoord op de vraag van de heer Jef Tavernier tijdens de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van 09/11/'05 kan ik medelen dat in het schooljaar 2005-2006 een premie uitgereikt wordt ten behoeve van de leerlingen in de volgende studierichtingen in het gewoon voltijds secundair onderwijs resp. opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs:

1. Slagerij en verkoopklare gerechten (BSO);
2. Slagerij en vleeswaren (TSO);
3. Slagerij en vleeswarenbereiding (BSO);
4. Slagerij-fijnkosttraiteur (BSO);
5. Industriële vleesbewerker (DBSO);
6. Slager (DBSO);
7. Slagersgast (DBSO);
8. Uitbener-uitsnijder (DBSO);
9. Bakkerijtechnieken (TSO);
10. Banketbakkerij-chocoladebewerking (BSO);
11. Brood en banket (TSO);
12. Brood- en banketbakkerij (BSO);
13. Brood- en banketbakkerij en confiserie (BSO);
14. Bakker-pâtissier (DBSO);
15. Bakkersgast (DBSO);
16. Bankwerker-kneder-ovenman (DBSO);
17. Vrachtwagenchauffeur (BSO);
18. Bijzonder transport (BSO);
19. Logistiek (BSO);
20. Vrachtwagenchauffeur (DBSO);
21. Organisatiehulp (BSO);
22. Organisatie-assistentie (BSO);
23. Thuis- en bejaardenzorg (BSO);
24. Logistiek helper in de verzorgingsinstellingen (DBSO);
25. Logistiek assistent in de ziekenhuizen (DBSO);
26. Bejaardenhelper (DBSO).

Met vriendelijke groeten,

Frank Vandenbroucke
Vice-minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

